

POLSKA W OCZACH DZIAŁACZA
PODZIEMIA: STR. 12. ROZMOWA E.T.

ECHO TYGODNIA

ECHO
WEEKLY
Cena \$1.00
Nr. 111

Niezależny magazyn dla każdego Toronto 22-28 LISTOPADA 1984

Z OSTATNIEJ CHWILI

SAMOOBRONA

Działacze warszawskiego Komitetu Obrony Prawa i Praworządności utworzonego w ostatnich dniach i już przesładowanego przez władze. Od lewej Marian Wiak, Barbara Grochulska, Jacek Szymanderski, Lech Sakotowski, Stanisław Maciej, Jankowski, Edward Lipiński, Janusz Orłowski, Maciej, Anatol Lawina i Jan Józef Lipski. Ci ludzie przeszli do historii Polski

NA CHWILĘ PRZED ODDANIEM TEGO NUMERU E.T. DO DRUKU DOWIADUJEMY SIĘ ŻE NOWY KOMITET OBRONY PRAWA I PRAWORZĄDNOŚCI POWSTAŁ W ŚLUPSKU

go Komitetu stał się on, na wezwanie, przed Kolegium Orzekającym. W Krakowie Kolegium Orzekające ostrzegło działaczy Komitetu, że ich akcja jest nielegalna

Rzecznik rządu Urban przyznał, że wie o skargach na porwania w Toruniu. Oświadczył zachodnim dziennikarzom, że skargi te zostały oddalone z braku dowodów, bo skarżący się zbyt długo czekali z wniesieniem skargi — w niektórych przypadkach — a także nie potrafili zidentyfikować ani podejrzanych, ani miejsc w których miały nastąpić uprowadzenia

W TELEGRAFICZNYM SKRÓCIE
● Śledztwo w sprawie zamordowania ks. Popiełuszki toczy się teraz w wolnym tempie. Jeszcze przed kilku dniami nie było ustalone, czy ofiara miała tampon w ustach i czy śmierć była wynikiem uduszenia czy utopienia. Nie zanosi się na rychły proces, opinia oskarża władzę o przewlekaniu sprawy. — Kościół św. Stanisława Kostki na Żoliborzu w Warszawie zamienił się już w nowe polskie sanktuarium narodowe. Do grobu pielgrzymują tysiące Polaków, setki ludzi stoją w kolejce przed grobem. Kwiaty tworzą tu jakby dywan o powierzchni 50 m kwadr. Płoną świece, jest kopczyk z rzeczych kamieni. Ludzie przynoszą je w torbach, teczkach, w kieszeniach — jeden z nich powiedział dziennikarzowi: To symbol męczeńskiej śmierci ojca Popiełuszki. Ten kościół to dla nas sanktuarium niepodległej Polski. Co wieczór pod kościół podjeżdża ciężarówka, funkcjonariusze rozbierają i wywożą ułożony w ciągu dnia kopczyk. Następnego dnia kamienie zjawiają się znowu. Przynoszą je kolejne pielgrzymki z różnych stron kraju. — Tysiące wiernych podpisało petycję z apelem, aby kościół św. Stanisława Kostki był otwarty przez 24 godziny na dobę, by można się w nim stałe modlić o beatyfikację zamordowanego księdza. Petycję podpisał m.in. reżyser Andrzej Wajda. Kościół jest już otwarty 24 godziny na dobę. — „Cios zadany ks. Popiełusce ugodził w godność wszystkich ludzi. Czują to wszyscy ludzie pracy, członkowie włoskich centrali związków zawodowych

Oto fragment listu włoskich związkowców do Wałęsy: „Kapelaniem Solidarności” nazwała włoska opinia zamordowanego ks. Popiełuszkę. — Wałęsa udzielił wywiadu łubomskiemu tygodnikowi „Expresso”. Powiedział m.in. o ostatniej amnestii: „Jak długo ludzie ci (uwolnieni) nie zostaną zintegrowani, jak długo nie będą żyć normalnie i normalnie pracować, amnestia ta nie będzie miała większego znaczenia”. — W wywiadzie tym Wałęsa wyraził nadzieję, że ok. 16 grudnia, w rocznicę tragicznych wydarzeń na Wybrzeżu, będzie mógł ujawnić pewne propozycje, zarówno dla rządu jak i dla społeczeństwa. — W Hiszpanii ukazał się wywiad z działaczem Solidarności, publicystą katolickim, członkiem KIK, warszawskiego klubu inteligencji katolickiej — Krzysztofem Śliwskim, który powiedział, że zamordowanie ks. Popiełuszki będzie miało w Polsce poważne polityczne konsekwencje i pokaze, jak wygląda obecnie prawdziwy układ sił w kołach rządowych PRL.

Na tej samej konferencji prasowej Urban oskarżył Francję, że nie chce podjąć „poważnych stosunków z PRL i oświadczył, że władze rozważają zlikwidowanie nauki języka francuskiego w szkołach. Powiedział: „Zamiast dialogu z Polską, rząd francuski prowadzi polityczny monolog o Polsce”

Francuski minister spraw zagranicznych Claude Cheysson powiedział 7 listopada, że zamordowanie ks. Popiełuszki nie powinno wpłynąć na stosunki polsko francuskie, ale że nie będzie politycznych kontaktów na wysokim szczeblu między Francją a Warszawą, na skutek nadmiernego autorytaryzmu rządu PRL.

W PONIEDZIAŁEK 19 bm nadeszła wiadomość o wystąpieniu PRL z Międzynarodowej Organizacji Pracy. Polska przystąpiła do MOP w 1919. Posunięcie PRL było reakcją na to, że MOP przyjęła sprawozdanie komisji, badającej łamanie praw robotniczych w PRL. Największa amerykańska centrala związkowa oświadczyła, że MOP, badając

Ciąg dalszy str. 4

Środa, 14 XI Członkowie nowo powstałych Komitetów Obrony Praw i Praworządności w Warszawie i we Wrocławiu, zostali dziś wezwani do prokuratur w obu miastach. Udzielono im ostrzeżeń.

W Krakowie władze nakazały 22 członkom Komitetu stawienie się do prokuratury. Rzecznik Komitetu, Zygmunt Lenk powiedział, że niektórzy z wezwanych stawiają się u władz tego samego dnia.

W Warszawie, członek Komitetu Obrony Praw i Praworządności Anka Kowalska oświadczyła, że przedstawiciele władz przestrzegają, że może zostać oskarżona o wykroczenia, pociągające kary kilku lat więzienia. Anka Kowalska powiedziała, że odrzuciła twierdzenia władz, iż warszawski komitet jest nielegalny. Oświadczyła, że nie należy do żadnej organizacji i że włączyła się do inicjatywy obywatelskiej, stawiającej sobie za cel działanie na korzyść zarówno społeczeństwa polskiego jak i władz.

Jan Józef Lipski powiedział, że i on został wezwany przez władze, lecz odmówił przyjęcia dokumentu, zakazującego działalności Komitetu warszawskiego.

We Wrocławiu, prof. Andrzej Wiśniewski, którego wezwano do prokuratury, też został ostrzeżony przez władze. Wraz z innymi członkami Komitetu, został 15 listopada ponownie wezwany do prokuratury, na „rozmowy”

Prokurator

Agencja Reutersa podała 15 listopada, że w rozmowie telefonicznej z Krakowa, Zygmunt Lenk, członek krakowskiego Komitetu Obrony Praw i Praworządności powiedział, że 4 działacze Komitetu stawili się na wezwanie u prokuratora. Zagrożono im oskarżeniem o czyny, karalne wyrokiem od 6 miesięcy do 5 lat więzienia.

Żona Andrzeja Wiśniewskiego, we Wrocławiu, powiedziała że wraz z innymi członkami wrocławskie-

Ruch obrony prawa i praworządności, który zaczął się rozwijać w Polsce, po zamordowaniu ks. Popiełuszki, jest pierwszym tego rodzaju ruchem jawnej, otwartej opozycji politycznej od czasu wprowadzenia stanu wojennego w grudniu 1981

Jak podały zachodnie dzienniki w dniu 16 listopada, działacze nowego ruchu — Komitetów Obrony Prawa i Praworządności, przekazali zachodnim korespondentom w Warszawie szczegóły akcji terrorystycznych, dokonanych w Polsce jeszcze przed porwaniem i zamordowaniem ks. Popiełuszki. Wszystkie te porwania miały miejsce w Toruniu, w rejonie, w którym został porwany ks. Popiełuszko.

Informacja przekazana zachodniej prasie zawiera nazwiska pięciu ofiar aktów terroru. Prawdopodobnie było oprócz tego pięć innych incydentów tego typu, jednak ich ofiary nie chcą mówić o tym, co je spotkało.

Dziennikarze zachodni otrzymali kilka raportów. Jeden z nich podkreśla, że porywacze, we wszystkich incydentach, mieli pistolety w kaburach pod pachą. Ofiary porwania straszono śmiercią i zabiciem członków rodziny. Bito, polewano wodą, poddawano egzekucjom na niby.

Napastnicy domagali się informacji o strukturach Solidarności i żądali, by ofiary zobowiązały się do współpracy ze Służbą Bezpieczeństwa.

Raport warszawskiego Komitetu Obrony Prawa i Praworządności stwierdza, że porywacze otwarcie mówili o sobie jako o oficerach Służby Bezpieczeństwa.

Komitety twierdzą, że władze zatuszowały te incydenty. Wszystkie skargi w sprawie porwan toruńskich znalazły się w rękach tego samego prokuratora. Ten sam prokurator został potem wyznaczony na miejsce prokuratora, któremu początkowo przydzielono śledztwo w sprawie porwania ks. Popiełuszki.

Rządy oparte na bezprawiu

W odpowiedzi na słowa Urbana, Jacek Kuroń powiedział zachodnim dziennikarzom:

„Działalność Komitetów Obrony Prawa i Praworządności jest nielegalna tylko pod rządami opartymi na bezprawiu”

„Organizowanie ludzi po to, by badać akty politycznego terrorizmu i informować o nich opinię publiczną ma poparcie prawa w kraju, gdzie istnieje prawo, i ma poparcie rządu, jeśli rząd opiera się na prawie”

„Ale jeśli rząd opiera się na bezprawiu, to oczywiście taka działalność jest nielegalna i dla rządu szkodliwa”

ECHO TYGODNIA

WYDAJĄ I REDAGUJĄ

JACEK ADOLF

GRAZYNA FARMUS

Współpracują

Zofia Boncza, Bohdan Ejbich,
Magdalena i Marek Czyżycy,

Zbigniew Farmus,

Karolina Jankowska, Olimpia Orlewicz,

Ewa i Michał Rejkowscy,

Janusz Pietrus i inni

ADRES ECHA TYGODNIA

Tylko dla korespondencji

393 SHAW St

M6J 2X4 TORONTO, Ontario

TELEFON 531-5523

UWAGA dyżury przy telefonie poniedziałek, wtorek, piątek,
od 12 do 4 po południu

CENNIK OGŁOSZEN

1 kolumna x 1 cal \$ 5

2 kolumny x 1 cal - \$ 10

1 kolumna x 2 cale - \$ 10

1/2 strony \$ 175

1 strona - \$ 350

Stałe ogłoszenia w kątku handlowym

3 miesiące \$ 42

Ogłoszenia o wolnych miejscach pracy

i jej poszukiwaniu bezpłatnie

Redakcja zastrzega sobie prawo do zmian i skrotow
w nadesłanych listach i manuskryptach

Prenumerata półroczna \$ 25, roczna \$ 50

Imigracja

Mamy to, cosmy chcieli. Moze nie wszyscy chcieli, ale wszyscy mają. Większoscowy rząd konserwatywny. Radosz z tego prezentu jest tak wielka, ze nie zakłóca jej drobne przykrosci. Za pełny bak placilismy więcej. Trudno Papieroski zdrozaly? - czas rzucic Zamknięto kilka instytutow badawczych? A niech się uczeni nie snują za panstwowe pieniądze.

Tu będzie mniej, tam będzie mniej, a w ogole pora na nogi stanac. Samodzielnie zgodnie z konserwatywnymi zasadami.

Coraz bardziej lubi ten kanadyjski ludek samodzielność jeśli wierzyć Gallupowi. A tymczasem, rząd ogłosił ustami minister McDonald, ze dla dobra bezrobotnych będziemy mieli mniej imigrantow.

Kwota imigracyjna zmniejszona. Wpadamy w poploch. Dla nas Kanadyjczykow niby dobrze, ale jednak rodakow biją. Rząd o kwotach imigracyjnych z Europy Wschodniej milczy.

Polonia powinna go uczynic w tej kwestii bardziej rozmownym.

W Polsce rezim się nie zmienil. Polacy powinni być przyjmowani poza kwotą. W ramach humanitaryzmu.

Grazyna Farmus

● **USA Republikanie utrzymali przewagę w Senacie, Demokraci w Izbie Reprezentantow** Ostatnim wyborom prezydenckim tradycyjnie towarzyszyły wybory do obydwu izb Kongresu wyższej - 100-osobowej Izby Reprezentantow W wyborach tych Partia Republikańska nie odniosła sukcesu. Przewodniczącym Izby Reprezentantow będzie nadal wieloletni republikanin J. P. C. Wright, a przewodniczącym Senatu republikanin D. B. Bumpers. W Izbie Reprezentantow demokraci uzyskali 252 głosów, republikanie 183. W Senacie demokraci uzyskali 53 głosy, republikanie 47.

● **Premier Indii Rajiv Gandhi ogłosił dzień 24 grudnia dniem wyborow do parlamentu** Przewodniczący krajowej Komisji Wyborczej R. Trivendi podał, że wybory nie zostaną przeprowadzone w stanach Pendżab i Assam z powodu napiętej sytuacji w tych stanach. 28-letnia Menaka Gandhi, wdowa po młodszym bracie obecnego premiera Indii oświadczyła, że wystawi swą kandydaturę jako połączonego przywódcy opozycji w okręgu wyborczym premiera Rajiva Gandhi.

● **Wielka Brytania wycofuje banknot 1-funtowy** Wśród fali krytyk i społecznego niezadowolenia brytyjski minister finansow oświadczył, że 1-funtowy banknot zostaje wycofany z obiegu i zastąpiony 1-funtową monetą. Według ministra decyzja ta oszczędza 4,9 miliona dolarow rocznie. Banknot 1-funtowy znajdował się w obiegu od 70 lat.

● **Negocjacje militarne Liban-Izrael** Podczas rozmow delegacji Libanu i Izraela Liban zaządał całkowitego i szybkiego wycofania wojsk izraelskich z południowego Libanu oraz 10 miliardow odszkodowania za straty spowodowane przez wkroczenie wojsk izraelskich do Libanu i okupację jego terytorium. Izrael zgodził się, że Liban powinien być suwerenem każdej piędzi swej ziemi, ale uzależnił wycofanie swych wojsk od przyjęcia układow gwarantujących bezpieczeństwo

TYDZIEŃ NA ŚWIECIE

obywatelom Izraela żyjącym w strefie jego północnej granicy. Obydwe delegacje podkreśliły, że rozmowy były trudne, ale przebiegały w przyjacielskiej atmosferze przewidując, że będą kontynuowane.

● **Wahadłowiec "Discovery" z powrotem na Ziemi** Po osmiodniowym pobycie w kosmosie amerykański prom kosmiczny "Discovery" wylądował pomyślnie w USA. Podczas lotu w Kosmosie dwaj astronauta D. Gardner i J. Allen wyszli na zewnątrz wahadłowca by złapać i wsadzić do części bagażowej "Discovery" dwa zepsute w lutym br sztuczne satelity. W przypadku pierwszego z nich ponad półtonowego "Palapa" astronauta musieli posłużyć się własną siłą fizyczną, gdyż awarii uległo ramię - dźwignia "Discovery". Cała operacja trwała 6 godzin. Odzyskanie drugiego satelity było bardziej łatwe. Astronauta D. Gardner znajdując się na wysokości 360 km nad Ziemią podleciał do oddalonego o 10 metrów od pokładu bagażowego "Discovery" satelity "Westar" i przyleciał razem z nim z powrotem. Astronauta poruszał się przy pomocy silniczka odrzutowego przymocowanego do jego pleców.

● **Niemowlę Fae umarło** Rekordzista długości życia wśród osób z przeszczepionym sercem zwierzęcia niemowlę Fae zmarło w szpitalu kalifornijskim w niespełna trzy tygodnie po operacji, w której otrzymało serce pawiana. Powodem śmierci było pogorszenie się stanu nerek oraz nieregularna praca serca. Poprzednio najdłuższym żyjącym człowiekiem z sercem zwierzęcia był obywatel RPA, który przeżył 3 i pół dnia.

● **Duchowienstwo ma obowiązek uczestniczenia w debatach politycznych** Takie jest zdanie przywódcy biskupow katolickich w USA Biskupa Jamesa Malone przewodniczącego Narodowej Konferencji Biskupow Katolickich powiadziła, że duchowienstwo ma obowiązek uczestniczenia w debatach politycznych. "Od Polski do Filipin, od Soweto do Salwadoru, od Indii do Irlandii wszystkie fundamentalne zagadnienia rze-

czywistości przeniknięte są przez religijne idee i instytucje".

● **Stan wyjątkowy w Chile** W Chile narasta opozycja wobec wprowadzonego kilkanaście dni temu stanu wyjątkowego. W wielu miastach nastąpiły wybuchy bomb. Z krytyką rządowi generała Pinocheta wystąpił arcybiskup Santiago J. F. Fresno, jeden z przywódcow kościoła katolickiego w Chile.

● **Gilotyna powroci?** W trzy lata po zniesieniu kary śmierci we Francji seria okrutnych morderstw na staruszkach w Paryżu spowodowała, że konserwatywni deputowani zaczęli się domagać jej przywrócenia. W obecnym układzie sił w Zgromadzeniu Narodowym przeważają socjaliści, którzy są przeciwni przywróceniu kary śmierci.

● **Rezygnacja członkow najwyższego sądu wojskowego w Argentynie** Wszyscy członkowie 9-osobowego najwyższego sądu wojskowego w Argentynie zrezygnowali ze swych stanowisk odwołując się do sędziów byłej junty wojskowej.

● **Rząd włoski nie będzie dopłacał do poborow duchowienstwa** Podpisane w Rzymie porozumienie między rządem włoskim a Watykanem przewidywało na rok 1989 koniec płatowch subsydw rządowych włoskiego duchowienstwa. Tym roku płatowce subsydw dla włoskiego duchowienstwa wyniosą ponad 150 milionow dolarow.

● **Indirze Gandhi brakowało straznika, który ją zabił** Według zrodeł dobrze poinformowanych jeden z Sikhow, który zamordował premier Indii Indirę Gandhi został odsunięty od służby w ochronie osobistej Indiry Gandhi ze względu na jej bezpieczeństwo, ale na skutek nalegan samej Indiry niezadowolonej z powodu jego nieobecności otrzymał pracę z powrotem. Z innych doniesien wynika, że morderstwo Indiry Gandhi było starannie przygotowanym przez Sikhow spiskiem i że jeden z zamachowcow otrzymał 100 tysięcy dolarow za wykonanie zamachu.

rym odzewem międzynarodowej solidarności związkowej.

Wielu związkowcow uważa za strajk za nonsensowny, a Scargill uzyskał miano związkowego terrorysty i awanturnika. Gdy strajk się wreszcie skonczy pozycja tego dożywoznego przywódcy brytyjskich gornikow zawisnie na włosku.

Scargill, który poparł sowiecką inwazję na Węgry i Afganistan i Scargill, który nie znalazł słow uznania dla "Solidarnosci" będzie musiał stanac pod pretekstem zarzutow czy jego koncepcja przekształcenia związku zawodowego w organ inicjatywy rewolucyjnej i totalitarnej instytucji jest słuszną i ja osobiście wątpię czy się obroni. Jego odejście będzie znaczyło dla gornikow brytyjskich powrot do związkowej tradycji umiarkowania, tradycji, która przyniosła brytyjskim związkowcom wszystko to, co mają i czym są dzisiaj.

SWIATOWIT

PRZETRWAĆ ZA RUBLE

Strajk gornikow brytyjskich rozpoczął 12 marca br na znak protestu przeciwko rządowemu projektowi zwiększenia rentowności gornictwa brytyjskiego kosztem zamknięcia 20 przynoszących straty kopalni i zwolnienia z pracy 20 tysięcy gornikow trwa nadal. Nie wiem czy ktokolwiek przewidywał, że będzie to strajk tak długi i niewiele chyba przypuszczało, że będzie aż tak gwałtowny - starcia gornikow z policjantami i strajkującymi gornikow z niestrajkującymi i aż tak dalece grozący paralizem całej gospodarki brytyjskiej.

Nikt też nie kwapi się z proctwem jak długo jeszcze gornicy pod wodzą swego przywódcy marksysty A. Scargilla i lewicowego zarządu związku będą walczyć o to by brytyjskie gornictwo nie zwalniało gornikow pomimo tego, że rząd, a więc ostatecznie podatnik musi wielu z nich subsydiować.

Premier Thatcher wydaje się nieugięta, skądinąd zresztą dostrzega, że strajk zaczyna się łamac. Nadal na 175 państwowych kopalni 3/4 nie pracuje, ale wyraźnie zaczyna narastac liczba gornikow rezygnujących ze strajku. Na 178 tysięcy gornikow pracuje obecnie ponad 60 tysięcy przy czym liczba ta lawinowo narosła dosłownie w ciągu tygodnia. Brytyjska Rada Gornictwa przyrzekła dla gornikow, którzy przerwą strajk i podejmą pracę premie na gwiazdkę w wysokości 1800 dolarow. Dla wielu zmęczonych oszczędzaniem rodzin gornicznych jest to pokusa nie lada.

Tym bardziej że związek wyczerpał prawie doszczętnie swoje fundusze strajkowe, a ponadto spora część jego funduszy została zamrożona w

bankach przez rząd brytyjski za nieplacenie grzywien.

Scargill i jego lewica szukają pieniędzy po całym świecie, ale i strajk gornikow i sam Scargill wraz z zarządem stracili wiele z poparcia i sympatii społeczeństwa brytyjskiego, gdy zaczęli zabiegac o pieniądze w Libii u Kadhafiego oraz w ZSRR za pośrednictwem ambasady sowieckiej w Londynie, gdzie Scargill osobiście otrzymał zapewnienie o 800 000 dolarow od sowieckich związkow zawodowych. W koncu roznica między wolnymi i niezależnymi związkami zawodowymi na Zachodzie a państwowymi i partyjnymi związkami w bloku komunistycznym jest wyraźna i wielu rozumie, że Scargill biorąc pieniądze od sowieckich związkow zawodowych faktycznie godzi się na smycz

sowieckiego państwa i sowieckich komunistow.

Tak więc wydaje się, że strajk gornikow brytyjskich zaczyna się miec ku koncowi i gdyby Scargill wraz z zarządem związku zgodził się na referendum związkowe "przerwać strajk czy strajkować nadal" co proponowali umiarkowani już raczej by go nie było. W koncu trwa już ponad 8 miesięcy i obok momentow optymistycznych nabierało się sporo faktow dla strajku gornikow niekorzystnych.

Przed wszystkim strajk spotkał się bez odzewu bądź bez istotnego odzewu strajkow wspierających ze strony innych brytyjskich związkow zawodowych. Co więcej do strajku nie przystąpił także nadzor techniczny kopalni ani strajk nie spotkał się poza sloganami z dob-

BEZ POWODZENIA

Według badań Instytutu Gallupa liberalowie osiągnęli najniższą w 42-letniej historii istnienia badań opinii publicznej popularność. Tylko 21% respondentów zadeklarowało proliberalne sympatie. Konserwatystów preferowało 60% respondentów - o 10% więcej niż w miesiącu wyborów.

ZALE I PRZECHWAŁKI

John Turner, były premier Kanady, a obecnie przywódca partii opozycyjnej oskarżył Trudeau (w wywiadzie dla magazynu "McClean"), iż pozostawił liberalów nie dbając o jej przyszłość. "Przejąłem partię pozbawioną linii politycznej, nieprzygotowaną, bez pieniędzy i systemu rekrutacyjnego".

Trudeau rzeczywiście nie przygotował swej sukcesji powie dział w popularnym kanadyjskim tygodniku.

Trudeau nie pozostał mu dłużnym. "Nie zamierzałem komentować, ale zrobię to, bo zwalają na mnie winę. Sądzę, że mogłbym wygrać wybory" powiedział z kolei dziennikarzom.

Torontonski Sun opatrzył tę wiadomość komentującym tytułem "Shut up, Pierre" czyli Piotrze, zamknij się".

KANADA BĘDZIE PRZYJMOWAĆ MNIEJ IMIGRANTÓW

W związku z utrzymującym się wciąż bezrobociem (11,3%) minister imigracji i zatrudnienia Flora MacDonald zapowiedziała zmniejszenie kwoty imigracyjnej na najbliższe lata. Zapowiedziała również poważne zmiany polityki imigracyjnej przygotowywane przez jej ministerstwo na jesienną sesję parlamentu.

Na rok 1985 przewiduje się przyjęcie do Kanady 85 do 90 000 imigrantów. W 1984 miało ich przyjechać do Kanady od 90 do 95 000. Wygląda jednak na to, że przyjedzie ich mniej - około 87 000.

Rząd liberalny obniżył kwotę imigracyjną na początku tego roku do 110 tysięcy, lecz zarazem zaostriżył kryteria przyjmowania imigrantów i zniósł niektóre ulgi (m.in. te, dotyczące Polaków w okresie stanu wojennego).

Do przyszłego roku utrzymanie będą prawdopodobnie dotychczasowe zasady ogólne, w których imigrować będą do Kanady osoby, które łączą się z rodzinami, te które mają status uciekinierów, osoby dysponujące pieniędzmi na otwarcie w

Kanadzie firm, oraz te którym firma kanadyjska zapewni zatrudnienie nie mogą znaleźć do pracy Kanadyjczyka.

Rząd przewiduje przyjęcie około 2 200 imigrantów-biznesmentów między innymi z Hongkongu, który przejdzie pod władanie ChRL w 1997 roku.

Kanada przyjmie więcej uciekinierów z południowo-wschodniej Azji i Ameryki Łacińskiej.

Zmniejszenie kwoty imigracyjnej do Kanady oblicza się na 6%.

INFLACJA SPADA

Według Statistics Canada wciąż spada wskaźnik inflacji. Obecnie wynosi on 3,4 procent. Są to dane uzyskane w październiku, przed niedawną podwyżką cen wynoszącą 0,2 procent. Przewiduje się jednak, że w grudniu gdy ujęty zostanie bilans tego miesiąca podwyżka cen nie wywinduje wskaźnika inflacji, który w ciągu tego roku spada stopniowo poniżej 4%.

Grupa ekonomistów z kilku kanadyjskich uniwersytetów wystosowała raport do rządu, w którym doradza poczynienie dalszych cudów uzdrowienia gospodarki.

Uważają oni, że rząd powinien nakłonić główne banki (w których jest zadłużony) do obniżenia stopy procentowej. Może to wprawdzie obniżyć nieco wartość dolara i tym samym podnieść wskaźnik inflacji, lecz w obecnym momencie jest on tak niski, że nie powinien spowodować spirali cen. Należy obniżenie oprocentowania pożyczek zachęcić inwestorów i klientów do poczynienia zakupów, zwiększyć zapotrzebowanie na towary rynkowe i przemysłowe i przynieść nam większą liczbę miejsc pracy.

POMOC DLA GŁODNYCH W ETIOPII

Minister Spraw Zagranicznych Joe Clark ogłosił, że Kanada zwiększyła fundusz pomocy ofiarom głodu w Etiopii o 50 milionów dolarów. Według tegorocznego budżetu na pomoc krajom afrykańskim przeznaczono 150 milionów dolarów, w tym 25 milionów miało otrzymać Etiopia.

W ramach zwiększonej pomocy Etiopia otrzyma 15 milionów ton zboża, oraz środki finansowe na rozprowadzanie żywności do punktów pomocy.

KOLEJNA ŚMIERĆ NA POSTERUNKU

Policjant V L Miller z OPP zginął na posterunku jako siódmy w ciągu ostatnich 3 miesięcy. Został zastrzelony z pistoletu w barze gdzie wstąpił na kawę. Aresztowano pod zarzutem morderstwa dwóch mieszkańców Iroquois Falls w Ontario, gdzie miało miejsce to wydarzenie.

W związku ze śmiercią policjanta, sekretarz ministerstwa sprawiedliwości Ontario Gordon Walker wezwał do głosowania w parlamencie prowincji za przywróceniem kary śmierci.

PROCENY JUŻ SPADŁY

Bank of Canada obniżył już swe oprocentowanie pozy-

czek do najniższego od 6 miesięcy poziomu 11,2%. Dotyczy ona pożyczek krótkoterminowych.

BADANIA GALLUPA WIĘKSZOSC KANADYJCZYKÓW GŁOSOWAŁABY ZA KARĄ ŚMIERCI

Większość Kanadyjczyków głosowałaby w publicznym referendum za przywróceniem kary śmierci - oto wniosek, jaki nasuwa się po opublikowanych ostatnio badaniach Instytutu Gallupa.

W próbie reprezentatywnej złożonej z 105 ludzi, 71 procent opowiedziało się za przywróceniem kary śmierci, 8 procent nie miało na ten temat opinii, 21 procent było jej przeciwnych.

W ubiegłym roku aprobatę wobec kary śmierci wyraziło 70 procent badanych.

Analiza wyników ujawniła, że wyraźnie wzrosła liczba osób akceptujących najwyższy wymiar kary wśród młodych (18-29 lat). W 1982 56 procent respondentów opowiedziało się "za", a w tym roku 69 procent.

W ciągu ostatnich dwóch miesięcy zamordowanych zostało 7 policjantów w tym 6 w Ontario. W Ottawie odbyła się demonstracja tysięcy policjantów, którzy domagali się rozpisania referendum w sprawie przywrócenia kary śmierci. Petycja zawierająca 3500 podpisów została przekazana prokuratorowi generalnemu Elmerowi MacKay. Poparł on osobiście demonstrantów, lecz dodał że rząd konserwatywny musi w pierwszej kolejności zająć się sprawami gospodarczymi.

Kara śmierci zniesiona została w 1976 roku. Ostatnią egzekucję wykonano w 1962 roku w torontonskim Don Jail.

Badania nad skutecznością kary śmierci przeprowadzone w różnych krajach, że jej przywrócenie nie powoduje spadku przestępczości. Najniższy wskaźnik przestępstw ciężkich mają kraje w których najwyższy wymiar kary nie jest stosowany.

DROŻEJ I Z PODATKIEM

Pat Carney, minister energetyki zapytana czy w związku ze wzrostem cen benzyny będzie zniesiony rządowy podatek przeznaczony na rozwój państwowego przemysłu naftowego, odpowiedziała że narazie nie jest to możliwe. Pieniądze te potrzebne będą do zmniejszenia deficytu rządowego, mimo ich odmiennego pierwotnego przeznaczenia. Konserwatyści wielokrotnie domagali się zniesienia tego podatku.

Ich nowy rząd ograniczył działalność i wydatki państwowych firm Petro Canada i Dome Petroleum.

NAGRODA ODEBRANA

Były premier Trudeau otrzymał w ubiegłym tygodniu pokojową nagrodę im Alberta Einsteina. Nagroda w wysokości 50 000 dolarów przyznana została za jego inicjatywę podjętą w spotkaniach z przywódcami krajów Europy i USA w 1984 roku.

NASZA WICEMISS

Kanadyjka Connie Fitzpatrick została wybrana wicemiss świata w Londynie. 20-letnia Connie pochodzi z ontaryjskiego miasta Hamilton.

MILLER PROWADZI

Kampanie wyborów premiera w rządzącej w Ontario PC trwa. W 125 okręgach rozpoczęły się wybory delegatów. Każdy okręg będzie reprezentowany przez 10 osób na styczniowej konwencji w Toronto.

Wśród kandydatów na premiera największą popularnością cieszy się narazie Frank Miller, minister przemysłu, potem Larry Grossman, minister skarbu, minister rolnictwa Dennis Timbrell. Na koncu znajduje się McMurtry - prokurator generalny prowincji. Sondaż z podobnymi wynikami przeprowadził jako pierwsze biuro kampanii wyborczej Millera.

KARA PIENIĘŻNA W MIEJSCE RELEGACJI

Według propozycji wniesionej do parlamentu ontaryjskiego rodzice dzieci, które nie otrzymają rutynowych szczepień ochronnych będą płacić 1000 dolarów kary za każde dziecko. Według dotychczasowego prawa dzieci te są usuwane ze szkół. Kara nie obejmuje rodziców, którzy odmawiają szczepienia z powodów zdrowotnych czy religijnych.

LEPIEJ POCZEKAĆ

Wygląda na to, że premier Ontario Roy McMurtry nie wniesie w najbliższym czasie apelacji w sprawie Dr Henry Morgentalera zwolnionego z zarzutu potajemnego przerywa-

nia ciąży. Powód? McMurtry jest jednym z kandydatów na stanowisko premiera Ontario po Davisie. Jego decyzja może odebrać mu wiele głosów przed styczniową konwencją. Z drugiej strony dopóki apelacja jest jeszcze aktualna, nie traci on głosów, tych którzy opowiadają się za utrzymaniem dotychczasowego prawa i widzieliby Morgentalera za kratkami.

McMurtry woli więc podjąć decyzję w innym czasie - jak zasugerował reporterom.

Z DZIAŁALNOŚCI KPK OKRĘG TORONTO

Zgodnie z uchwałą Zarządu KPK Okręg Toronto, stworzono komisję spraw kanadyjskich, polskich i emigracji przy Zarządzie Okręgu.

Pierwsze zebranie odbyło się w dniu 19 11 84 na którym dyskutowano następujące zagadnienia:

- 1) Sprawa współpracy polsko-węgierskiej w ramach grupy "7miu" Narodów Ujarzmionych,
- 2) Sprawa pomocy Polakom w Rosji,
- 4) "HELSINKI ACT" i wpływ delegacji Kanady na sprawę Polską,
- 5) Sprawy wyjazdów do Polski

b) Imigracja z Polski

7) Kontakty z rządem Kanady, prowincji i władz municypalnych.

W żywej dyskusji na powyższe tematy zabierali głos prezes J. Burski, wiceprezes S. Sadowski, Dr. Corey Krzeczowski, mec. Marek Malicki, Dr M. Celiński, i L. Pruskiński.

O wynikach rozpoczętych już prac, organizacje wchodzące w skład KPK Okręg Toronto, zawiadamiane będą w komunikatach, lub artykułach w polskiej prasie.

ZA ZARZĄD
J. BURSKE - Prezes

OSWIADCZENIE

Toronto dnia 11 listopada 1984 r.

Niżej podpisane organizacje po zapoznaniu się z treścią wystąpienia prezesa KPK J. Kaszubę i sekretarza generalnego Kongresu K. Klimaszewskiego wygłoszonych na XXVIII Zjeździe KPK wyrażają żal i ubolewanie ze dopuszczono się nieprawdopodobnego przedstawienia intencji Rządu Rzeczypospolitej na Uchodźstwie podważając tym samym jego autorytet i zaufanie wśród Polonii Kanadyjskiej.

Obydwe wypowiedzi dadzą się sprowadzić do stwierdzenia że Rząd Rzeczypospolitej na Uchodźstwie zmierza jakoby do podporządkowania sobie lokalnych Kongresów na co ze zrozumiałych względów Kongres Polonii Kanadyjskiej nie może się zgodzić reprezentując organizacje polonijne o różnej orientacji jak również Polonię już w Kanadzie urodzoną.

Ten sposób przedstawiania sprawy stwarza wrażenie że Kongres musi bronić swojej niezawisłości zagrożonej jakoby ingerencją Rządu.

Wypada w związku z tym jeszcze raz przypomnieć że Rząd Rzeczypospolitej na Uchodźstwie niejednokrotnie oświadczał że nie ingeruje w działalność żadnej z organizacji polonijnych rozsypanych po świecie natomiast apeluje o współpracę w podejmowaniu decyzji o charakterze politycznym odnoszących się do Polski.

Stwarza to możliwość rozwijania szerokiej akcji na rzecz Polski poprzez skupiska polonijne rozsiane w różnych krajach świata i zapobiega wysuwaniu sprzecznych czy też niezgodnych z polską racją stanu postulatów.

Niestety doświadczenia ostatnich lat wykazują że brak było elementarnej współpracy Zarządu Kongresu zarówno z oficjalnym przedstawicielem Rządu i Rady Narodowej jak i środowiskiem legalistycznym w Kanadzie.

Przedstawione na Zjeździe Kongresu próby manipulowania hasłami o podwójnej lojalności (w stosunku do Rządu RP i do rządu kanadyjskiego) stawianie zarzutów o chęci dominowania i rząd dusz oraz przedstawianie Rządu RP jako "jakiejś agencji" i zagrożenie niezawisłości organizacji polonijnych powodują zamieszanie wśród Polonii i rozbieżne jej wysiłki które winny być skierowane na popieranie wszelkiej działalności niepodległościowej do której Kongres Kanadyjski jest zobowiązany statutowo.

Wydarzenia związane z XXVIII Zjazdem KPK stanowią znamienity wyraz obecnej działalności kanadyjskiej emigracji i jako takie przedają do jej historii. W naszym najgłębszym odczuciu wygłoszone podczas obrad tego Zjazdu słowa - nie mogą jednak czekać na wyrok historii - winniśmy wyrazić o nich sąd już dzisiaj.

Stąd powyższe oświadczenie którym pragniemy zaświadczyć że znaczna część Polonii świadoma swych powinności wobec głównego celu Polaków w kraju i na emigracji jakim jest niepodległość Polski i przytoczonym przez wymienionych działaczy stanowiskiem zgodzić się nie może.

ZWIĄZEK NARODOWY POLSKI
ZWIĄZEK ZIEM WSCHDONICH RP
ZWIĄZEK PODHALAN
PCAGI

Canadial Coalition For Peace Through Strength

zawiadamia, że Walne zebranie koalicji odbędzie się 25 LISTOPADA 1984 r o GODZ 14 30 w International Student Center, 44 St George, Pendarvis Room. Przypominamy, że tylko członkowie, którzy opłacili tegoroczne składki mają prawo głosu Ci, którzy zapomnieli o obowiązkowych wpłatach, mogą uiszczyć 5 dol i zarejestrować się piętnaście minut przed rozpoczęciem zebrania.

ZAPRASZAMY WSZYSTKICH SYMPATYKÓW NASZEJ ORGANIZACJI

ZDROWIE

„PT” NR 41 (132) 1984 R.

Urszula Orman

ZAGROŻENIE

Na epidemię czerwonki zachorowało 4495 osób w Mińsku i Wrocławiu W Kartuzach i najbliższych okolicach — 805 osób uległo zatruciu „metką” Po spożyciu majonesu rozchorowało się 496 mieszkańców Miechowa Zatrucie się 71 osobom w Ośrodku Szkoleniowo-Wypoczynkowym w Białymoku, na kolonii dla dzieci w Poznaniu (31) — na kolonii w Zakładzie Rajgrodzkim (50). Informacje o podobnych faktach otrzymujemy każdego dnia

razenie innych — pozostał i ewentualnemu leczeniu — wszystkim 15 sierpnia

- Coraz więcej zachorowań

- Nie ustalono jeszcze źródła zakażeń

Epidemia czerwonki w Płocku

Gdzie będziemy się leczyć?

Program minimum także zagrożony

Srodtytuły dodała redakcja ET
Warszawski *Express Wieczorny* pisze

Wiele polskich szpitali, w szczególności psychiatryczne, działa w warunkach nieraz koszmarnych. Trudno w nich pracować, ciężko w nich chorować i równie ciężko uzyskać w nich miejsce. Są to efekty wieloletniego macoszego traktowania inwestycji służby zdrowia.

Nasze zasoby łóżek szpitalnych są proporcjonalnie znacznie mniejsze niż wszystkich naszych sąsiadów. Co więcej, baza którą dysponujemy, jest w dużej swej części przestarzała. W zbudowanych po wojnie szpitalach znajduje się tylko 56,7 tys. łóżek, 68 tys. miejsc szpitalnych powstało w obiektach adaptowanych po wojnie na ten cel. Reszta bazy, a więc prawie połowa, pochodzi sprzed wojny bądź nawet jeszcze z ubiegłego wieku. 17 tys. łóżek znajduje się w budynkach w ogóle nie nadających się do funkcji, jakie pełnią.

Obraz to w sumie bardzo niewesoły. Trzeba go przy tym uzupełnić o jeszcze jeden ważny element — każdego roku z powodu remontów wyłącza się z eksploatacji ok. 7 tys. łóżek. Tymczasem program budowy szpitali opracowany na nowo przez Ministerstwo Zdrowia, a nazwany programem „minimum” — ze względu na rozbieżność potrzeb i możliwości — zakłada do roku 1990 oddawanie do użytku rocznie 5 tys. łóżek w nowych obiektach. Oznacza to, że przez najbliższych kilkanaście lat sytuacja w szpitalnictwie wcale się nie poprawi. O miejsce nie będzie łatwiej, a warunki nie będą lepsze. Ten przyrost bazy bowiem jest zbyt mały, aby pokryć potrzeby wynikające z ogromnego przyrostu naturalnego, procesów starzenia się społeczeństwa oraz remontów.

Co gorsza nawet ten program „minimum” jest zagrożony!

Dyżurny technik zakręcił dopływ tlenu i poszedł na wódkę

Niesamowita historia w lubelskim szpitalu

Otóż napisaliśmy w „Expressie” o masowym zatruciu w lubelskim szpitalu, gdzie chorym podano pastę mięsną „nadmianą” bakteriami salmonella. Kilku dziesięciu pacjentów, w tym dzieci, miało torsję, temperaturę, biegunkę. Na szczęście wszyscy żyją. W szpitalu tym dzieją się jednak dziwne rzeczy.

Oto następna historia, która omal nie kosztowała życia 6 pacjentów leżących pod tlenem.

W nocy podczas dyżuru na anestezjologii jedna z pielęgniarek zauważyła brak dopływu tlenu z centralnej tlenowni. Przestały pracować respiratory dostarczające tlen i „oddychające” za pacjentów.

I tak dalej jak w tytule informacji

Wiadomości na tej stronie — zarówno teksty jak i tytuły — zaczerpnęliśmy z rezimowej, oficjalnej prasy, z ostatnich tygodni. Przedstawiamy je bez komentarza.

Stężenie w lokrotnie przekracza dopuszczalne normy

Benzoapiren płynie Wisłą do płockich kranów

Express Wieczorny pisze

Tajemnicę płockich kranów, z których leci woda zawierająca benzoapiren, odkryto przypadkowo, gdy specjaliści z łódzkiego sanepidu zainteresowani badaniem substancji rakotwórczych w otoczeniu człowieka, zaproponowali kolegom z Płocka wykonanie szczegółowych oznaczeń. Już pierwsza analiza zrobiona w październiku ubiegłego roku dała wynik pozytywny — w jednej z próbek stężenie benzoapirenu trzykrotnie przewyższało normę.

Drugą, na zlecenie Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji, wykonano w maju bieżącego roku. Tym razem wyniki przeraziły nawet tych, którzy wcześniej bagatelizowali zjawisko stężenia w Wisle przewyższającego normę Międzynarodowej Organizacji Zdrowia dwudziestokrotnie, w wodzie uzdatnionej, czyli pitnej — szesnastokrotnie.

Opinia Sanepidu — żeby to badac, trzeba mieć specjalną aparaturę, której w Płocku nie posiada żadna instytucja, odpowiedzialna za stan środowiska.

Tadeusz Cislinski, dyrektor Wodociągów — Próbki wysyłam do Łodzi. Uplywa wiele czasu, nim otrzymam wyniki. Zresztą czy w ogóle można mówić o wynikach? Wodę badano trzy razy i nie potrafili nawet powiedzieć, na ile skuteczne są filtry.

Grzegorz Lubieniecki, wiceprezydent Płocka — Jedyne skuteczne rozwiązanie, to zaprzestanie pobierania wody z Wisły. Jest to możliwe za pięć — sześć lat.

Sanepid — To nie jest wyłącznie problem Płocka. Ujęcia wody są powyżej Piotrochemi. Ta woda przychodzi z południa Bzura dodaje swoją partię ścieków. Wiemy, że inne ujęcia wody w Polsce miały znacznie gorsze wyniki.

MAREK ADAMSKI

POMAGAMY sobie WZAJEMNIE

Rafał ma półtora roku i nie reaguje na witaminę D3 więc przed krzywizną może go uratować tylko VITAGANTOL. Może ktoś ma ten lek? Na wadomość czekają rodzice pod tel. 29-42-44, 38-68-21

ŚWIĘTA JUŻ BLISKO
POMÓŻEMY PAŃSTWU UPRIZYMIĆ JE
RODZINOM W POLSCE

Past

ENTERPRISES LTD
1570 Bloor St. W.
Toronto, Ont. M6P 1A4
Tel. 531-8786

PACZKI DO POLSKI
PACZKI MORSKIE DOSTAWA 5—8 TYGODNI
PACZKI LOTNICZE DOSTAWA DO 21 DNI

Paczki dostarczamy w Polsce do odbiorcy za potwierdzeniem, bez żadnych ograniczeń i dodatkowych opłat

Oferujemy również:

- ★ przesyłkę pieniędzy z dostawą do rąk odbiorców w Polsce
- ★ wysyłkę lekarstw
- ★ pomarańcze, cytryny, grejpfruty i ananasy
- ★ wysyłkę lodówek, zamrazarek, pralek i innych artykułów technicznych
- ★ szeroki wybór paczek żywnościowych

Odbieramy paczki z domów • Pomagamy pakować • Udzielamy informacji celnych. Prosimy o wcześniejsze pobieranie druków

LOKALNI PRZEDSTAWICIELE W CAŁEJ KANADZIE

UWAGA BRITISH COLUMBIA!
KRAK-POL PARCEL SERVICE

3277 Main Street, VANCOUVER, B.C. V5V 3M6, TEL (604) 733-7301, 872-7315
VANCOUVER B.C. V5V 3M6, TEL (604) 733-7301 872-7315

KONKURS DLA NADAWCÓW PACZEK ZOSTANIE WKROTCE ROZSTRZYGNIĘTY

MIESZKANIA

W 41 numerze Przeglądu Tygodniowego, z października 1984, wydawanego przez Warszawskie Wydawnictwo Prasowe RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Krzysztof Dębek pisze

Wałbrzych się sypie

Wałbrzych się sypie Ze starości 36,2 proc (!) mieszkań znajduje się w budynkach postawionych przed 1918 rokiem (w kraju — 16,7 proc), 39,7 proc mieszkań pochodzi z lat 1918-44 (w kraju 25,4 proc), natomiast tylko 12,6 proc wybudowano w latach 1945-70 (w kraju — 38,6 proc), a tylko 11,5 proc mieszkań pochodzi z lat 70 (w kraju — 19,1 proc). Katastrofalne warunki mieszkaniowe najlepiej pokazuje jeszcze inne zestawienie na 23 939 mieszkań kwaterunkowych (dane z 31 XII 83) 10 773 nie ma kanalizacji (ubikacje na podwórkach a w najlepszym razie na półpiętrach) a aż 10 proc pozbawionych jest w ogóle wody!

Mieszkania kwaterunkowe stanowią ponad połowę zasobów mieszkaniowych Wałbrzycha (jest ponad 9 tys mieszkań spółdzielczych i 12 tys zakładów pracy)

Mieszkają w strasznych warunkach

Ludzie mieszkają w warunkach strasznych, stłoczeni w wilgotnych, ciasnych, ciemnych izbach, pozbawionych podstawowych wygód. Ale to nie wszystko. Bo domy się wala nie tylko ze starości, ale również z powodu szkód górniczych (pod miastem fedrują trzy kopalnie) 130 budynków zakwalifikowano do rozbiórki, ich stan zagraża bezpieczeństwu lokatorów 1 400 wymaga natychmiastowego ka-

pitalnego remontu. Nadzieją dla mieszkańców w ruderach, stłoczonych w antysanitarnych warunkach, nadzieją skromną ale przecież nadzieją, było te 150 mieszkań w budynkach komunalnych. Dla wielu była to nadzieja jedyna. Dla tych 1 300 rodzin oczekujących na przydział mieszkań zastępczych lub kwaterunkowych, zarejestrowanych w Wydziale Lokalowym, a szczególnie dla 249 rodzin, których wnioski uznano za absolutnie priorytetowe.

Jak dzielono mieszkania?

Jak dzielono mieszkania? Władze zdecydowały, że potrzebne są im koszty ofiarne, aby na nie skierować gniew ludzi mieszkających w straszliwych warunkach i by odwrócić uwagę od prawdziwej przyczyny braku mieszkań. Prawdziwą przyczyną jest oczywiście to, że na czterdziestolecie Polski Ludowej, substancja mieszkaniowa kraju jest zdewastowana, władza nie jest w stanie budować wystarczającej liczby mieszkań, ani remontować istniejących budynków mieszkalnych. Urządzono więc „skandal wałbrzyski”, rozdmuchując sprawę w prasie i ogólnokrajowej telewizji. Przy okazji, władza próbowała upiec jeszcze jedną pieczenkę: patrzcie, jacy my jesteśmy praworządni! Nie wahamy się zdejmować ze stanowisk i karać odpowiedzialnych pracowników własnego aparatu, jeśli naruszają przepisy ze szkodą dla szarego człowieka. O „skandalu wałbrzyskim”, Krzysztof Dębek pisze tak:

cała wałbrzyska „afera” — o ile, oczywiście, trwające śledztwo nie wykaże jakichś aspektów kryminalnych — polega na uznaniu za normalne i zupełnie naturalne tego, co normalne w praworządnym państwie być nie może, a mianowicie pogardy dla prawa.

Pogarda dla prawa

Mówią, że skoro były to mieszkania dla najbardziej potrzebujących, to tacy mieli je dostać. A dano różnym ważnym.

Już w marcu była pierwsza kontrola prawidłowości rozdziału mieszkań w pierwszym (po 7 latach przerwy) budynku komunalnym w Wałbrzychu — w budynku 4c przy ulicy Blankowej. Przesłany do prezydenta miasta protokół stwierdzał uchy-

bień i nieprawidłowości w rozdziale mieszkań (w 39 przypadkach na 50!).

Zjeżdża do Wałbrzycha specjalna komisja powołana przez ministra administracji i gospodarki przestrzennej. Wstrzymane zostaje zasiedlanie budynku 10c (na 110 mieszkań zasiedlono 56 i okazało się, że w 28 przypadkach z naruszeniem przepisów). Mniej więcej w tym samym czasie — na początku września — ministerialna komisja oraz prokurator dochodzą do tych samych wniosków potwierdzają ustalenia marcowej inspekcji oraz wykrywają dalsze nieprawidłowości. Odbywa się rozprawa przed kolegium orzekającym WKKP, nałożone zostają kary partyjne (dwa wykluczenia z partii, dwie nagany).

Egzekutywy KM i KW obradują, w efekcie czego cofnięto rekomendacje partyjne prezydentowi miasta i dyrektorowi Wydziału Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej. W trzy dni później — 21 września — na nadzwyczajnym posiedzeniu Prezydium MRN, na wniosek wojewody odwołano Jerzego Listwana ze stanowiska prezydenta za brak nadzoru pośredniego. Stanowiska stracili też wiceprezydent i kierownik Wydziału Spraw Lokalowych UM, dyrektor WGKiM UW, dwaj wicewojewodowie otrzymali nagany (jeden ostrą) a wojewodzie wałbrzyskiemu została zwrócona przez Prezesa Rady Ministrów uwaga.

Dzięki konferencji prasowej Polska dowiaduje się o skandalu w Wałbrzychu. Po pierwsze — wbrew jednoznacznym przepisom prawa lokalowego nie wywieszano do publicznej wiadomości list przydziałów mieszkań kwaterunkowych, czyli ominięta została zasada jawności (a tym samym możliwości społecznej kontroli). Po drugie — w sprawie przydziałów nie zasięgnięto opinii komisji społecznych, które — działając przy wydziałach lokalowych — powinny opiniować każdy przydział mieszkań kwaterunkowych. Po trzecie, i bodaj najgorsze — w nader licznych przypadkach naruszano podstawowe zasady przydziału lokali łamiąc normy zaludnienia, osobom o zbyt wielkich dochodach, o niedostatecznie złych (bo tak to trzeba określić) poprzednich warunkach lokalowych przydzielano pełnowartościowe lokale jako zastępcze a zastępcze dawano osobom nie mającym do tego prawa.

POLIMEX
PACZKI DO POLSKI

PACZKI MORSKIE DOSTAWA 5 - 8 TYGODNI
PACZKI LOTNICZE DOSTAWA DO 21 DNI

POLIMEX OFERUJE RÓWNIEŻ

- ★ przesyłkę pieniędzy z dostawą do rąk odbiorców w Polsce
  - ★ wysyłkę lekarstw
  - ★ owoce cytrusowe
  - ★ wysyłkę lodówek, zamrażalek, pralek i innych art. technicznych
  - ★ szeroki wybór paczek żywnościowych:
- każda paczka jest ubezpieczona,
wszystkie paczki dostarczane są do domu adresata

P O L I M E X

2053 DUNDAS ST W TORONTO ONT M6R 1W8, TEL 537 7914

KORZYSTAJCIE PAŃSTWO Z USŁUG NAJSTARSZEJ WYSPECJALIZOWANEJ FIRMY WĄSYI KOWEJ W TORONTO

Lokalni przedstawiciele w całej Kanadzie

UWAGA BRITISH COLUMBIA!

A & AEXPORT-IMPORT
3992 Fraser St
VANCOUVER, B C
TEL 872 1747 462-9106

Nowo otwarty sklep
"WARSZAWIANKA"
4596 B Fraser St & 29
VANCOUVER B C

POLKAN ASSISTANCE AGENCY
4540 Fraser St
VANCOUVER B C
TEL 874-5454, 874-9641

● **Minister obrony ZSRR sparalizowany po wylewie krwi do mózgu** 76-letni D Ustinow minister obrony narodowej Związku Sowieckiego przeszedł wylew krwi do mózgu i jest sparalizowany Wyjaśniła się w ten sposób jego nieobecność na Placu Czerwonym podczas obchodów 67 rocznicy rewolucji bolszewickiej, gdzie tradycyjnie minister obrony narodowej przyjmuje paradę wojskową. Gdy po uroczystościach w dniu 7 listopada dziennikarze zachodni zapytali członka biura politycznego i szefa partii komunistycznej w Moskwie W Griszyna dlaczego Ustinow był nieobecny padła odpowiedź "Przeziębł się, ma chore gardło. Wszystko jest w porządku".

● **ChRL otworzy urząd pocztowy na Antarktydzie** Chińska agencja prasowa "Sinkua" podała, że w grudniu br ChRL otworzy urząd pocztowy na Antarktydzie, który będzie sprzedawał filatelistom z całego świata okolicznościowe znaczki i koperty z pieczętkami. Urząd pocztowy zostanie otwarty wraz z przybyciem na Antarktydę 500-osobowej ekspedycji chińskiej na okres 150 dni.

● **Dwaj dezenterzy sowieccy z powrotem w ZSRR** Dwaj żołnierze armii sowieckiej okupującej Afganistan, którzy dezenterowali w Afganistanie i przybyli do Wielkiej Brytanii w czerwcu br., otrzymując prawo rocznego pobytu zdecydowali się na powrót do Związku Sowieckiego. Sierżant J Rykow i szeregowiec O Klan udali się do ambasady sowieckiej w Londynie po tym jak Rykow otrzymał listy od swej żony, matki i brata stanowiące dla niego pierwszy kontakt z rodziną. Po kilku dniach obaj odlecieli do Moskwy.

● **General W Wiszenkow, szef sztabu sowieckich sił rakiet strategicznych w artykule ogłoszonym przez TASS podkreślił, że sowieckie rakiety strategiczne są w stanie zniszczyć jednocześnie wszystkie główne cele nieprzyjacielskie i umożliwić w ten sposób jednostkom zmechanizowanym zajęcie danego terenu.** Zdaniem Wiszenkowa sowieckie rakiety strategiczne są w stanie "wykonać atak nuklearny z wielką precyzją, praktycznie na dowolną odległość, w dowolnym czasie i w dowolnych warunkach".

● **Czernienko proponuje USA poprawę stosunków** Przywódca ZSRR K Czernienko wezwał do odwilży w stosunkach sowiecko-amerykańskich i zaapelował by Stany Zjednoczone oceniły sowieckie propozycje kontroli zbrojen oraz rozbrojenia "obiektywnie, bez uprzedzeń". A Dobrynin, ambasador ZSRR w USA powiedział w Waszyngtonie, że widzi możliwość owocnego dialogu z USA. Zdaniem Czernienki nie nadeszła jednak jeszcze pora spotkania na szczycie.

Peters podkreślając, że została ona niesłusznie wyrwana z otoczenia, w którym się wychowała i które zna i umieszczona między ludźmi z innej kultury i nawet bez znajomości języka rosyjskiego. Niezgoda między dziećmi i matką uniemożliwiła władzom sowieckim zorganizowanie pokazu rodzinnego połączenia.

Swietłana Allilujewa w 1967 roku wyjechała z prochami swego konkubina hinduskiego komunisty do Indii. Tam zgłosiła się do ambasady amerykańskiej i poprosiła o azyl. Wkrótce po tym opublikowała swój pisany potajemnie w ZSRR i potajemnie wywieziony manuskrypt "20 listów do przyjaciela", w którym opisała swe życie jako córki Stalina ujawniając wiele nieznanych szczegółów, nazywając ojca tyranem i dyktatorem oraz krytykując system sowiecki. Publikacja książki przyniosła jej 2,5 miliona dolarów. Większość swego czasu spędziła w USA, gdzie wyszła za mąż za amerykańskiego architekta W Petersa. Małżeństwo to zakończyło się po 22 miesiącach i Swietłana rozpoczęła samotne życie matki z córką Olgą. Wielokrotnie podkreślała, że czuje się samotna, że tęskni za swymi sowieckimi dziećmi i że brakuje jej ciepła w stosunkach międzyludzkich, ciepła, które jej zdaniem było charakterystyczne dla stosunków w Związku Sowieckim.

Po stosunkowo krótkim okresie sławy i zainteresowania zaczęła cierpieć z powodu faktu, że jest niezauważana ze względu na styl życia właściwy dla gospodyni domowej oraz że nie udaje jej się zrobić kariery literackiej o czym skrycie marzyła. W ciągu ostatnich dwóch lat swego pobytu na Zachodzie Swietłana żyła wraz z córką Olgą w Cam-

bridge w Anglii. W wywiadzie, który udzieliła londyńskiemu "The Observer" w marcu br. powiedziała "Myszę, że każdy sowiecki uciekinier na początku myśli to samo. Ale to jest tylko wielkie przesadzanie wolności, wielkie idealizowanie wolnego świata. Stopniowo dowiadujesz się jaka jest rzeczywistość i to jest w różny sposób rozczarowanie. Dzisiaj powiedziałabym każdemu potencjalnemu uciekinierowi, że po drugiej stronie brzegu są tacy sami ludzie, włączając w to ludzi niedoskonałych, nudnych, niekompetentnych, zdradzieckich, idiotycznych, akurat tacy jakich zostawiasz za sobą. To ludzka natura rządzi światem, nie rządy i nie rządy".

Swietłana nie miała łatwego życia i znajomi uważają ją za osobę niezrównowazoną emocjonalnie. W młodości jej matka nie mogąc znieść zbrodni Stalina popełniła samobójstwo, jej pierwszy ukochany został zesłany przez ojca na Syberię, jak również wszyscy krewni jej niezyskającej matki, tajna policja nie odstępowała jej na krok przez całe życie w ZSRR, wcześniej została także wdową, gdy zmarł człowiek po którym do dzisiaj nosi nazwisko i który jest ojcem jej dwóch najstarszych dzieci.

Kremł przywrócił Swietłanie obywatelstwo, przyznał jej także jej córce Oldze Swietłanie została zwrócona jej dacha pod Moskwą oraz będzie otrzymywała wysoką miesięczną pensję. Według dyplomatów zachodnich w Moskwie Kremł jest zachwycony, że ostatecznie Swietłana wybrała ZSRR, a nie Zachód, zwłaszcza zaś USA, gdyż jej powrót przyniósł wielkie korzyści wewnętrznej i międzynarodowej propagandzie sowieckiej.

Córka Stalina: nie byłam szczęśliwa na Zachodzie

58-letnia córka Stalina Swietłana Allilujewa po niespodziewanym powrocie do Związku Sowieckiego po 17 latach azylu jako uciekinier na Zachodzie oświadczyła na konferencji prasowej w Moskwie, że powróciła do Związku Sowieckiego ponieważ czuła się winna, że porzuciła dwojga swych najstarszych dzieci oraz, że na Zachodzie czuła się nieszczęśliwa. Swietłana Allilujewa powiedziała także, że była "ulubioną zabawką CIA" i że nigdy nie czuła się wolna w tzw. wolnym świecie. Allilujewa uchyliła się od odpowiedzi czy zmieniła swe poprzednio krytyczne zdanie o systemie sowieckim.

Podkreśliła, że do ZSRR powróciła ze względów osobistych, a nie politycznych i broniła swą decyzję o zabranu do ZSRR swej 13-letniej córki Olgi urodzonej i wychowanej całkowicie na Zachodzie. "Poczucie głębokiej winy nigdy nie opuściło

mnie w tych latach. Wracając do domu poczułam się wreszcie szczęśliwa". Mówiąc wyłączenie po rosyjsku, ale od czasu do czasu poprawiając swą angielską tłumaczkę Allilujewa powiedziała, że pragnie prowadzić spokojne prywatne życie i że nie będzie ponownie rozmawiać z dziennikarzami. Dodała także, że jej idee o Ameryce szybko wyparowały i że nie byłaby w stanie obecnie idealizować Stany Zjednoczone.

Konferencja prasowa Swietłany Allilujewej odbyła się z kilkudniowym opóźnieniem, gdyż po powrocie do Związku Sowieckiego Swietłana miała nieprzyjemną kłótnię z 40-letnim synem Igorem, który jest lekarzem i 38-letnią córką Katarzyną, która jest krytykiem literackim. I syn i córka podkreślił, że nie przebaczyli jej tego, że ich porzuciła. Ponadto odnieśli się bardzo krytycznie do zabrania przez Swietłanę ich 13-letniej siostry przyrodniej Olgi

PRACA!

Patrz str. 21
Ogłoszenia osob poszukujących i oferujących pracę zamieszczamy bezpłatnie (o ile starczy miejsca)

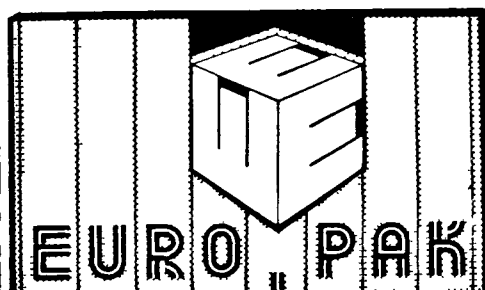
SWISTA PARCEL SERVICE

49 Roncesvalles Avenue
Toronto, Ontario M6R 2K5
Tel 534-9864

PACZKI DO POLSKI

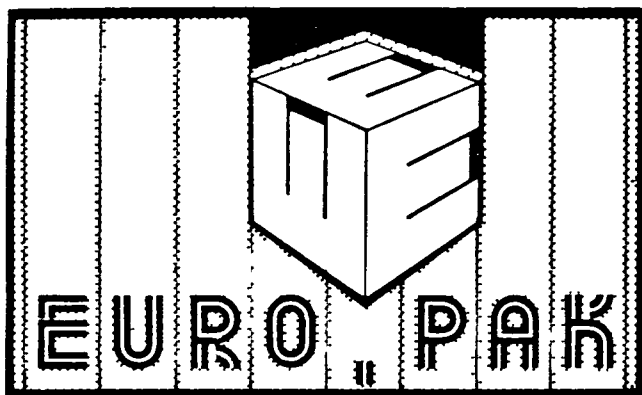
OWOCE CYTRUSOWE
ZYNOSC ARTYKULY GOSPODARCZE
KWIATY PIENIADZE

- NAJNIZSZE CENY W AMERYCE POLNOOCNEJ
- EXPRESOWA DOSTAWA DO DOMU
- ODBIORCY
- OWOCE I TOWARY NAJWYKSZEJ JAKOSCI
- PRZESYLKI UBEZPIECZONE

ZAPAMIĘTAJ

TEN ZNAK

- firma przekazująca rodzinom, instytucjom i organizacjom w Polsce wszelką pomoc od licznie rozsianej po świecie Polonii

Zamowienia na przesyłkę żywności, urządzeń technicznych, odzieżowych i gotowych paczek pakowanych przez rodziny dla rodzin przyjmują autoryzowani przedstawiciele

EURO - PAK

W Polsce paczki dostarczane są do rąk adresata przez znaną ze swej rzetelności polsko-amerykańską firmę

servisco

Wszystkie zlecenia przyjmowane przez przedstawicieli EURO-PAK wykonywane są rzetelnie i sumiennie

Zgłoszenia chętnych do przyjmowania paczek i zleceń prosimy kierować na adres

P O BOX 1064, Station B
MISSISSAUGA, ONT L4Y 3W4

UWAGA ARTYŚCI MALARZE ! WYJĄTKOWA OKAZJA

Posiadamy bogaty asortyment ram aluminiowych, ponad 200 rodzajów maty, szkło, oraz inne akcesoria

DLA

POLSKICH MALARZY

CENY HURTOWE

TORONTO

420 CONSUMERS TEL. 491 - 2129

Ciąg dalszy

Rudolf Herrmann

Ci z nas, którzy już trochę dłużej mieszkają w Kanadzie pamiętają aferę szpiegowską lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych w Toronto, gdzie głównymi bohaterami było małżeństwo Herrmannów. Jaka droga wiodła ich do delikatesów na Yonge'u i ich potrójnej roli, Czytelnicy mogą się dowiedzieć z dzisiejszego odcinka i w następnych numerach

Dwie godziny trwała rozmowa w Praskim Ministerstwie Spraw Wewnętrznych z żołnierzem Ludkiem Zemenkiem 8 cywilów badało jego stosunek do komunizmu i oddanie sprawie. Wreszcie prowadzący wywiad zapytał Ludka, czy jest zdecydowany służyć partii i czynić wszystko, co ona postanowi. "Tak jest, towarzyszu".

Parę tygodni później, w maju 1955 roku, żołnierz Zemenek został powtórnie wezwany do Pragi ze swojej jednostki, stacjonującej na granicy czesko-niemieckiej. Ta rozmowa trwała krótko. "Partia wybrała Was do pracy w służbie tajnej" - zakomunikował jego rozmowca - "Jest to bardzo ważne i wymagające duże zaufania zadanie. Praca będzie pociągała za sobą wieloletni pobyt za granicą. Decyzja należy jednak całkowicie do Pana, jeżeli Pan się nie zgodzi, nie będzie to miało żadnego wpływu na dalszą Pana przyszłość. Proszę wziąć sobie parę dni urlopu i sprawę dobrze przemyśleć. To nie jest potrzebne - odpisał Luděk - Jestem zdecydowany".

Widocznie Luděk dobre wyniki na studiach oraz znakomita znajomość marksizmu i leninizmu wpłynęły na wybór sowieckich doradców. Była to nagroda, za to, że mimo kwalifikacji nie awansował na oficera, a jedynie jako zwykły szeregowiec został skierowany do służby wojskowej. Stało się tak dlatego, że jego ojciec nie był robotnikiem, lecz prowadził własny zakład fotograficzny.

Luděk powiedział swoim kolegom, że zostaje przeniesiony do Pragi, rodzicom - że musi na czas nieokreślony wyjechać do Chin. Po przyjeździe do Pragi dostał własne mieszkanie, pieniądze na życie i pierwsze polecenie. Nauczyc się życia w dużym mieście samotnie pod zmienionym nazwiskiem. Parę tygodni później miał zostać skierowany do NRD na naukę języka niemieckiego, a następnie planowano przeniesienie go do RFN w celu zwalczania neofaszystów. Na pytanie Zemenka "Na jak długo?", czeski oficer Jenda, który opiekował się teraz Ludkiem, odpowiedział "Może na 3, 4, a może i na 10 lat".

Wkrótce w towarzystwie Jendy pojechał do Halle (NRD) starego miasta uniwersyteckiego. Tam został przekazany pod opiekę majora KGB - Alexandra Afanasjewicza, doświadczonego pracownika służb tajnych.

Aby umożliwić Ludkowi szybką naukę języka, skierowano go na specjalny kurs na uniwersytecie, a także przydzielono mu dodatkowego nauczyciela. Jednocześnie pobierał nauki sztuki szpiegowskiej w Karlshorst - siedzibie KGB na terenie NRD. Ponieważ nie był wciągnięty na listę studentów mógł swobodnie dojeżdżać na te dodatkowe zajęcia, opuszczając wykłady na uniwersytecie.

Według życiorysu sporządzonego przez KGB pochodził on z Ukrainy Zakarpackiej, stąd słaba znajomość języka rosyjskiego i czeski akcent.

"Zanim wysłamy pana dalej, za granicę mamy dla pana niespodziankę - zakomunikował mu pewnego dnia Alexander - Koledzy w Moskwie bardzo chcą pana poznać".

Samolotem wojskowym został przewieziony z Berlina do Moskwy. Tam, w prywatnym mieszkaniu czekało na niego kilkunastu oficerów KGB, których potem w trakcie swego pobytu w Moskwie, musiał codziennie odwiedzać w ich domach. Miał to być egzamin na umiejętność Zemenki poruszania się w zupełnie obcym terenie. "Zdał go pozytywnie, jak i poprzednie".

Po powrocie do Halle, czeski oficer Jenda zakomunikował mu, że od tej chwili zaczyna się jego służba dla KGB i jego bezpośrednim zwierzchnikiem jest Alexander Afanasjewicz. "Ponieważ nasza współpraca zapowiada się na dłużej, proszę mów mi Alex".

Ktoregos wieczoru, kiedy siedział w Bibliotece Uniwersyteckiej, wpadła mu w oko dziewczyna. Bardzo mu się spodobała. Podszedł, przedstawił się i zaprosił ją na lampkę wina. Ona ucieszyła się, że może rozmawiać z "rosjaninem", ponieważ studiowała sławistykę. Czym dłużej rozmawiali, tym więcej mieli wspólnych tematów. Ona pochodziła z Sudetów, jej rodzice byli komunistami i jako uciekinierzy przeniesli się do strefy wschodniej. Inga jak tylko mogła wstąpiła do Partii komunistycznej i dla niej żyła. Od dnia, w którym podjęła się udzielać mu lekcji niemieckiego, Luděk nie znajdował czasu na wykłady na uniwersytecie.

Decyzja o małżeństwie zapadła szybko. Kiedy zawiadomił o niej Alex, ten miał tylko jedno pytanie: "Czy ona będzie gotowa współpracować z nimi lub z nim?" "Nie mam żadnych wątpliwości" - odpowiedział Luděk. "To brzmi tak, że powinniśmy się jej bliżej przyjrzeć" - stwierdził Alex.

Wkrótce potem zjawił się na uniwersytecie funkcjonariusz, znający dobrze niemiecki, aby z nią porozmawiać. Okazało się, że rzeczywiście jest gotowa podjąć każdą, nawet najbardziej ryzykowną pracę, którą jej zleci Partia.

Najpierw KGB wysłało Ingę do RFN, aby ją przetestować. Zadanie wykonała bez zarzutu. Potem, tak samo jak Luděk, została wysłana do Moskwy.

Luděk w tym czasie przebywał w Karlshorst, gdzie uczył się swojego kolejnego życiorysu. W sowieckich archiwach znaleziono dokumenty Rudolfa Herrmanna, który poległ w 1943 roku na terenie Związku Sowieckiego. Dokumenty te przez całe lata były przechowywane na tzw. wszelki wypadek. I oto chwila ta nadeszła. Po sprawdzeniu, że nikt z bliskich Herrmanna nie żyje, Luděk w niego się wcielił.

"Nazywam się Rudolf Herrmann, nazywają mnie Rudi, moi rodzice nie żyją, urodziłem się w Sudetach itd." Tutaj następuje daleko dotychczasowa praca rodziców, własnej pracy oraz miejsca zamieszkania. Sporządowany życiorys kończył się w 1957 roku, dalszy ciąg Rudi musiał już sam organizo-

wac. Na razie mieszkał we Frankfurcie (NRD), bo tam pracowała jego narzeczona. On zaczął się w księgarni Inga nazywała się teraz Ingelore Morke, urodzona w Szczecinie, pracowała jako sekretarka w biurze konstrukcyjnym.

4 stycznia Rudi rozpoczął poszukiwania pracy w Furstenwalde pod Frankfurtem. Tam zgłosił się do (wskazanego przez KGB) sklepu z częściami zamiennymi do samochodów, należącego do starszego pana. Na pytanie właściciela, dlaczego właśnie do niego się zgłosił Rudi odpowiedział trochę głośno, ale pytający był przygłuchy. "Bo nie chcę pracować dla tych przeklętych komunis-

tów". To wystarczyło. Lepsze środowisko KGB nie mogło znaleźć. Byli to starsi ludzie, którzy uważali, że jedynym błędem Hitlera było to, że przegrał wojnę. Rudi zapoznał się tu z literaturą nazistowską i nauczył się ich pieśni.

Ślub Rudiego i Ingi odbył się w styczniu 1957 roku. Przerzut do RFN został przesunięty, ponieważ Inga spodziewała się dziecka. Mały Peter przyszedł na świat w październiku, a już w listopadzie Rudi wraz z rodziną został przerzuty do Berlina Zachodniego, skąd udali się pociągiem do Freiburga (RFN).

Dalszy ciąg nastąpi

Tłum. S.Cech

CHINY ZABIEGAJĄ O WZGLĘDY PRZYJACIOŁ I SĄSIADÓW MOSKWY

Tłumaczenie (Time 5 XI 84)

Sowiecki wiceminister spraw zagranicznych Leonid Iliczew, gdy przybył do Pekinu z początkiem miesiąca, po raz piąty, na rozmowy między Moskwą a Pekinem oświadczył, że słabe są szanse poprawy wzajemnych stosunków chińsko-sowieckich. Powiedział "Nigdy nie tracimy nadziei". Istotnie nie było znaków jakiegokolwiek radykalnej zmiany w negocjacjach trwających już od dwu lat. Jakkolwiek odprężenie wzajemnych stosunków między dwoma rywalami świata komunistycznego stało się na martwym punkcie, to Pekin odniósł pewne sukcesy w umiżgach do przyjaciół i sąsiadów Moskwy.

Od czasu załamania się przyjaznych stosunków między Chinami a Rosją Sowiecką co zdarzyło się ponad dwadzieścia lat temu, zawsze przypuszczano, że poprawa stosunków między Moskwą a Pekinem nastąpi wcześniej niż między Pekinem a wschodnim blokiem sojuszników Moskwy. Dotychczas jednak wszystkie próby wzajemnego zbliżenia się, spały na panewce. Chinczyki uskarżają się na "trzy przeszkody" w polityce zagranicznej Sowietów popieranej przez Moskwę: najazd Wietnamu na Kambodżę, zaangażowanie się od dłuższego czasu Sowietów w Afganistanie i zmasowane wojsk sowieckich na granicach Chin. Sowiety natomiast drażni znacznie ocieplenie się stosunków między Chinami a Stanami Zjednoczonymi od czasu wizyty Reagana w czasie zeszłej wiosny. Moskwa zarzuca również Chinom, że prowadzą wojnę podjazdową z Wietnamem. W czerwcu chiński tygodnik, redagowany w obcych językach "Beijing Review" daleko się posunął w swych wypowiedziach twierdząc "że niemożliwe i nierealne jest powrotu do takiego stanu w jakim był raz w historii".

Podczas gdy stosunki chińsko-sowieckie najezone są kolcami, wysoko postawieni urzędnicy z Pekinu szeroko rozjechali się po krajach Wschodniej Europy w ciągu ostatnich czterech miesięcy. Prezydent Li Xiannian wyjechał do Rumunii i Jugosławii. Chiński Minister Handlu Zagranicznego, Chen Muhua

odwiedził Węgry, Polskę, Czechosłowację, Niemcy Wschodnie i Bułgarię. Przyjazne awanse zostały odwzajemnione. W sierpniu węgierski V-Premier Jozef Marjai, był najwyższej postawioną osobistością wschodnioeuropejską, która odwiedziła Chiny w ciągu ostatniego dwudziestolecia. Pekin również z podziwem obserwował spraw zagranicznych Polski. Zaogniona wymiana poglądów z Moskwą bardzo kontrastuje z tym jak Pekin wyraża się o aliantach Sowietów w Europie Wschodniej. Prasa chińska opublikowała płomienne artykuły o eksperymentach ekonomicznych Węgier, chwaliła również Rumunię za jej niezależną politykę zagraniczną. Wydaje się, że Niemcy Wschodnie zostały specjalnie wyróżnione. Jeden z najzdolniejszych chińskich dyplomatów, Ma Xusheng, uprzednio dyrektor departamentu Wschodniej Europy i Unii sowieckiej w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Chin, został wyznaczony na ambasadora we Wschodnim Berlinie. Chiny próbują również poprawić swą opinię za granicą. Radio Peking transmituje audycje do Europy Wschodniej. Jakosć transmisji chińskich radiotow, jak również zawartość programów poprawia się. Pewien wschodnioeuropejski dziennikarz powiedział "Rok temu to była sama propaganda, ale obecnie obraz Chin, jaki otrzymujemy z transmisji radiowych, oddaje obraz Chin taki jaką jest".

Chiny są bardzo ostrożne, by nie podawać swej polityki w świetle, które mogłyby urazić Moskwę. Mimo to sowieccy dyplomaci w Pekinie, raz po raz uskarżają się, że Chiny próbują wbić klin między Sowiety i ich sprzymierzeńców. Jakikolwiek może być tego motyw, śmiały gambit na podwórku Moskwy jest odbiciem wrażliwości wiary Chin w siebie, w sprawach międzynarodowych. Również z punktu widzenia Chin, można zaobserwować pożądaną zmianę postaw w obozie sowieckim. Pewien wschodnioeuropejski obserwator powiedział "My sami nigdy nie myśleliśmy, że w zatargach chińsko-sowieckich były winne tylko Chiny".

Tłum. ZAC

Ingelore Morke Herrmann

STANISŁAW DĄBROWSKI

ROSJANIE I POLACY

Dokonczenie z nr 110

Filozoficzno literacki ruch słowiański przetrwał się w okresie Powstania Styczniowego w polityczny ruch panslawistyczny. Panslawisci torowali drogę rosyjskiej ekspansji na Bałkany. Doktrynerzy panslawizmu wyznawali wiarę w posłannictwo Rosji do zjednoczenia wszystkich Słowian. Rosyjska polityka względem Polaków była zaprzeczeniem doktryny panslawistycznej o naturalnym zlewaniu się Słowian w morzu rosyjskim. Czołowy orędownik tej zaborczej polityki, Mikołaj Pogodin, profesor historii na Moskiewskim Uniwersytecie, przewodniczący Słowiańskiej Etnograficznej Wystawy w Moskwie w 1867 roku, zauważając nieobecność Polaków na tym forum jedności słowiańskiej, nawoływał ich do powrotu do tej jedności i do upokorzenia się przed carem.

W ogóle panslawisci stali na stanowisku, przyjętym również przez rząd, że Polaków trzeba przymusem wciągnąć do jedności słowiańskiej stylu rosyjskiego przez rusyfikację, co miało polegać na pozbawieniu ich mowy ojczystej i wiary katolickiej. Polakozerczą politykę proklamowaną przez rząd wprowadzali w życie z wielką surowością znani słowianofile i panslawisci, jako czynownicy na placówkach w Polsce, lub pracujący w resortach rządowych.

Jak wiemy, przed pierwszą wojną światową Dmowski propagował polską politykę narodową w oparciu o potęgę Rosyjską. Pragnął zjednoczenia Polski pod berłem cara. Polacy, tworzący Koło Polskie, w Dumie rosyjskiej z Wiktorem Jaronskim na czele, złożyli rządowi "memoriał zapewniający carat o lojalności i zyczliwości Polaków, wyrażając nadzieję na połączenie ziem polskich pod carskim berłem. Rosja zbyła ze swej strony aspirację polskich realistów dwuznaczną odezwą naczelnego wodza, ks. Mikołaja Mikołajewicza mówiącą o swobodnej samorządnej Polsce w granicach imperium rosyjskiego. Tymczasem, w dalszym ciągu wojny, na ulicach Moskwy można było nabyć za 20 kopiejek mapę wyobrazającą przyszłe granice państwa rosyjskiego. Autor, czy autorzy mapy stawiali graniczne słupy powojennego Imperium Rosyjskiego wzdłuż Odry i Nysy. Tu się miała kończyć Rosja. O Polsce nie ma tam mowy. Widocznie Rosji nie zależało na "braterstwie" Polaków, a memoriały polskich posłów do Dumy uważali za akt obowiązujący poddanych cara.

Znana jest nam zaborczość Bolszewików wobec Polski i nie tylko Polski. Bolszewicy to także Rosjanie, nie chcieli więc rezygnować ze spuścizny caratu. Gdyby nie została pokonana przez wojska polskie nad Wisłą, byłibysmy republiką sowiecką od 1920 r. Gdy wreszcie bolszewicka Rosja podpisała z Polską pokojowy traktat w Rydnie (18 marca 1921 r.) na mocy którego Rosja rzeczywiście uznała suwerenność państwa polskiego w granicach jakie mieliśmy przed wojną, Rosjanie na emigracji z oburzeniem wystąpili przeciw temu traktatowi. Emigranci, antybolszewicy, antyrewołucjonisci, różnego pokroju rosyjscy liberałowie potępiali Bolszewików za "odstąpienie Polsce" rdzennie rosyjskich ziem leżących na wschód od Bugu. Nie godzili się również z postanowieniem traktatu, że Rosja zobowiązana była wypłacić Polsce kilkadzie-

siąt milionów rubli w złocie tytułem rozliczenia ze wspólnej gospodarki "Obszczoje delo" (25 marca 1921), organ kontrrewolucyjnej emigracji w Paryżu, skąd bierzemy niniejsze zastrzeżenia, ostrzegał Polskę przed wykorzystywaniem słabości Rosji. Emigranci rosyjscy, obiecywali, że jak pokonają Bolszewików - w czym Polacy powinni pomagać - "Demokraty-

cznia" Rosja, więc nie bolszewicka, zobowiąże Polskę, pomniejszoną o Kresy Wschodnie, do wspólnego z nią spłacania carskich długów.

Józef Piłsudski, który niemal całe życie strawił na walce z Rosją, pragnął, jako naczelnik odrodzonego państwa polskiego, gdy Polska rozporządzała własnymi siłami zbrojnymi, odrzucić Rosję So-

wiecką "możliwie daleko od miejsc" gdzie polskie samoistne życie kulturalne i polityczne się odradzało. Wobec tego, że nawet te częściowo zrealizowane plany wschodniej polityki Piłsudskiego zostały unicestwione w ostatniej wojnie światowej, Polska wydana jest na łaskę i niełaskę komunistycznej Rosji.

Buffalo, N Y Wrzesień, 1984 r

NOWOROCZNA WYPRZEDAŻ BILETÓW

LONDON \$ 497

ODLOT	PRZYLOT
2, 11, 20, 27 Stycznia	20, 27 Stycznia
3, 10, 17, 24 Lutego	3, 10, 17, 24 Lutego
1, 15, 22 Marca	1, 8, 22, 29 Marca

WYGODNYM
OBSZERNYM
DC 10

FILMY — STEREO —
WYBÓR DAŃ —
PEŁNA OBSŁUGA
BAR

B • CAL

BRITISH CALEDONIAN CHARTER

SAMOCOHODY DO WYNAJĘCIA

MIASTO I KRAJ		TYGODNIOWO	VAT
Typ A	Metro/Fiesta	99 00	15 00
Typ B	Polo/Golf	129 00	20 00
Typ C	Maestro/Escort	145 00	22 00
Typ D	Montego/Sierra	165 00	25 00
Typ E	Maestro Auto	179 00	27 00
Typ F	Montego Estate	209 00	31 00

35%
obniżka
tej zimy

JESIENNA
WYPRZEDAŻ*

LONDON tylko \$ 479

Odlot w dowolnym terminie
w listopadzie i powrot do
14 grudnia

Punkty odbierania i zostawiania samochodów
London • Gatwick Manchester •
Prestwick • Edinburgh • Birmingham

Wypożyczenie
samochodu w jedną stronę
\$20 00 ekstra Najmniejszy wiek
wypożyczającego 23 lata

* Wazna tylko dla nowej rezerwacji

always
JETLINK
TO BRITAIN

NAJNIŻSZE CENY BILETÓW

LONDON \$497

Fundusz Wieczysty Milenium Polski Chrześcijańskiej w Kanadzie zapoczątkowano przeprowadzeniem zbiórki powszechnej w latach 62-66 Uzyskując sumę \$ 131,425

W roku 1982, na skutek inicjatywy SPK Koło 20 prowadzącej niezależne od organizacji bingo na rzecz Funduszu Milenium, skromna suma zbiorkowa przekroczyła już milion dolarów

Z dokładnego sprawozdania Przewodniczącego Funduszu p Teodora Barankiewicza dowiadujemy się, że z oprocentowanego kapitału (do dnia 31 października 82 roku) rozdzielono wśród i na rzecz organizacji, oraz instytucji polonijnych przeszło \$ 689 tysięcy dolarów By zaspokoic ciekawosc czytającego informujemy, jak powyższe \$ 689 tys zostało rozprowadzone (w zaokrągleniu procentowym) wśród korzystających z pomocy Funduszu Milenium

1 Indywidualne stypendia	17 5%
2 Szkoły nauki języka polskiego	11 0%
3 Związek Harcerstwa Polskiego w Kanadzie	10 6%
4 Polsko-Kanadyjski Instytut Badawczy	10 0%
5 Katedra języka polskiego Uniwers Tor 1 W-peg	8 1%
6 KPK Zarząd Główny (referaty młodzieżowe)	8 0%
7 Zespoły młodzieżowe	5 7%
8 Związek Nauczycieli Polskich (kursy-wydawnictwa)	4 3%
9 KUL - stypendia	3 2%
1, Instytut Nauk Montreal	2 7%

Pozostałe 19% rozprowadzono na potrzeby Osrodka Informacyjnego KPK Okręg Toronto oraz Komisji Opieki Społecznej, potrzeby kulturalne domów jak Copernicus Lodge, czy Wawel Villa, muzea, biblioteki, zespoły artystyczne podręczniki szkolne, wystawy, zakup książek i wydawnictw polonijnych, pomoc dla nowo przybyłych, teatry polonijne i tym podobne

●●●●●●●● F a r a m u s z k i ●●●●●●●●

Należy w tym wszystkim pamiętać, że kapitał jest nienaruszalny Jedynie procent uzyskany od zainwestowanej masy wolno rozprowadzać wśród korzystających z dobrodziejstw Funduszu Należy również pamiętać, że Polonia z każdego zainwestowanego dolara we wczesnej zbiorce uzyskała już i wybrała przeszło pięć dolarów Nie biorąc pod uwagę faktu, że Fundusz Milenium w najbliższej przyszłości dobieje do sumy jednego i czwartej miliona dol

Bez udziału Polonii

Co mogłoby raczej świadczyć o skromnej hojności

Panu T Barankiewiczowi natomiast wypadałoby chyba podziękować za długoletnią bezinteresowność w sterowaniu dorobkiem "pozostałej reszty"

*****

Zabawna historyjka Zastyszana w korytarzu Kongresu Zarządu Głównego W okresie przedjazdowym

Opowiada p Wanda Zalutynska Osoba pracująca dla społeczności polonijnej od nieprzeliczalnych doświadczeń lat z pełnym oddaniem i subtelnością ofiarnością

Otrzymałam sprawozdanie finansowe z terenu "Cztery bite strony! Ale oprócz daty - żadnej innej cyfry sprawozdanie nie wykazuje"

Cieszta się ludkowie bo dziadek też z obrazem rozmawiał

*****

Cóż to jest właściwie "obywatel-szeregowy" Pomijając kontekst ściśle polski wydaje mi się, że jest to jegomość płacący podatki, któremu wolno od czasu do czasu kubek ze złości kopnąć i na którego inny obywatel

spoza syntezy grupowej (tak mu się wydaje) spogląda snobistycznie z góry

Wiwat król, wiwat rząd wiwat wszystkie stany

*****

Kiedys, w dobrych czasach gierkowskich - powiadają krasnoludkowie - zjeżdżali do nas gorale dla politycznego i apolitycznego chleba zespoły z desek teatrów wrocławskich, warszawskich, sandomierskich i tym podobnych, by dusze latarników zza morza pokrzepić okrucieństwem kultury i zdobyczą piosenki opolskiej

Przypominam sobie, jak właśnie "kiedys" piosenkarz Polomski potknął się tak na scenie, jak słowie, i musiał powiedzieć Polonus odspiewał "Polakus" Zdawszy sobie sprawę z przypadkowego potknięcia maskował śmiech dosyć umiejętnie Mnie natomiast dał szansę, by jednak dojść do wniosku, że Polakus istnieje Tu wśród nas Na emigracji Rodzaj Polaka, który mało się interesuje życiem Polonii, a więcej zakupem parceli na Florydzie, i który najprawdopodobniej faworyzuje stare powiedzenie Boya-Zelenskiego "My tu żyjemy z życia głębią, jak robaki w starym syrze"

F R A S Z K A

Sprawdzał z wielką troską

Swoj własny horoskop

Ale przyjaciela

Wcisnął pod mikroskop

BOHDAN EJBICH

Wszemchnoci urzędnicy ukręcają - bądź też do tej pory już i ukręcili - kark pożytecznej placowce istniejącej od z góra 60 lat Alboż jej jednej? powie ktos, i czy

ture, prowadziła je Maria Łopatkowa Cele ognisk? formy ich pracy? Postuzmy się cytatami z węższącego zagładę ognisk - i krytycznego wobec niej - artykułu Polityki

13 domków rozrzuconych na 10 ha lasu W każdym mieszka grupa, a przy niej wychowawca, który jest zarządcą gospodarzem domu - on wraz z grupą odpowiada za stan domu i otoczenia, a dzieci mają go obok przez całą dobę, granica między mieszkaniem prywatnym a mieszkaniem grupy prawie, że nie istnieje Wychowawca ma rodzinę - tym lepiej, bo naturalnie "Do schematu zwykłego domu dziecka, a tym bardziej osrodka wychowawczego dla małych wykojeńców - bo są i takie - bardzo tej koncepcji daleko

Ogniska rzeczywiście nie egzekwowały natarczywie opłat od uchylających się od nich rodziców, nie zażądały, o zgrozo! oddania sobie kartek zwynosciowych wychowanków, przekonawszy się, że podobne żądania powodują nieprzysyłanie dzieci do ogniska Nie prowadziły ściśle rejestrow kuchennych, bo "skoro ognisko to drugi dom, nie możemy wylizac dziecku kazdej kromki chleba, ani zabronic by wzięło kanapkę dla chorej matki" A coż to za sentymentalizm! Pieniądze, tylko pieniądze są ważne, nie gospodarne te ogniska "Tylko czy myśmy pieniądze stracili, czy ulokowali je na wysoki wychowawczy procent? zastanawiała się Maria Łopatkowa

Ogniska wychowawcze prowadziły czas przeszły jest chyba na miejscu - tzw ogólnopolskie formy pomocy dziecku i rodzinie A więc korespondencyjny klub czytelniczy, który "ciągle rozrasta się i ewoluuje w kierunku samowychowywania jego uczestników" A więc Pogotowie Rodzinne, Ognisko Rodzin Zastępczych, Teatr przy kawie i Bractwo Mimow, Galeria Sztuki dla Dzieci i Młodzieży, która "służy popularyzacji wychowania przez sztukę Gromadzi się tu i opracowuje zbiory sztuki dziecięcej na użytek nauczycieli i uczelni pedagogicznych"

Niemal do połowy roku 1983 ogniska były samodzielne, nie administrował nimi bezpośrednio nikt z urzędniczej "czapki" W maju tegoż roku oddano je pod zwierzchnictwo kuratorów Spadły lawiną wizyty, inspekcje, kontrole W ślad za nimi - wypowiedzenia pracy przestępcom, którzy praktykowali "dopasowania ognisk do życia i do osiągnięć nauk pedagogicznych, a nie do przepisów" Wymowienia oszczędziły dyr Łopatkową, eks-zonę (chyba eks w kulisach stosunków KOK-owego high-life'u się nie orientuje, ale status materialny dyrektorki, o którym pisze Polityka, wskazuje na to, że jednak eks) ministra d/s wyznaczeń, postanę na sejm, laureatkę nagrody za nowatorstwo pedagogiczne, no bo jakże takiej wymowić Łopatkowa sama odeszła z ognisk

A jakież to grozne przestępstwa wykryły szacowne urzędowe komisje? Ano, "wprowadzono własne, zanizone tabele odpłatności, nie egzekwowanych od wszystkich, nie wprowadzono zarządzenia w sprawie dodatkowych opłat (900 zł miesięcznie) w związku ze zmianą cen detalicznych, wpisywano do raportów więcej posiłków niż liczba obecnych wychowanków, kilkaset m kw powierzchni wykorzystywanych jest w ogniskach na cele mieszkalne" (to ostatnie o Swidrze)

KAROLINA JANKOWSKA

CZYTANE

to doprawdy w PRL rewelacja? Nie o rewelację wcale mi tu idzie (ani dziś, ani zresztą nigdy), lecz o zaprezentowanie

MIĘDZY

pewnego typowego sposobu myślenia, typowych kryteriów, no i typowych w związku z tym działań A placowka o

WIERSZAMI

ktorej mowa do tuzinkowych nie należy to ogniska wychowawcze dla dzieci i młodzieży zagrożonej wykojeńcami Założył je po I wojnie światowej Kazimierz Lisiecki, słynny "Dziadek", a od roku 1971, kiedy to "Dziadek" przeszedł na emery-

Odbiega od tej reguły tylko ognisko w Swidrze pod Warszawą, gdzie wychowankowie mieszkają przez wszystkie robocze dni tygodnia "Ognisko składa się z

ARNOLD PENK

przedstawiciel Addison on Bay Limited proponuje szeroki wybór nowych i używanych samochodów

- nowe samochody posiadają trzyletnią gwarancję lub 60 000 km (niektóre modele),
- używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję,
- gwarantuje najlepsze warunki kupna samochodów załatwiając na miejscu sprzedaż, pożyczkę, tanie ubezpieczenia, a specjalnie dla nowo przybyłych oraz gwarantuje osobistą opiekę nad klientem po odbiorze auta

Od 14 lat Arnold Penk oferuje wieloletnią wiedzę w sprzedaży samochodów, załatwianiu pożyczek jak również tanich ubezpieczeń, cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polonii, a także znany jest jako społecznik

Wszelkiego typu usługi wiążące się z samochodem i obsługą załatwiane są przez pana Penka

Pomieważ kupno samochodu jest bardzo poważnym wydatkiem finansowym, trzeba być pewnym, z kim nawiązać tak poważną transakcję

Wyrozniony przez GM jako „Senior Master Salesman“ i nagrodą za największą ilość udzielonych pożyczek w Toronto i okolicy

Czy jeszcze ktos może tyle zaferować?

Po wszelkie informacje proszę dzwonić — 964-3211 lub do domu o każdej porze — 731-0757, podając nazwisko i numer telefonu

832 Bay St, Toronto, Ont. (przy College St)

WRAŻENIA ZE ZJAZDU DELEGATÓW KONGRESU POLONII KANADYJSKIEJ

Po wszystkich wydarzeniach mniejszej czy większej wagi po ich przeżyciu na zimno dochodzimy do pewnych wniosków, których w trakcie tego wydarzenia nie mogliśmy zauważyć lub też nie było czasu na ich naswietlenie

Biorąc pod uwagę Zjazd Delegatów Kongresu Polonii Kanadyjskiej w Toronto które to wydarzenie trzeba zaliczyć do wydarzeń dużej wagi jeśli naprawdę szczerze myślimy o przyszłości Polonii Kanadyjskiej

Zjazd tegoroczny można zaliczyć do zjazdów które na myśli miały dobro Polonii Zjazd ten nie dyskutował o problemach, przed którymi stoi Polonia a przebiegała w obradach tzw. prywatnie. Jednym z głównych naszych problemów to sprawa naszych następców przyjeżdżamy na Zjazd wygłaszamy szumne mowy a nasze dzieci nie mówią po polsku nie chcą słyszeć o działaniach noszących dla naszej grupy etnicznej a jeśli ktoś zgłasza się do tej pracy to nie mamy dla niego miejsca podaje przykład mec. Krzysztof Lorenc z Winnipeg został zgłoszony przez Kom. Matkę jako kandydat na prezesa KPK na Zachodnią Kanadę młody wykształcony pełen zapału i energii czego dowodem mieliśmy podczas zjazdu KPK w roku 1982 w Winnipegu którego on był wiceorganizatorem a zjazd ten pod względem organizacyjnym wypadł bardzo dobrze i otóż znalazł się na sali o pokolenie starszy pan który zgodził się kandydować przeciwko mec. Lorencowi tym razem Delegaci głosowali rozsądnie i mec. Lorenc został wybrany na prezesa tej grupy

Delegaci mieli na pewno dużo trudności w wyrażeniu swej opinii co do działalności ustępującego Zarządu gdyż sprawozdanie nie zostało rozesłane do Okręgów celem zaznajomienia się z jego treścią a dręczone na sali obrad co nie pozwoliło nawet na pobieżne zapoznanie się z nim opinie o działalności Zarządu można było sobie wyrobić na skutek sprawozdania ustnych Zarządu a właściwie tylko prezesa J Kaszuby Większość sprawozdania p. Kaszuby dotyczyła organizacji torontonskiej Polish Canadian Action Group lub jej działaczy/org. po dłuższej i niepotrzebnej dyskusji Delegaci zatwierdzili ilość mandatów zgodnie z wykazem Komisji Mandatowej Jak już wspominałem duży ciężar sprawozdania p. Kaszuby poświęcono była przeciwko działalności PCAG lub jej działaczom co wprowadziło nie zdrową atmosferę do obrad Zjazdu Z kolei w dyskusji nad sprawozdaniami przedstawiciele PCAG odpalali się p. Kaszuby że atak na nich niektórzy z Delegatów PCAG zabierając głos używali dosadnych określeń co niewątpliwie miało wpływ na wyniki głosowania jednakże musimy nie zapominać że kiedy byliśmy w ich wieku nasze zachowanie w podobnych wypadkach nie odbiegało od zachowania się niektórych przedstawicieli PCAG Trzeba mieć na uwadze że ci ludzie w najtragiczniejszym okresie dla naszej Ojczyzny w okresie Stanu Wojennego wykazywali wysoki patriotyzm organizując demonstracje strajki pisząc do prasy miało to zapewne wielki wpływ na władze kanadyjskie przy podejmowaniu decyzji dotyczących sytuacji w PRLu bez ich aktywności w tym kierunku nasza działalność byłaby bardzo uboga Wielka szkoda że pozbyliśmy się z władz Kongresu młodych ludzi takich jak mec. M. Malicki dr M. Celinski i innych Nic się nie nauczyliśmy i dzisiaj wracamy do lat pięćdziesiątych kiedy to podzieleni byliśmy na Kolumbusów i Dipistów

Nie można pogodzić się ze stanowiskiem zajęтым przez prezesa Kaszuby dotyczącym uchwały Delegatów Zjazdu KPK w Winnipegu odnoszącej się do działalności prof. A Bromke nie chcąc dyskutować czy ta uchwała była słuszna czy też nie to sprawa Delegatów którzy ją uchwalili jeśli p. Kaszuba zaakceptował swój wybór na prezesa KPK, to przysłał na siebie obowiązki wykonania uchwał i zaleceń tych co go na to stanowisko powołał p. Kaszuba odpowiadając na kilka istotnych pytań Delegatów w tej sprawie powiedział że nie gdyż nie chciał się ośmieszać takie stanowisko jest nie do pomyslenia w innych organizacjach i pachnie dyktaturą

Mocno krytykowano organizatorów spotkania Ojca Sw. z Polonią w Toronto nie można obarczać Zarządu Kongresu za powstałe niedociągnięcia lecz nie można pominąć faktu że na czele Komitetu Przyjęcia Papieża stał p.

KOMUNIKAT Nr 23
Komitetu "Pomoc Polsce: Żywność i leki"
przy K.P.K. Q. w Montrealu
AKCJA UCZCZENIA Ś.P. KS. JERZEGO POPIELUSZKI

W sobotę 3 listopada pod wieżą obok kościoła św. Stanisława Kostki na Zoliborzu został pochowany ks. Jerzy Popiełuszko porwany i zamordowany w bestialski sposób w Ojczyźnie Wielka rzesza ludzi przybyła z całej Polski złożyła mu hołd uczestnicząc w jego pogrzebie lub przechodząc w niekonczącej się kolejce w ciągu dni następnych przed jego grobem składając na nim kwiaty i zapalając świece Od dnia jego porwania aż do dnia pogrzebu we wszystkich kościołach w Polsce były odprowadzane Msze św. i modły na jego intencje

Solidaryzując się z rodakami w kraju modliliśmy się tu i my najpierw za jego ocalenie a teraz za zbawienie i Msze św. na jego intencje były odprawiane we wszystkich polskich kościołach w Kanadzie Podobnie też jak w Polsce odbyły się tu manifestacje przeciw tej trudnej do pojęcia zbrodni

Nikt z nas tu jednak nie mógł złożyć choćby jednego kwiatka ani zapalić choćby jednej świeczki na grobie tego najnowszego polskiego męczennika za wiarę i prawdę za odwagę głoszenia Św. Ewangelii która mówi o prawach człowieka stworzonego na obraz i podobieństwo Boga

Istnieją jednak sposoby uczczenia śp. Ks. Jerzego Popiełuszki które może byłoby bliższe jego sercu niż kwiaty i świece a może nawet i najszlachetniejsze i potrzebne wyrazy oburzenia i protestu

Aby uczcić godnie pamięć tego męczennika i bardziej po jego myśli Ko-

mitet Pomocy Polsce w Montrealu podejmuje akcję zebrania funduszu na zakup najpotrzebniejszych leków ratujących zagrożone życia wielu ludzi w Polsce i pomoce lekarskie które będziemy mogli z tego funduszu zakupić będą wysłane do Ośrodka Leków Komisji Charytatywnej Episkopatu Polski w Warszawie który mieści się przy Parafii Św. Stanisława Kostki gdzie śp. Ks. Jerzy Popiełuszko spełniając posługę Wikarego głosił swoje niezłomne prawdy i brał udział w pracy tego Ośrodka Leków

Chcielibyśmy wysłać tych leków dużo ale leki są drogie Dlatego zwracamy się z gorącym apelem do wszystkich rodaków w Kanadzie o hojne datki na tę akcję która będzie trwała do końca stycznia 1985 r.

Czeki wystawione na KOMITET POMOCY POLSCE z załączoną podaną poniżej formą wypełnioną czytelnie prosimy wysłać pod adres

Komitet Pomocy Polsce
65 Sherbrooke St East
MONTREAL H2X 1C4
 Wyniki tej akcji podamy przez radio a listę ofiarodawców ogłosimy w prasie polonijnej

Za każdy choćby najdrobniejszy datkę dziękujemy z serca staropolskim BOGOMIŁOM
ZAPŁAC
 Za Komitet
WANDA SZCZAWIŃSKA
 Sekretarka Generalna
 p/o Skarbnika

Do Komitetu Pomocy Polsce w Montrealu
W załączeniu przesyłam czek na Akcję uczczenia
śp. Ks. Jerzego Popiełuszki na sumę \$
Imię i nazwisko ofiarodawcy
Nr domu i ulica
Miejscowość
Kierunek poczty

Prosimy wypełnić ten formularz czytelnie najlepiej piśmem drukowanym bo za każdy datkę przysyłamy po kwitowaniu zwalniamy od podatku **DZIĘKUJEMY**

DEMONSTRACJA
ŻAŁOBNA W MONTREALU

W niedzielę 4 listopada miała w Montrealu miejsce żałobna manifestacja poświęcona pamięci ks. J. Popiełuszki Zorganizowały ją wspólnie KPK Quebec i Grupa Działania na rzecz NSZZ Solidarnosc Manifestację poprowadził msza żałobna w kościele misji św. Wojciecha Demonstranci w liczbie ok. 200 osób przeszli w pochodzie z Dominion Square (plac w centrum miasta) pod konsulaturę PRL. Na czele pochodu niesiono wielki czarny transparent z nazwiskiem umęczonego księdza dalej białe-czerwone flagi przewiązane czarnymi wstążkami flagi z symbolem Solidarności W rękach licznych demonstrantów duże krzyże owinięte żałobą

Manifestacja rozpoczęła się od modlitw za umarłych Krótkie przemówie-

wienie przewodniczącego GDS zawierało m.in. apel aby solidarność z rodakami w kraju tych którzy tu w Kanadzie czują się częścią narodu polskiego wyrażała się w stałej codziennej aktywności na rzecz spraw polskich Odpiewano Boże coś Polskę hymn narodowy oraz Rotę tę ostatnią pieśń demonstracyjnie odróczywszy się plecami do konsulackiego budynku

Tydzień wcześniej również w niedzielę w misji św. Wojciecha odprawiona została msza w intencji ks. Popiełuszki podczas której celebrians odczytał jedno z jego kazań Grupa zmotoryzowanych uczestników nabożeństwa (w Montrealu trwa strajk komuni-kacji miejskiej) przeprowadziła spontaniczną demonstrację objeżdżając z głośnym sygnałem klaksonów ulice wokół budynku konsulatu

kj

J. Kaszuba i do jego kompetencji należało kontrolowanie Komitetów powołanych celem przygotowania do tego tak ważnego spotkania Niewiele słyszało się pozytywnych wypowiedzi odnosnie działalności Zarządu KPK natomiast wiele założeń i krytyki narzekano na brak kontaktów Zarządu KPK z Okręgami KPK

Siedzący przy tym samym stole Delegat org. weteranickiej przed oddaniem głosu na prezesa był w wewnętrznej rozterce władze centralne mojej organizacji zalecały nam oddanie głosu na wyty powołanego przez nich kandydata ja natomiast widząc co się tutaj dzieje mam inną opinię Nie bardzo mogę zrozumieć jak można na kilka miesięcy czy tygodni przed Zjazdem nie znając jacy będą kandydaci i ich wartości i nie widząc planów działalności ewentualnych kandydatów zalecać już oddanie głosu Czy takie wybory nie przypominają po części wyborów w PRLu?

Koncząc te swoje spostrzeżenia życząc nowemu Zarządowi KPK sukcesu w pracy dla dobra Polonii może te moje uwagi przyczynią się do owocniejszego Zjazdu za dwa lata w Winnipegu

J. BASIK

Adres redakcji
12453 pavillon, Pierrefonds
Que H8Z 1M6
Korespondenci
Tel 683-2576
Ogłoszenia i prenumeraty
Tel 737-3945, 727-7257

PANI nie paląca, przyjmie wszelką pracę na terenie Montrealu może być opieką nad małym dzieckiem prowadzenie domu, przyjmowanie telefonów w gabinecie lekarskim itp
Oczekuję propozycji -
TEL (514) 932-1775 Montreal
w godz 14-16 pon-piątek
A-12

TATRA TRAVEL
SERVICE LTD
PEKAO DEALER -
Własc E STASIAK

DOLARY do rąk odbiorcy, na kontach walutowe kupony do wyboru mieszkania samochodu
 Materiały budowlane maszyny rolnicze
 Wszelkie wyjazdy drogą lotniczą i morską Wakacje na południe sprawy paszportowe wizowe sprowadzanie rodzin
AGENT PODROZY NA WSZYSTKIE LINIE LOTNICZE SWIATA

3628 St Laurent Blvd
TEL 849-3451 lub 849-5012

Polska Kasa Oszczędności
w Montrealu
65 Sherbrooke Str E Suite 103
Tel 845-3534

Oferuje Poloni na wyjątkowo dogodnych warunkach wszelkiego rodzaju pożyczki i najlepsze oprocentowanie za sumy złożone w Kasie

Kasa otwarta Od poniedziałku do srody między godz 10 00 a 15 00, w czwartek od 10 00 do 19 00, w piątek od 10 00 do 20 00 i w sobotę od 10.00 do 12 00

GABINET DENTYSTYCZNY
Christine E Marczuk, D D S
Barbara B Marczuk, D D S.
Ogólne leczenie dentystyczne
Przyjmujemy od poniedziałku do soboty Tel (514) 934-0181

POLISH INTERPRETERS, TRANSLATORS and TUTORS (Canada) Reg'd
POLSKIE BIURO TŁUMACZY

POLISH PROFESSIONAL PERSONNEL (Canada) Reg'd
POLSKIE BIURO ZATRUDNIENIA KADR WYKWALIFIKOWANYCH

(w siedzibie Biura Podroży YUL TRAVEL Ltd)
465 St Francois Xavier Street
Montreal Quebec H2Y 2T1
 (Metro Place d Armes k. Kościoła Notre Dame)

TEL (514) 845-5184, soboty i wieczory - (514) 287-1668
prowadzi solidnie
NINA PIASKOWSKA

Wykonujemy
 ● Tłumaczenia pod przysięgą specjalistyczna teksty prawne
 ● Legalizacja dokumentów
 ● Poswiadczenie podpisu
 ● Załatwianie wszelkich formalności
 ● Poszukiwanie pracy oraz negocjowanie niekontraktów dot. zatrudnienia
 ● Sporządzanie testamentów aktów notarialnych etc
 ● Tłumaczenia dyplomów indeksów matur książeczek żeglarskich etc
 ● Załatwiamy wszystko od A do Z w sprawach podróży tj. bilety lotnicze morskie wynajmowanie samochodów car rental etc

ZAPRASZAMY PANSTWA DO ODWIEDZENIA NASZEGO BIURA

KOMUNIKAT

Polska Fundacja Społeczno-Kulturalna (Quebec) w Montrealu potwierdza otrzymanie \$100 00 przekazane przez Polską Kasę Kredytową na otwarcie Funduszu imienia Władysława Gajewskiego Świętej pamięci Władysława Gajewskiego przybył do Kanady w 1928 roku Ogólne ceniony i społecznie czynny od pierwszych lat emigracji przetrwał zyskując szybko uznanie i znacznie się przyczynił do Rozwoju Organizacji Polonijnych takich jak Biały Orzeł Polska Kasa Kredytowa Kongres Polonii Kanadyjskiej, Towarzystwo Wzajemnej Pomocy Grupa 10, gdzie zajmował odpowiedzialne stanowiska w zarządach

Apelujemy do osób, które współpracowały lub знаły niedawno zmarłego, aby ten godny cel poparły wpłacając kwoty na Fundusz Jego Imienia w Polskiej Fundacji Społeczno-Kulturalnej w Montrealu Fundusz ten, stosownie do założeń Fundacji, pozostaje nienaruszalny, a tylko dochody z tego Funduszu będą rozdzielane na cele społeczno-kulturalne

Adres Fundacji 65 Est, Rue Sherbrooke, suite 103, Montreal, Quebec H2X 1C4

ZA ZARZĄD P F S K
H. M. WINIARSKI
 Vice prezes

A P E L**DRODZY RODACY,**

Wszyscy wiemy o tragedii w Etiopii Podobną tragedię od lat już przechodzi ok. 30 krajów w samej Afryce nie mówiąc o innych kontynentach Tylko masowa pomoc może uratować miliony umierających z głodu zwłaszcza dzieci Czy ktokolwiek z nas ma prawo i jest w stanie zasięgnąć przy pełnym stole zasnąć spokojnie nie zrobimy przy tego aby uratować choć jedno życie, tak samo bezcenne jak nasze własne? Niech każdy z nas uratuje choć jedno!

Wielu z nas nie wierzy różnym organizacjom które mają nieść pomoc tym nieszczęśliwym i czasem nie bez powodu Ale jest jedna osoba na świecie, do której mają zaufanie wszyscy i to nie tylko my Papież On wie gdzie pomoc jest najpilniejsza wszędzie ma swoich misjonarzy którzy stykając się co dzień z tymi najbardziej nieszczęśliwymi, mogą im tę pomoc przekazać bezpośrednio

Do nas ludzi dobrej woli na świecie i to niezależnie od naszej religii rasy czy kultury należy Mu umożliwić tę pomoc którą On sam najlepiej rozporządzi wedle Swego rozumu i Swego serca

PRO JUSTITIA (czyli DLA SPRAWIEDLIWOŚCI)
 o kanadyjskim statucie federalnym organizacji dobroczynnej przyjmuje ofiary z całego świata i przesyła je wedle statutu i umowy z Watykanem wprost do Ojca Świętego Każdy czek wysłany wraz z listą ofiarodawców jest potwierdzony przez arcybiskupa z Watykanu z podziękowaniem i błogosławieństwem Jana Pawła II dla tych wszystkich, którzy się nan złożyli Dotąd wysłaliśmy ponad \$16 000

Kontrolę finansową sprawuje weryfikator spoza zarządu i doroczne walne zebranie członków Zwykle członkostwo \$12 - członkostwo na życie

\$1 000 (tysiąc) Każda ofiara będzie przyjęta z wdzięcznością Każdemu kto nam przysła dar \$5 lub więcej wraz z ofrankowaną i zaadresowaną do siebie kopertą, odesłamy kopię listy ofiarodawców z jego nazwiskiem i kwotą złożoną z której będzie mógł sam się przykazać że ani jeden grosz (przynajmniej dotąd) nie poszedł na koszt administracyjny Prosimy nie posyłać w go-tówce! Nie mamy niestety prawa wydawać pokwitowań zwalniających od podatków wedle prawa kanadyjskiego, ale za to całość każdego daru pojedynczo na najszczęśliwszych

"BŁOGOSŁAWIENI MIŁOSIERNI albowiem ONI MIŁOSIERNI DOSTĄPIĄ"

tego życzymy najserdeczniej wszystkim naszym Rodakom
ZA PRO JUSTITIA - A Poraj
5242 Globert, Montreal, Qc, M3W 2E7
 Canada TEL (514) 482 - 2796

Polska w oczach... potrzebnego Polsce

Wracamy do naszej serii "Polska w oczach"
Autor tej relacji przyjechał do Kanady na krótko
Wraca do kraju, bo widzi tam swoje miejsce

Jest jednym z współpracowników wydawnictwa
podziemnego NOWA. Jego opowieść to nie tylko
obraz Polski, to ciekawy zapis świadomości opo-
zycjonisty, warszawiaka z akademickiego środowiska

Dwie anegdoty o przywilejach

Podczas łapanki z ulicznej demon-
stracji złapano pewną panią. Poszturcha-
no, nabluzgano od k... i zapakowano na
dołek (do aresztu przyp. red.) jak wszyst-
kich.

Po godzinie przyszedł oficer i otwo-
rzył celę. Przepraszamy bardzo panią
doktor, to jakies nieporozumienie.

Inna anegdota krąży o tym jak doc-
cent Jerzy Jedlicki dostał paszport. Bo in-
tektualistom ostatnio daje się go chętniej.
Miał się więc docent wybrać do biu-
ra z interwencją. Wrzucił podanie (te-
raz na podania są takie skrzynki). Czas
płył. Odpowiedzi nie ma. Zawieruszyło
się podanie do teczki szarych obywateli.

Interwencja miała być krotka. Oficer
dyzurny zatelefonował gdzieś do góry.
"Jest u mnie pan docent habilitowany".
Paszport dostał natychmiast.

Do intelektualistów z kurtuazją

Intelektualistom traktuje się z kurtu-
azją. Ale podkreślam - nie wszędzie. Na
pewno w Warszawie. Tu także inaczej
traktuje się opozycję.

Każdy ma w końcu swojego opiekuna w
bezpieczeństwie. A ten w chwili spotkania "w
kotle" czy mówi nam przepięknie po
imieniu "panie Kazimierzu" - do srode-
czka prosimy. Nie ma zwyczaju bicia in-
teligenckiej opozycji z nazwiskiem. Cho-
ciaż zdarzały się wyjątki. Bito tych z TKK
i z KOR - np. Michnika. Bije się anoni-
mowych ludzi, robotników. Ale jak po-
wiedziałem surowość wobec dysydentów
jest w miastach różna. We Wrocławiu na
uniwersytecie zrobiono czystkę. Na nie-
których uczelniach w Warszawie np. w
SGP też były problemy. A Uniwersytet
Warszawski przynajmniej na razie cieszy
się niezależnością. Pracują tam nawet naj-
bardziej zaangażowani w Solidarności lu-
dzie.

Barbara Staniszkis doradca z okresu
Solidarności prowadzi wykłady o dziwnie
brzmącym tytule "z teorii rozwiniętego
socjalizmu".

Stworzyć dwór

Wszystko to ma w stolicy pokonać
swobody demokratyczne zagranicznym
korespondentom. Funkcjonuje na zasa-
dzie "dziel i rządź", ale ma i inny cel.
Oni chcieli sobie stworzyć dwór. Zyskać
przychylność intelektualistów. I to im się
nie udało z małymi wyjątkami. Nazwiska
są znane: Suchodolski, Sandauer, Dob-
raczyński. O tym pierwszym krąży fraszk-
ka.

"Wasze są ulice
Nasze serce Polski
Z nami jest cały Naród
Z wami Suchodolski"

W rządowym dworze nie ma znaczą-
cych ludzi. Ale może są jeszcze nadzie-
je, że się dwór powiększy. Dlatego wciąż
trwa pełna kurtuazja i próby wspólnoty.

"My z wyższym wykształceniem"
mówi do nas śledczy oficer w nadziei, choć
by małej rozmowy.

Tymczasem zasada, której musimy
się trzymać w czasie tych nieuchronnych
kontaktów to zachowanie czysto for-
malne i oficjalne. Czym jest kolaboracja
dzisiaj? Wydaje mi się, że słowo już nie
jest właściwe. Powiedzmy inaczej. Nie
należy przykładac ręki.

Ostracyzm - może nie jest wybujały

Jak to praktycznie wygląda? Nie na-
leży publikować w żadnym z politycz-
nych tygodników. Można występować w
teatrze, w TV, ale nigdy w programach
wojskowych czy milicyjnych - typu gwiaz-
dka dla żołnierzy. Sankcje nie są zresztą
aż takie ostre. Pewnym ludziom już się
nie składa wizyt. Rozmowy jeśli konieczne,
mają z nimi czysto formalny charakter.
I wodeczki jak dawniej już się razem nie
pije. Ostracyzm może nie jest wybujały
jak w okresie stanu wojennego, gdy nie
podawano się ręki.

W gazetach czyta się, że bezpartyjni
są szykanowani. Na pewno podział na
partyjnych i bezpartyjnych jest wyrazisty.
Po ogłoszeniu stanu wojennego większość
partyjnych liberalów różnych takich re-
formatorów rzuciła legitymacje. Stało się
jasne gdzie kto stoi. Na uniwersytecie
Warszawskim partyjnych pozostała garst-
ka. Cos się zmieniło w mentalności ludz-
kiej. Nikt już rozsądny nie wierzy w libe-
ralizację partii. I trudno na liberała po-
zować.

Polityka wobec intelektualistów i ro-
botników stolicy i prowincji, a nawet róż-
nych jej dzielnic wykazuje jak bardzo
rzeczywistość ta jest niespojna. Panuje
duża dowolność. Komisariat na Jezuic-
kiej np. może się poszczycić największą w
Warszawie brutalnością.

Jakby rozpedzić?

Władzy chodzą po głowie pomysły
jakby jednak intelektualistów rozpedzić.
Rozpedzono tak Instytut Badan Ję-
drowych w Świerku. 7 osób z tego Insty-
tutu siedziało w Białolece. A potem już
nie wrócili (w Instytucie tym zatrudniony

był członek KSS KOR i współtwórca wy-
dawnictwa NOWA - Mirosław Chojecki).

Pewno słyszeliście o takim pomys-
le pacyfikacji Uniwersytetu. Stworzyć na
jego miejsce trzy niezależne szkoły wy-
sze. Intelektualistom atakuje w prasie Jan
Rem (pseudonim Urbana). Nie podoba się
system wyboru rektorów, jaki pozostał z
okresu Solidarnościowego.

A co w polityce wydawniczej?

Czyli jaki "zapis"

Cos jednak z okresu Solidarności
zostało w sprawach wydawniczych. Zos-
tała Ustawa o cenzurze. Bardzo niewy-
godna.

Polityka wydawnicza w Polsce jest
inna niż w latach siedemdziesiątych.

Nie ma tak wyraźnego zapisu na naz-
wiska. Wychodzą rzeczy Mariana Bran-
dysa - "Moje spotkania". Wychodzą
niektórzy pisarze emigracyjni - np. Woj-
tka Karpinskiego "Cien". Tłumaczenia
Baranczaka.

Zapis na co jest? Na tematy. Ale też i tu
się zmieniło. O Katyniu nie można nadal
pisać. Ale poluzowano np. o Powstaniu
Warszawskim. Monografie o AK. Takie
tematy wydawałoby się nie do pomysle-
nia.

Wydali Grassa "Błaszany bębenek".
Tak, do końca (na końcu są sceny so-
wieckich gwałtów na mieszkancach Gdań-
ska).

Rogatywki, pomniki

czyli szukanie lepszej tradycji

Te książki to jak rogatywki kompa-
niu honorowej. Próba budowy wiarygod-
ności. Rząd mówi - jesteśmy liberalni, pa-
trzenie jak wiele się zmieniło. Probują kup-
ić wszystkich. Zwłaszcza starszych.
Trwają ukłony w stronę czysto wojskowej
mentalności, hurra patriotyzmu, tak zwa-
nych "prawdziwych komunistów". Dla
nich buduje się "ubelisk" jak to nazy-
wają w Warszawie. "Poległym w walce o
utrwalanie władzy ludowej".

Zapamiętałem taki opis pomnika z
gazety. Bardzo zresztą odpowiada utrwa-
lonej w nim rzeczywistości. Cos w tym ro-
dzaju "Robotnicy, chłopcy i młodzież
wznoszą ku gorze piastowskiego orła -
otoczeni przez żołnierzy i ormowców".

Płyną pochwały rządu Gomułki i
tych czasów. Uroczyste, obchodzona
rocznica jego śmierci.

Są i inne próby znalezienia się w lep-
szej tradycji. Po ogłoszeniu stanu wojen-
nego poseł Przymanowski wołał, że ca-
by przywrócić orła w koronie.

Ludzie muszą żyć normalnie

Nie można cały czas obracać tylko
Katynia czy 17 września. O tych sprawach
ludzie w kraju nareszcie coś wiedzą. Wy-
dawnictwa muszą kształtować normalny
rynek czytelnicy. W tym społeczeństwie
ludzie muszą w jakiejś sferze żyć normal-
nie. Czytać dobrą literaturę, nie tylko poli-
tyczną. Wydajemy Nabokowa.

W Polsce na literaturę na książki dla
dzieci jest tak ogromne zapotrzebowanie.
Niezależne wydawnictwo jest szybsze i
reaguje na te potrzeby.

Czy warto dla Andersena?

Pytasz mnie czy warto ryzykować dla
Nabokowa, czy bajek Andersena? Tak,
warto. Masz poczucie, że robisz normalną
kulturę. Wydajemy też kasety. Oczywiście
polityczne, ale nie tylko - także muzycz-
ne. Wszystko to co się robi wokół głów-
nego politycznego nurtu to tworzenie
kultury politycznej, bez której nie jest
możliwa niezależna działalność.
Na co się narazamy? Dawniej to były tyl-
ko rewizje, czasem 48 godzin (aresztu).
Teraz można zarobić do 5 lat. Były już
także wysokie wyroki za wydawnictwa.
Ludzie wyszli z amnestii, ale wszystko się
może powtórzyć. Jak wpadną z Ander-
senem z bajkami - nie nie będą załował.

Książki są drogie. Utrzymują bar-
dziej ambitne trudniejsze opracowania.
Przeciętnie nasze książki są 2-3 razy dro-
ższe od tych w księgarni. 250 zł za tom.
Zwykle wszystko się rozchodzi. Czy tak
samo jak dawniej?

Nie tylko po środowiskach akademickich.
Z zachowaniem większej dyskrecji. I szę-
rzej po Polsce. W rozmowach, skojarze-
niach - czuje się, że te książki są czytane w
różnych środowiskach. Dawne biblioteki
przy związkach rosną.

Co wydawać w NOWEJ?

Jakie książki będzie NOWA wyda-
wać? Olbrzymie są ilości prac nieprzeło-
zonych - Popper, Kolakowski, Aaron,
Vonnegut. Polityka wydawnicza jest dzie-
łem wielu ludzi. Nie mogę mówić za nich.

Na pewno podstawowym kryterium nie jest czy książka może być wydana w oficjalnym wydawnictwie. Po prostu powinna się ukazać, bo to dobra potrzeba Polakom literatura

Sytuacja się odwróciła

Jeszcze nie tak dawno było tak, że wydawnictwa podziemne w kraju przedrukowywały to co pisano za granicą - na przykład w Kulturze. Sytuacja się jakby odwróciła. Teraz kultura przedrukowuje częściej to co piszą w kraju. Na Zachodzie egzystuje oczywiście kilka środowisk politycznych i intelektualnych wiodących. Przykład środowisko pisarskie Aneks. Ale kraj w ciągu ostatnich lat usamodzielniał się i wzmochnął.

Nawrócenia

Zmieniło się, jak mi się wydaje, oblicze polskiej religijności. W znanym mi środowisku stała się ona jakas głębsza, bardziej ewangeliczna. Ludzie, którzy byli religijnie neutralni, powrócili do modłów.

Nawrócenia. Ich religijność nie jest już tylko polityczna - także wnika głębiej w sferę moralności. Nie tylko w demonstrującym tłumie. Także prywatnie. Wielu ludzi nie dając się skur umocniło się. Cynizm wyszedł tu z mody. Już się nie nosi tego jak niedawno, za Gierkowskich czasów. Poprawnej. Cynizm nie jest skierowany na siebie.

Czerwonym parę spraw udało się wygrać. Zmęczeniem szarego człowieka. Zmęczone kobiety gonące od sklepu do sklepu, o twarzach koloru papieru toaletowego.

Ci zwykli Polacy nie czują się rządzeni "pod rządami" jak tu piszą na Zachodzie.

Ten rząd, ta partia ma się tak do ludzi jak "głowa" no, które usiadło na głowie". Ta okropna perspektywa. Tak będzie zawsze.

Na pastwę

Nie jestem zwolennikiem emigracji. Oczywiście, każdy ma prawo jechać. Ale byłem świadkiem wyjazdu działaczy tych z mniejszych ośrodków. Z solidarnościowego środowiska małego miasteczka została dosłownie jedna osoba. Ona już dalej zrobić nic nie może. I jest zaszczuta. Ci co wyjechali zostawili ją na pastwę środowiska i bezpieki. To jest dezercja - wiem - tak, to mocne słowo. A oni mówią, że wyjeżdżają, żeby działać i coś tam próbują. Zachodzie robic. Są oczywiście tacy, którzy nie mogli tam zrobić nic. Bez szansy pracy, wieczne nachodzenie. Na karku rodziny małe dzieci. Oczywiście ja to rozumie. Po tym wszystkim są zmęczeni. Mają dosyc.

Większą część tej ostatniej emigracji jest jednak zarobkowa i to taka która wyrzuciła okoliczności polityczne. Ci którzy się "załapali" na luz paszportowy.

To taki sposób życia

Ja jestem w innej sytuacji. Ja chcę am zostać. Dlaczego? Bo warto to robić, zansie emigracji miałem zawsze. Tylko widzisz, to co robimy - praca w "NOWEJ" te rewizje, te przesłuchania w eziepie, to taki sposób życia. To nie jest żadne bohaterstwo. To wybór. Przyjemna suma w sobe. Wartość autoteliczna. Fyśle, że brakowało mi tego. A poza tym jestem potrzebny. To, co robimy pozwoli nam kiedyś uniknąć błędów popełnionych w latach 80-tych. Jakich błędów? To przykład zupełnie jawnej metody. racy. Szczęściem część księgozbiorów dało się uratować. Ludzie narazali się, unosili co się dało. Książki muszą być zdale.

Przygotowujemy w koncu następny Sier-

Relacje spisała
GRAZYNA FARMUS

listy

O "EWANGELISCIE" UMIARKOWANIE

W nr 107 Echa Tygodnia przeczytałem wywiad z Panem Wiesławem Jedrasem. Światowitem. Nie chcę występować jako rozjemca lub osądzać kogo ma rację w sporze, ale chciałbym sprostować pewne szczegóły.

Zacznę chronologicznie od felietonu który ukazał się w Echu nr 103. Był to krótki artykuł i Światowit musiał dokonać pewnych skrótków myślowych, które zapewne przeoczył Pan Jedras. Felieton był jednostronny i bardzo krytyczny, ale było w nim dużo racji, obok drobnych błędów, których trudno czasami się wystrzec.

Przechodzę do listu Pana Jedrasa. Po co pojechał Billy Graham do ZSRR? Skorzystałem ze Słownika Języka Polskiego, który Pan polecił, i pod hasłem ewangelista zgodnie z oczekiwaniami znalazłem definicję autoru Ewangelii. Czy więc według Pana pojechał on do ZSRR aby pisać nową Ewangelię? Jeżeli pojechał jako ewangelik to jego celem powinno być głoszenie nauki Chrystusa w oparciu o Ewangelię (a niekoniecznie tylko i wyłącznie czytanie samej Ewangelii). W tym miejscu nie zgadzam się z długim wywodem Pana Jedrasa od nosnie poruszania w kosciolach spraw politycznych. Wpada Pan w bardzo kranicową (ekstremalnie) pozycję w swojej ocenie. Ale po kolei.

Każdy kosciół głosi przede wszystkim (i to jest jego główny cel, bez którego nie nazywałby się kosciółem tylko partią polityczną) swoją naukę teologiczną (a więc istnienie Boga i wpływ tego faktu na życie ludzkie). Jednakże żaden kosciół nie działa w abstrakcyjnym środowisku, w oderwaniu od spraw codziennych. Ponadto sama Ewangelia zawiera bardzo wiele wskazówek regulujących stosunki międzyludzkie, które są chętnie włączane do programów różnych partii politycznych. Dlatego wierni niezależnie od wyznania słusznie oczekują od swojego kosciola odpowiedzi nie tylko na pytania dotyczące życia wiecznego, ale również dotyczące życia na tym świecie.

Władze państwowe (czy to był król, cesarz, czy partia polityczna) nie mogą ustosunkować się merytorycznie do ewentualnej krytyki czy zarzutów wybierali (i czasami nadal to czynią) łatwiejszą linię obrony mówiąc, że to nie ksiądz czy robotnik ma prawo i obowiązek interesowania się wszystkim elementami życia społecznego i może zabierać głos w każdej sprawie. Czy ktoś ma za złe częstym wystąpieniom księży i biskupów USA i Kanady odnośnie np. rozbrojenia? Czy to nie są sprawy na leżące do rządu, czy to nie są sprawy polityczne? Bardzo często tam gdzie zarzuca się polityczną działalność Murzynom, robotnikom, chłopom, inteligencji, ktoś kto mówi o braku wolności osobistej.

Chcę jednak podkreślić, że powyższe zadanie kosciół jest (według mnie) drugorzędne i powinno zależeć od konkretnej sytuacji w danym państwie. Im bardziej w danym miejscu łamane są prawa człowieka, tym głośniejszy powinien być głos wołający o sprawiedliwość Bożą i ludzką. Bardzo łatwo w tym miejscu o pomyłkę w ocenie całosci aktywności koscielnej i dlatego niektórzy dokonują skrajnych ocen, zarzucając mieszanie się kosciółów do polityki, czy wręcz politykowanie. Każdy kosciół ma prawo do tzw. społecznej polityki kosciola, gdyż wierni zwykle znajdują się po obu stronach konfliktowych spraw i winni w nauce swojego kosciola znaleźć odpowiedź na takie problemy jak sprawiedliwość społeczna, stosunki społeczne, problemy etyki pracy itp. Celowo piszę powyższe zdania unikając konkretnych przypadków, np. kosciola katolickiego, ponieważ niektórzy bardzo szybko dokonują dużych uproszczeń i widzą jedynie te elementy, które im odpowiadają lub ich denerwują.

Wracając do tematu słusznie Światowit mógł oczekiwać od Billy Grahama wypowiedzi na temat wolności kosciola w ZSRR, jednakże osobiscie nie miałbym dużych pretensji za to, że tego nie uczynił Panu Jedrasowi, chciałbym przekazać, że duchowni na całym świecie głoszą nauki społeczne swoich kosciółów nie po to, żeby zdobyć tanią popularność (jak Pan uważa), i nie po to, żeby się narzązać, ale występują w obronie pokrzywdzonych przez niesprawiedliwe stosunki społeczne. Dyskutując więc stosunek Ojca Świętego Jana Pawła II do księży w Nikaragui czy w Ameryce Południowej (zabraniam im zajmowania stanowisk cywilnych a nie wypowiedzania się na tematy społeczne), nie zapomniamy, że identycznie czyni On w stosunku do księży wszędzie, m.in. we Włoszech (również zabraniam księżom zajmowania stanowisk w administracji państwowej mimo że rządzi tam partia chrześcijańska), wywołując tym duże niezadowolenie w wielu kręgach. Pamiętając wypowiedzi Jana Pawła II w Polsce nie zapomniamy, że identycznie miarę oceniamy On niesprawiedliwe stosunki w Afryce Południowej. Gwałtem itp. Dokonując uproszczeń w rządzamy krzywdę, gdyż niepełna prawda (tzw. półprawda) jest formą kłamstwa, a oceny po takich uproszczeniach są niesprawiedliwe, a w przypad-

kach ekstremalnych fałszywe. Kosciół katolicki, jak każdy inny kosciół, nie wiąże się z żadnym systemem politycznym i nie sugeruje rozwiązań politycznych. Obowiązkiem wyraźnie to daje do zrozumienia obywatele, a nie przywilejem każdego kościoła jest głoszenie prawdy o Bogu oraz występowanie w obronie biednych, zniewolonych, uciskanych i wykorzystywanych ludzi wszędzie, niezależnie od systemu politycznego i społecznego, ponieważ w oczach Boga wszyscy są równi i wszyscy mają jednakowe prawa.

Na koniec największy żal jaki mam do Pana Jedrasa. W ostatnim akapicie napisał Pan, że jest cję z którą nikt nie powinien się nigdy zgodzić. Pisze Pan, że jeżeli człowiek który jest ateistą, lecz czyni dobrze, nie jest blisko Boga, to cała nasza wiara w Boga dobroć nie ma sensu. Proszę Pana, mieszka Pan wiele różnych pojęć, tak że trudno mi jest nawet z tym dyskutować. Ateista (według Słownika Języka Polskiego) to człowiek który odrzuca Boga, zaprzecza istnieniu Boga. Jeżeli taki człowiek czyni dobrze to jest tylko dobrze czyniącym ateistą. Trudno z zewnątrz zobaczyć odrobinę od dobrze czyniącego teisty (czyli wierzącego), ale różni się on będzie motywacjami swoich czynów. W kategoriach chrześcijaństwa blisko Boga nie będzie nikt, kto nie będzie przestrzegając wszystkich dzieł przykazania dekalogu, a nie tylko tych które odnoszą się do Boga (pierwsze i trzecie). Proszę nie mieszać Bożej dobroci z czynieniem dobra. Jest to jeden z wspólnych elementów różnych kierunków filozoficznych. Jest to warunek konieczny, ale nawet nie warunek dostateczny do oceny postawy moralnej, nie mówiąc już o zapatrywaniach filozoficznych.

Dziękując obu Panom za poruszenie aktualnych tematów pozostaje z poważaniem
STANISŁAW SKONIECZNY

GŁOS ROZSĄDKU

Gratulacje Panie Aleksandrze Baku, za list do Echa Tygodnia nr 107 w odpowiedzi panu J. A. Gawędzie.

Wydaje się, że Polonia dojrzała, dokonała analizy polsko-ukraińskich stosunków, czego dowodem był ostatni Kongres w Toronto i wezwanie do wspólnej współpracy z nami Ukraińcami.

Dwa nasze narody muszą patrzeć w przyszłość współpracując razem, gdyż tworzymy blok narodów 85-90 milionów. W naszej wspólnej historii mieliśmy też świetne momenty współpracy, np. w czasie II wojny światowej. Pamiętajmy, że bez wolnej Ukrainy nie będzie wolnej Polski. Niech zdrowy rozsądek kieruje naszą przyszłością.

My Ukraińcy powitalimy ruch Solidarności, wspólnymi akcjami w Kanadzie i świecie. Ruchu tego nie uda się nikomu zniszczyć. Jesteśmy świadkami wielkich ludzkich i materialnych strat, które ponoszą apostołowie Solidarności w Polsce. Narody zmagające się o wolność, wywalczą ją, wolność, nawet gdy zabierze to dziesiątki lat. Tak samo stanie się z Polską i Ukrainą i przyjdzie czas, kiedy dwa nasze narody zasiądą w kole wolnych narodów. Jak przewidział wybitny Taras Szewczenko: Pracujmy a Bóg nam w tym pomoże.

Dr S. DERSZKO
Saskatoon, Sask.

"SZANUJĄCE SIĘ PISMO"

Z odczuciem niesmaku i wręcz oburzenia przeczytałem zamieszczony w Echu Tygodnia z dnia 8.11.1984 artykuł redaktorki E. Rejkowskiej pt. "Premiera Kabaretu Lubus". Artykuł, który najprawdopodobniej miał być recenzją amatorskiej polonijnej imprezy, nasycony był ironią i złośliwością i brakiem taktu redakcyjnego. Az wierzyć się nie chce, że szanujące się czasopismo polonijne jak Echo Tygodnia mogło opublikować rzecz, która jest przykładem zabicia inicjatywy twórczej, jak też obelżywego podeptania godności osobistej drugiego człowieka.

Rozumiem, że zdrowa krytyka jest zjawiskiem pozytywnym, a rola gazety w eliminowaniu zła i na prowadzeniu na właściwe drogi jest ogromna. Tym razem jednak krytyka premiery kabaretu Lubus nie była budująca, a przeciwnie, bardzo destrukcyjna w pojęciu popierania i kultywowania Polskości w środowisku polonijnym.

Pani Rejkowska w swoim artykule skupiła się na rzeczach małoistotnych, pomijając cel imprezy, z której całkowity dochód został przeznaczony na Fundusz Budowy Pomnika Papieża. Inicjator wspomnianej imprezy p. Lubomir Winiarski włożył wiele osobistego zaangażowania w jej zorganizowanie, nie licząc na hold, oddawany Wielkiemu Artysty.

Niegrzeczna i nie do przyjęcia w redaktorstwie była użyta w artykule forma określenia p. Winiarskiego epitetami jak Wielki Artysta czy Pan Lubus. Tak jak każdy z nas, ten człowiek ma nazwisko i imię, którym jak dobre maniere nakazują należy go określać i zwracać się do niego. Niewybredne sformułowania dotyczące wyglądu młodzieńca w stroju sportowym (operatora światła) ubrały recenzję w krótkie majtki, ze nie-

wspomnę już o tym iż mambo to nie taniec klasyczny (Wierzę, że to faux pas a nie wpadka redaktorska).

Nie jestem znawcą estrady i nie jest mi dane oceniać walory artystyczne programu kabaretu Lubus. Jednak jako przeciętny smiertelnik podziwiam i mam pełne uznanie dla tej grupy ludzi i jej założyciela p. Winiarskiego, który po pracy (przeważnie fizycznej) znajduje energię, zapał i czas na pracowite próby przygotowania się do występów. Ich praca i poświęcenie zasługują na słowa pochwały.

Krzywdzącą dla zespołu jest recenzja, która zabija wzniosłą inicjatywę i niweczy ten, aczkolwiek trącający amatorszczyzną, gatunek rozrywki, na obczyźnie. Jeżeli nawet działalność taka nie wszystkim się podoba, to na pewno nie jest szkodliwa.

Wielu moich znajomych i rozmowców na temat tego artykułu zastanawia się, kto użył p. Rejkowską i co stoi za tym zdławieniem inicjatywy szerzenia amatorskiego ruchu artystycznego tu, na obczyźnie. Czyżby Gray House z Lakeshore?

Z poważaniem
LIDIA KRYNICKA

Red. Trochę specjalnie nie pisałam o prze-kazanym dochodzie z imprezy na Fundusz Budowy Pomnika, bo p. Winiarski w trakcie przedstawienia dwa razy wspomniął nam, że jest nas tak mało, że będzie trzeba dokładać do tego interesu. A widowia była wypełniona faktycznie tylko w ok. 50%.

Pani Krynicka pisze, że pominiłam cel imprezy, mnie się wydaje, że celem kabaretu jest dostarczenie rozrywki publicznej, ale jeśli występy miały jakiś inny cel, to z chęcią się dowiem.

Skupiłam się też na rzeczach małoistotnych, to znaczy na tych, które sugerowały całkowity brak szacunku dla publiczności, paradowanie niechlujnie ubranego elektryka po scenie w momencie, gdy w zdowie wyciekają spóźnionego już rozpoczęcia spektaklu. Samo spóźnienie niezręczna lub nie dopracowana konferansjerka pana Winiarskiego, brak taktu pana Winiarskiego, co szalenie żeno-owało publiczność i pozostających aktorów oraz niedbałe opanowanie tekstu przez p. Winiarskiego. Rzeczywiście jestem małoistotkowa.

Pani Lidia Krynicka, gani mnie za "epitety" (cytat z listu) pod adresem p. Winiarskiego w stylu "Pan Lubus" i "Wielki Artysta". Per "Lubus" zwracano się do p. Winiarskiego w trakcie dialogów na scenie. Ten drugi przydomek p. Lubomir Winiarski nadał sobie zaraz w pierwszym wejściu i choć mniemam, że było to żartobliwe, to jednak zabrzmiło pretensjonalnie. Ale to tylko gwoźdź wyjął mienia Czytelnikowi i przypomnienia p. Krynickiej samego spektaklu, choć czytając list, Pani nie byłam w stanie oprzeć się wrażeniu, że oglądaliśmy różne przedstawienia.

Oczywiście, że jestem pełna uznania dla inicjatywy p. Winiarskiego. Tyle że wygląda na to, że znacznie więcej wysiłku włożył p. Winiarski w zorganizowanie niż w konferansjerkę.

Na zakończenie chciałabym tylko dodać, że jestem na tyle krótka w Kanadzie, że jeszcze nie zdążyłam się zorientować, czy i tu ktoś musi za kims stać, jeśli tak, to wołuję się sama ustawiać za kims, niż ktoś miałby stać za mną.

Z poważaniem
E. Rejkowska

FARAMUSZKI — DOBRE

Piszę właściwie do Twórcy "Faramuszek" po przeczytaniu tych ostatnich w Echu Nr 104. Jestem zaniepokojona, że autor może ulec sugestii "literata znanego w Meksyku", że tytuł "Faramuszki" nie "sztymuje" do poruszanych tam tematów. Sztymuje, sztymuje jak najbardziej i głosuję za "Faramuszkami".

Tytuł "Faramuszki" pomaga jeszcze bardziej zakamuflować i tak już zwykle owinięte w sztuczny jedwab poglądy autora. Jest to szczególnie przydatne w wypadku nielicznych, poważnych tematów, które autor czasem decyduje się poruszyć. Z ostrożności autor wprowadził nawet postać p. Jukszpory i to jest punkt najslabszy i nudny i tego rodzaju pismienictwo (?) nie przystoi "Faramuszkom". Poza tym nasładownictwo Wiecha jest nieudane.

Do farfurkowych tematów "Faramuszek" tytuł jest doskonały. Farfurka - szukaj w dialogach p. Zagłoby, autor przecież sztytuje się doskonałą pamięcią, która mu się świetnie przydaje nie tylko w pisaniu książek, lecz także w bezpiecznym krążeniu po polonijnym polu bitwy.

Ale informacja polonistyczna z czasem zawodzi - gdyż wyraz "sztymuje" nie jest bynajmniej specjalnie lwowski, lecz po prostu niemiecki i występował w zaborze austriackim i pruskim, a nawet w Warszawie (Autor może zapytać swego sąsiedniego meksykanina).

Reasumując, niech żyją Faramuszki! Sto lat i pełny bochenek koniaku!

Łączę miłe pozdrowienia dla całej Redakcji.
IWONA ZAWADOWSKA

POEZJA

Dr LOTHAR HERBST adiunkt w Instytucie Filologii Polskiej we Wrocławiu, ur 27 07 41 we Wrocławiu

Tłumacz literatury niemieckiej, Prezes Związku Literatów Polskich (zdelegalizowany), internowany w Nysie, zwolniony ze względu na możliwość całkowitej utraty wzroku
 Autor tomików m in "PRZYPISY DO CZŁOWIEKA", "WYZNANIA", "POLSKA WIĘZIENNA"
 Wiersze drukowane w niezależnych wydawnictwach w kraju
 W niedługim czasie w Stanach Zjednoczonych zostanie wydana "Polska Więzienna" Były redaktor "Solidarności Dolnośląskiej"
 Wiersze "RDZA NA TRĄBCE" - przyjęty do druku w roku 1981, w 1983 zwrócony autorowi i nie wydrukowany przez Wydawnictwo Ossolineum we Wrocławiu
 Wg opinii poetów współczesnych m in Woroszyńskiego byłby to najlepszy tomik L. Herbsta

Czy tak już pozostaniemy,
 z garstką nadziei
 na wysnionej ziemi,
 z tym powietrzem
 tak suchym od łez,
 potu i oczekiwania
 Czy tak już pozostaniemy,
 wpatrzeni w siebie,
 licząc godziny do świtu
 i wstuchani w daleki śpiew,
 jeszcze Polska nie zginęła
 III 81

Wszystko jest jakies dalekie,
 nie dorobione,
 małe,
 nijakie,
 tak myślimy często
 oczekując w kolejkach
 na kolejne przemiany
 Potem zamieniamy kolejki
 na kolejny bunt
 III 81

Ciągle ogarniają mnie wątpliwości,
 nie o drogę, nie o cel, czuję go
 razem z milionami, lecz o drogi tej
 zakończenie i myślę o tym dniu,
 kiedy staniemy oko w oko z tymi,
 którzy nas tak oficjalnie nienawidzą
 i co wtedy nastąpi?
 III,81

Jestesmy coraz bardziej nerwowi,
 niespokojni, łączymy się przy
 pustych stolach, patrzymy z nadzieją
 w szary ekran telewizora, i mówimy
 ze tam klamią i nas szmacą,
 i jestesmy przeciwko "Prawdzie"
 za Prawdą, i jestesmy za życiem
 i za śmiercią,
 i prawie nikt z obcych tego nie chce
 zrozumieć, że nie po to wstaliśmy
 na nogi, aby umierać na klęcząco
 IV,81

Obysmy już tacy pozostali
 autentyczni i solidarni,
 walczący o prawa i nadzieje
 wszystkich ludzi
 Obysmy już tacy pozostali
 sprawiedliwi i gniewni,
 próbujący nareszcie ten kraj
 urządzić sensownie
 Obysmy już tacy pozostali
 IV,81

Kiedys obiecałem synowi,
 że jego urodziny będą
 świętem,
 może nie państwowym,
 lecz naszym,
 i tak się stało

Trzeciego maja z okna
 pokoju redakcyjnego przy
 ulicy Mazowieckiej, gdzie
 przeglądałem kolejne strony
 "Solidarności Dolnośląskiej",
 spoglądał na odświętnie ubranych
 ludzi,

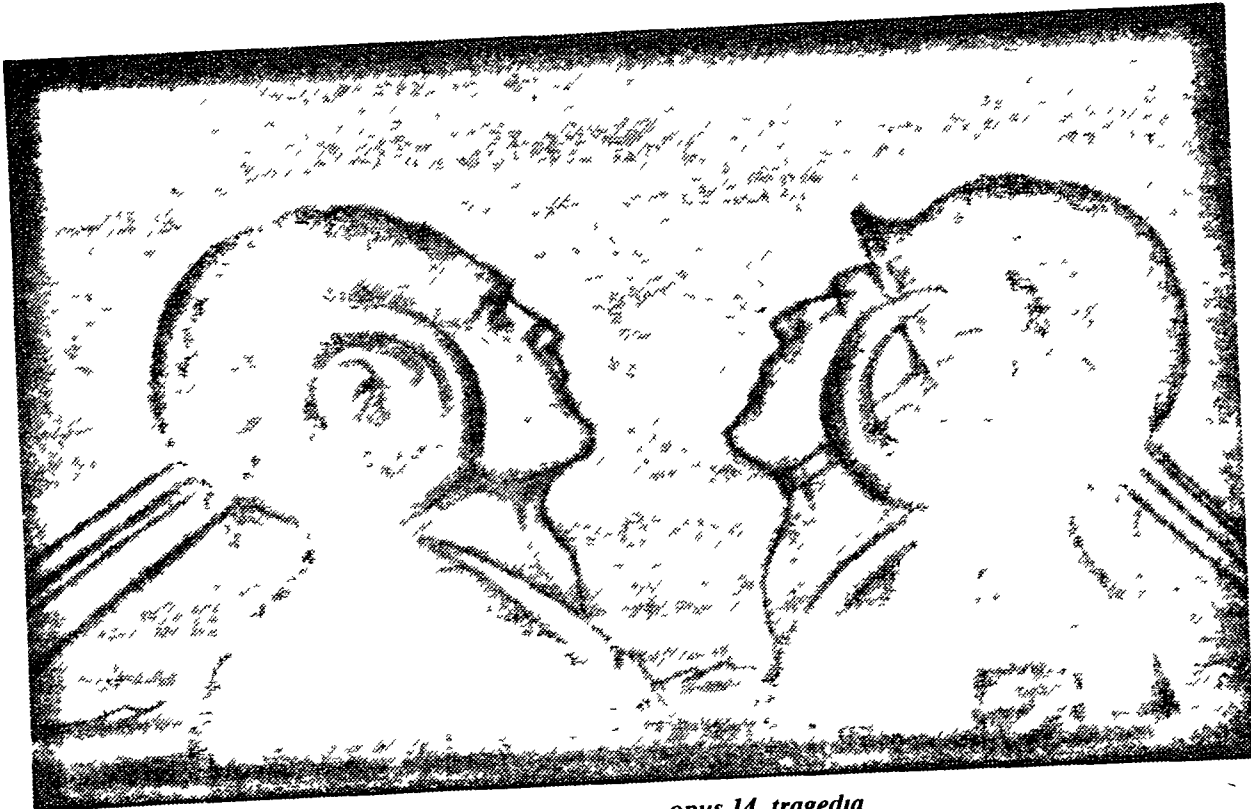
i było ich o wiele więcej,
 niż mogłem sobie wyobrazić
 Wtedy zapytał, czy tak również
 będzie w roku
 przyszłym
 Nie umiałem mu na to pytanie

Najtrudniejsze są moje rozmowy z synkiem,
 on się martwi swoim zepsutym rowerkiem, ja
 chciałbym być jeszcze trochę przy nim,
 może mu się jeszcze na coś przydam, może
 jeszcze mu coś wytłumaczę, o czymś ważnym
 powiem, o czymś pewnie zapomnę
 Na jego drodze może znaleźć się kamień,
 przeboleje to, na mojej może się znaleźć
 inna przeszkoda, i wiem o czym on jeszcze
 nie wie, że te przeszkodę trzeba będzie
 zniszczyć, że jej nie będzie można ominąć,
 wiedziałem
 że najtrudniejsze będą moje rozmowy z synkiem

I oto znowu toniemy
 w morzu pogrozek, wzajemnej
 niechęci i nienawisci, my
 ludzie wolni od miesięcy,
 zapominający o celu do którego
 Powinnismy dążyć

I oto znowu nie jesteś
 do końca sobą, zdani na obce
 wpływy i rozporządzenia,
 nie pamiętający, że łączy nas
 nie sąsiedztwo jedynie,
 lecz wspólna krew i ziemia

I oto znowu toniemy, brnąc
 Przed siebie w oslepiętej
 niechęci
 X 81

EMIGRACYJNE
MINI—OPOWIADANIA

opus 15, tragedia

Ukryłem się w mrocznej rzeczywistości, zaszyłem
 się w gąszczu samochodów, jesiennych liści i dziwnych
 ludzi. Moje myśli krążą wokół mnie, ja patrzę na nie w
 milczeniu. Mój stan duszy staje się stanem świata równie
 łatwo jak świat przenika mnie

Czy rzeczywistość jest ponura? Nie, ona tylko skłania
 do pojednania, poklepuje po ramieniu. A mnie trzeba
 więcej niż rzeczywistości. Jeśli jednak i ja mi potrzeba,
 to chciałbym poznać jej prawdziwy (czy prawdziwy
 zawsze znaczy - ukryty?) kształt

Bo jestem tu. Jestem w miejscu i w chwili. Uciekam
 przed czymś. Teraz uciekam
 Ukryłem się w tej mrocznej rzeczywistości i uczyć się
 jej. Zawsze się jej uczyłem. Nie było dla mnie schronienia.
 Tak jak i nie ma go teraz

Lecz gdzie jest spokój, gdzie jest ten spokój, którego
 zaznałem? Kto mi go ofiarował i kto mi go odebrał?
 Teraz i on znika. Choc wszystko pozostaje

KRZYSZTOF OSTASZEWSKI
 Seattle, 3 października 1981

Paszport jest ważny
 na wszystkie kraje świata z prawem
 wielokrotnego przekroczenia
 granicy Berlina
 b a l o n e m

Obudziłem się nagle z uczuciem, że stało się coś złego. Leżałem na plecach wcisnięty w podłogę, z rękami rozrzuconymi bezbronne gdzieś nad głową. Znajoma, zawsze nieprzyjemna rysa na suficie, pewnie zwykle pęknięcie farby, była w tej chwili groźną szczeliną. Gdzieś blisko z głuchym dudnieniem przetaczała się burza.

Jak walec po głowach bruku, jak kilka walców, jak cała gniotąca brygada. To czołgi, rozumiałem nagle, to one, znowu popsuły wszystko. Tym razem już się nie wydobędzie. Za chwilę wszystko runie. Nie wolno się poruszyć, trzeba szybko zamknąć oczy, próbować zasnąć. Może to tylko koszmar - zwykły sen emigranta o domu.

PĄWEŁ

opus 14, tragedia

Jeżeli przyjdzie mi opisywać świat (o czym wcale nie marzę, czego nie chcę), jeżeli przyjdzie mi patrzeć na świat (czego pragnę), zobaczyć muszę niebo z chmurami ciemniejszymi niż wczoraj (wśród chmur leci samolot, jesteśmy więc w świecie współczesnym, współczesność jest bowiem pochodem samolotów i helikopterów), zobaczyć muszę małe dymiące kominy - są one mniejsze niż wydawało mi się kiedyś, a dym wydobywający się z nich widzę wśród gałęzi drzew

Jeżeli przyjdzie mi wędrować przez świat (co jest po prostu moim losem, przekleństwem, westchnieniem), to idę przez miasta i one zadziwiają mnie, lecz są też moim zmęczeniem, moją ucieczką, moim cichym taniem, drażniącym taniem współczesnych

Rozglądam się (moje oczy stają się służą rzeczywistości) i patrzę na życie mieszkańców miast, jakby wkrótce mieli oni to życie utracić, mówiąc o rzeczywistości myślę o utraconym życiu, mówiąc o utraconym życiu myślę o rzeczywistości - i o czymś więcej

KRZYSZTOF OSTASZEWSKI
 Seattle, 20 stycznia 1982

KRZYK

Weryfikacja krzyku nastąpiła bez wiedzy Mistrza. Przeprowadzono ją w zasadzie z inicjatywy sian, które uparcie negowały zasady akustyki. Pozwalały sobie także na drwiny z Alicji próbującej w porze poobiedniej podnieść krzyk do rangi surowego i praworządnego zwierzenia. Naturalne więc, że Alicja nie mogła liczyć na poparcie i entuzjazm ze strony zdeprawowanych własną głuchotą i przejmującą ciszą sian. Ale zaraz potem okazało się, że weryfikacja krzyku wyzwoliła we wszystkich pragnienie otwarcia ust i zachłystnięcia się powietrzem o aktualnym umiar w oddychaniu. Alicja też otworzyła się szeroko i zaniósł krzykiem, który siany potraktowały jako specyficzny rodzaj oswojonego jo-jo, aby następnie stanąć murem między Alicją a jej otwartym i nagim światem dźwięków i doznania. Kiedy wszedł Mistrz, siany jeszcze się kołysały, zdrażając przegraną Alicją, która na prozno usiłowała za chowac pozory równowagi dźwięku w - rozkołysany przedczesnym zwierzeniem - powietrzu. Tylko ono zresztą nie sprzeciwiało się zasadom, obnuzonej przez krzyk, całkiem niezrównowazonej akustyki. Może jeszcze Mistrz był tego samego zdania.

MAGDALENA CZYZYCK

HUMORESKA

Głowa boli - czyli Zjazdu Rodzinnego dzień ostateczny

"Głowa boli!" - powiedział Dziadek usadowiwszy się w miękkim, wysokim fotelu. Mówiąc to zresztą nieważnie i nakazał Szwagrowi poprawić poduszki pod siedzeniem. Na pozór blahe wydarzenie teoretycznie nie powinno było przynieść żadnych konsekwencji, ale zgodnie z teorią Dziadka, o której później będzie mowa, spowodowało, że wyrazonko Dziadkowe w różnych formach weszło do codziennego użytku Rodziny.

Od tamtej pory bowiem używa się dla określenia czegoś niezwykłego - powiedzenia, że coś jest takie lub siakie, "ze głowa boli". Wychodzi więc na to, że różne nieistotne, nieważne, niezauważalne, niedostrzegalne, nie wyróżniające się i etc. wydarzenia, powiedzenia, spostrzeżenia, kiwnięcia, potrząśnięcia, mrugnienia itp. mają rzeczywisty wpływ na kształtowanie się późniejszej rzeczywistości, czy jak kto woli - nierealności. Określenie tego stanu jest naturalnie przypadkowe i obiektywnie obojętne dla subiektywnego, czyli postronnego obserwatora, obdarzonego wszystkimi wymaganymi zmysłami.

Wracając zaś do Dziadka, to warto przyrzeć się temu osobnikowi, który zasługuje na szczególną uwagę, za jego bowiem przyczyną owa rzeczywistość bądź nierealność została wzbogacona, a co za tym idzie także zmieniona i ukształtowana - choćby częściowo - przez jedno westchnięcie, wyrażenie, powiedzenie, wypowiedzenie aktualnego, w danej chwili bądź co bądź obiektywnego dla Dziadka, fizycznego stanu jego głowy.

Dziadek jest Głową Rodziny. Fakt ten, niejednokrotnie stawiany po kropce będącej pod wiecznym znakiem zapytania w dalszym ciągu pozostaje faktem i Dziadek trzęsie familijnymi sprawami aż miło. Wynika to z prostej przyczyny, a mianowicie takiej, że finanse Rodziny od lat spoczywały w rękach najstarszego wiekiem (co za tym idzie - także stazem) członka Rodziny i od niepaństwianych czasów tym najstarszym był Dziadek i zaprzeczyc temu się nie da.

Fizycznie nie prezentuje się Dziadek okazale. Postury jest raczej nikczemnej, jak mawia Babka, która przy wszelkich możliwych okazjach demonstruje posiadanie należnego jej priorytetu "pokazywania się", co czasem jest przez Dziadka tolerowane, a czasem nie, a zależy od jego osobistego w danym dniu poczucia humoru, godności, trawienia i ogólnej przemiany materii.

Co jakiś czas Rodzina, która mieszka sobie w różnych miejscach tego małego w końcu świata, schodzi się u Dziadka, albo - z rzadka - na neutralnym gruncie w celu zbrojnym, a mianowicie - podjęcia decyzji w sprawie zarządzania finansami na czas najbliższy. Nazywane jest to Zjazdem Rodzinnym i wszystko jest fajnie, a jakby się komus nie podobało to zawsze ma wolność słowa i przekonanie.

Rodzina jest dość liczna. W swoim długim życiu (zbyt długim - jak mawia skrzydło opozycyjne w łonie Rodziny) Dziadek okazał się być nadspodziewanie płodnym osobnikiem, co Babkę radoło z jednej strony, a przyprawiało o coroczne kłopoty z drugiej. Było więc czterech Synów i trzy Córki, wszyscy ze swoimi małymi Rodzinkami, rojącymi się od Wnuczków i Wnuczek po Prawnuczków wreszcie. Ci ostatni wchodziłi właśnie w okres zakładania stadeł małżeńskich i perspektywy powiększenia się Rodziny stawały się coraz pełniejsze. Jednocześnie zaś na skutek autokratycznych rządów Dziadka, w Rodzinie powstały różne, zmieniające skład co jakiś czas skrzydła opozycyjne. Po latach wymuszania na Dziadku pewnych ustępstw doszło w końcu do pierwszego Zjazdu Rodzinnego, co stało się w efekcie rytuałem powtarzającym się co dwa lata. Bywały różne Zjazdy. Oczywiście organizatorem tychże z czasem stał się Dziadek, który na zasadzie przyswajania sobie cech współmałżonki, zapragnął być osobą w każdym momencie aktywności rodzinnej najważniejszą i mającą największą do powiedzenia. Stąd też brały się jego długie, niekonczące się tyrady i przemówienia, wywody i wtrącenia na temat własnych zasług w kładzeniu podwalin pod budowę totalnego sukcesu rodzinnego.

Stan faktyczny zaś nie był w zasadzie istotny ponieważ zgodnie z kolejną teorią Dziadka - wszystko zależy od punktu widzenia. Jego ulubionym przykładem na poparcie tej teorii była pewna - momentami niezbyt zabawna - przypowieść, której zakończenie brzmiało - "jeżeli zamkniesz się, lub zostaniesz zamknięty w dowolnym pomieszczeniu, to równie dobrze możesz stwierdzić, że to ty zamknąłeś resztę świata za drzwiami".

Z tego to właśnie powodu nikt nie przypuszczał, aby Dziadek obawiał się izolacji. Przez parę ostatnich lat jednak, w związku z nie najlepiej stojącymi sprawami Rodziny, nieomylnie i niepodważalnie decyzji oraz Dziadkowe umiejętności zarządzania zaczęły być wystawiane na ciężką próbę. Syn Pierwszy z Wnuczką Czwartą utworzyli małą organizację opozycyjną wciągając w to trzej Prawnuczek. Kłopot był tylko z tym, że reszta Rodziny z oburzeniem protestowała przeciwko wykorzystaniu i wtajemniczeniu w zawile sprawy Rodziny biednych nieletnich. Na to Syn Pierwszy odpowiedział wysłaniem, jak się później okazało sfałszowanych, aktów urodzenia Dziadka, który z kolei zaskoczony nie-

spodziewaną przesyłką zaatakował w liście, oskarżając o spiskowanie na niekorzyść Rodziny, Córkę Trzecią nie mającą do tej pory o niczym zielonego pojęcia.

W międzyczasie Wnuczek Piąty, korzystając z cichego poparcia Babki rozpoczął wydawanie dwutygodnika pt "Magazyn Rodziny", w którym aż roiło się od nazwisk nieznanymi nikomu autorów, którzy opiewali instytucję Rodziny z głową przewodnią, czyli Dziadkiem, jako najbardziej godnym reprezentatorem rodzinnych interesów.

Równocześnie jednak Prawnuczek Drugi, zbuntowany przez swoją własną babkę, czyli Córkę Trzecią, rozpoczął - posługując się pseudonimem "Wuj", wydawanie obrazoburczego piśmka o butnie brzmiącym tytule - "Rozłam". Piśmko, jak i poprzednie rozprowadzane wśród członków Rodziny, traktowało sprawy rodzinne trochę bardziej rzeczowo, ale jednocześnie bardzo napaśliwie, co w konsekwencji doprowadziło do ostatniego Zjazdu, na którym niespodziewanie zjawili się wszyscy.

Zjazd zapowiadał się niesłychanie burzliwie i wszyscy tego oczekujący absolutnie się nie zawiedli. Dziadek przyjął Rodzinę w olbrzymim salonie, dokąd zawsze wniesiono wielki stół i także krzesła, a w reszcie pomieszczenia ustawiono małe stoliki z krzesłkami dla młodszych i - zdaniem Dziadka - mniej ważnych członków Rodziny. Dziadek jak zwykle zasiadł na wysokim i miękkim wysycianym fotelu, tym razem przemieszczonym z pulpitu służącego do Dziadkowych przemówień - do kranca stołu.

Pierwszym punktem programu był oczywiście wystawny obiad, który Babka wraz z Córkami przygotowywała przez dwa poprzednie dni. Wjeżdżały więc na stół udźce dzikiego zwierza, indyki, chinskie przysmaki, jaja i inne egzotyczne potrawy.

Rodzina posilała się popijając nalewkę domowej roboty, a Dziadek będący od dłuższego czasu na diecie, przypatrywał się jedzącym z przyklepionym do twarzy uśmiechem zadowolenia. W ten to przyjemny sposób upłynęło parę godzin, po deserze zaś Syn Drugi, wyciągając papierosa, jakby od mehcenia rzucił kilka uwag na temat rosnącej prosperity pewnego działu będącego pod bezpośrednią kontrolą Dziadka.

Dwoje Prawnuczek osmieliło się zaklaskać i w ten sposób wyrazić swą aprobatę, a Wnuczka Pierwsza wyłoniła się z kuchni ze specjalnie spreparowanym tortem dietetycznym, ozdobionym napisem - "Kochanemu Dziadkowi".

Dziadek unosił się z wysiłkiem, podziękował - a jakże - usiadł na powrót i dopiero się zaczęło! Syn Pierwszy podniesionym głosem, nie pozwalając sobie przerwać, wytknął Dziadkowi brak konsekwencji w uruchomieniu produkcji bambulek, Wnuczka Czwarta zarzuciła mu fabrykowanie oszczerstw i kalumni na temat niemoralnego prowadzenia się Prawnuczki Dziesiątej, zaś Córka Trzecia, wynosząc naczynia do kuchni, zatrzymała się, aby wypomnieć Dziadkowi marnotrawstwo, z jakim potraktował rozwijający się punkt skupu metali nieszlachetnych i słoiczek po musztardzie. Na to podniosła się cała ławka Prawnuczek siedzących pod ścianą ze sloganem, którego litery przyprasowane były do ich granatowych koszulek, krzyżąc, że Dziadek jest kochany, bo im pozwolił chodzić do Nocnego Klubu Parwenuszy i złego słowa o nim nie dadzą powiedzieć! Syn Drugi przekrzykując chor Prawnuczek przypomniał jak to Dziadek ufundował z oszczędności własnych ochronkę dla bezpanskich kotów, na co z kolei Prawnuczka pracująca w tejże ochronce opowiedziała ze lza-

mi w oczach, jak to Babka kazała sobie osobiście uszyć z tychże bezpanskich kotów zgrabne futerko o długości trzy czwarte. Jednym słowem zamieszania zrobiło się tyle, że nie sposób było porozumieć się z kimkolwiek. Zarzuty krzyżowały się w powietrzu, Syn Pierwszy miał za złe Dziadkowi luzosostwo, Wnuczek Piąty krzychał cos o całowaniu dobroczyncy Dziadka po rękach, a Córka Trzecia o różnych innych częściach ciała i to - bron Boże - nie Dziadka, a woznego w szkole jej dzieci. Nawet Babka wstała i zaczęła coś mówić o wykarmaniu własną pierśią, ale nikt już nie chciał jej słuchać, tym bardziej że wszyscy byli po obiedzie. Wtedy wstał Dziadek! Podniósł ręce do góry, aby wszyscy mogli zobaczyć, że chce zabrać głos i trzymał je dopóki gwar nie ucichł - "Moje drodzy" - powiedział - "przyszliście tutaj wszyscy, za co dziękować wam nie muszę, bo każdy powinien traktować to jako swój święty obowiązek. Niektórzy z was pragną pozbawić mnie możliwości podejmowania decyzji, ale większość jednak pozostała dalej moją Rodziną, dla której ja budowałem fabryczki, sklepiki, szkółki i spółki! To wy, nie ja, szatalistacie rodzinnymi pieniędzmi, przeznaczając je na nie przynoszące zysków zajęcia, jakimi była chociażby pomoc dla zaginionych w tłumie. To wy, nie ja, zdecydowaliście o likwidacji programu nauki śpiewu w szkole mojego imienia. I wreszcie, sprawa najważniejsza."

W tym momencie u podnoża fotela dał się słyszeć zagadkowy rumor i Dziadek przerwał przemowę, ocierając pot z czoła. W salonie zapanowała grobowa cisza i słychać było tylko łomot dochodzący spod podłogi. Nagle klepki w podłodze rozprysnęły się na boki i z w ten sposób powstałego otworu wynurzyła się umorusana postać Ostatniego Wiarusa. Spod Berezyny Panie zaczęły mdleć masowo, panowie je cucić, po czym wszyscy skupili się wokół oniemiałego ze zgrozy Dziadka, który obrzucał Wiarusa wrogiem spojrzeniem. Wiarus zaś w najlepsze rozpoczął konsumpcję dobra zgromadzonego na stole, nic sobie z nikogo nie robiąc. "Jak Zjazd, to Zjazd" - mrucał tylko pod nosem - "Służba!" - zakrzyknął o dziwo gromkim głosem Dziadek - "Wyprowadzić mi tego tutaj - na schody!" Służba w postaci kilku Prawnuczek zastosowała się do polecenia, panie zaś wachlując się serwetkami z podziwem wpatrywały się w odmłodniałą nagle postać Dziadka. Po chwili wrocili Prawnuczki, otrzepując ręce o spódnie. Wszyscy usiedli i na chwilę znowu zapanowała cisza, którą pierwszy przerwał Wnuczek Piąty - "miło tak pogawędzić w rodzinnym gronie" - zagał Syn Pierwszy. Głódki zgodził się sciskając Dziadkową prawicę. Syn Drugi z Wnuczką Czwartą zaintonowali dawno już zapomnianą rodzinną piosenkę zaczynającą się od słów - "Z Dziadkiem w tył i z Dziadkiem w przód, Dobrze wszelkich mamy w brod". Po chwili wszyscy już wesoło rozmawiali, a co młodsi przy akompaniamencie wspomnianej piosenki tanczyli, w ten sposób rozładowując napięcie. "Razniej teraz z Rodziną i Dziadkiem patrzeć w przyszłość" - powiedziała Córka Trzecia wycierając chusteczką jednorazowego użytku łzę wzruszenia z kącika oka. Dziadek z westchnieniem ulgi opadł na miękkie poduszki swojego fotela, a u zgromadzonych dał się odczuć nastrój skupienia i oczekiwania na słowa Dziadka. "Głowa boli" - powiedział Dziadek, a ze schodów dobiegł słaby ton starej, frontowej piosenki, śpiewanej beztrudno przez Ostatniego Wiarusa.

ANNA MARIA
STAŃCZYK

PIANISTKA

mieszkanca Londynu

i Warszawy,

wystąpi w Toronto dla miłośników
Chopina, Mozarta, Szymanowskiego,
Liszt - 30 LISTOPADA o 8 wieczor
St. LAWRENCE CENTRE FOR
THE ARTS - TOWN HALL

Informacje TEL 967-4288 lub 924-8121

Toronto Board Of Education

Wydział Oświaty

Miasta Toronto

ogłasza otwarcie jeszcze
jednego bezpłatnego kursu
języka angielskiego

*Zajęcia odbywać się
będą w soboty*

DALSZYCH INFORMACJI
UDZIELA

P. Apolonia

Anielewicz

TEL. 535 - 3777

WYDZIAŁ OŚWIATY miasta Toronto
z a w i a d a m i a

o wznowieniu kursu dla polskich nauczycieli
(język angielski - poziom podstawowy i
zaawansowany, pedagogika, pomoc w ocenie
kwalifikacji).

Zgłoszenia lub informacja p. A. Anielewicz

POLITYCZNA SENSACJA

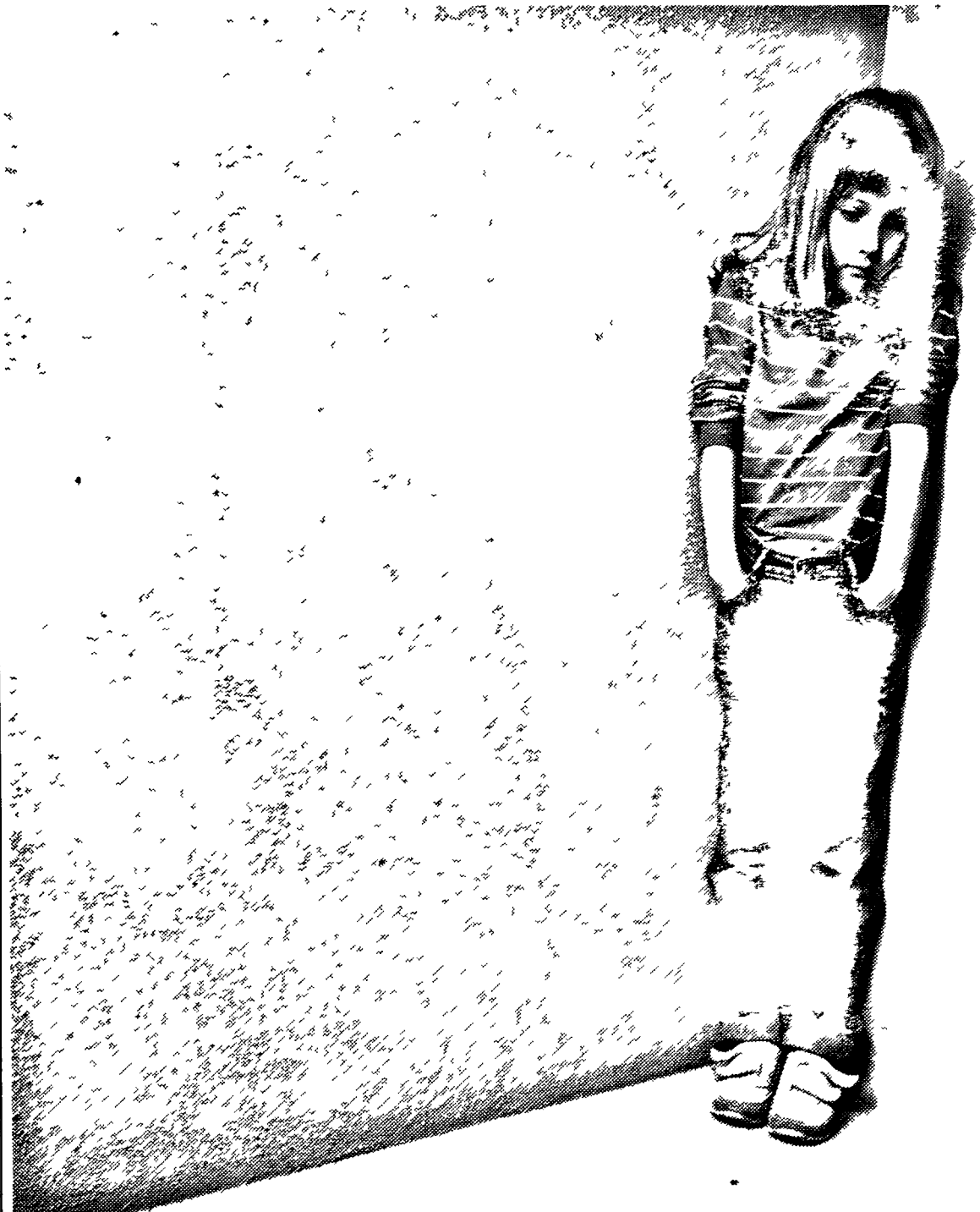
Prezydent Egiptu Mubarak nazywa przywódcę Libii Kadafiego "międzynarodowym terrorystą"

Libia podała, że libijski "oddział samobójców" przedostał się do Egiptu i zabił ostatniego premiera z okresu monarchii przed rewolucją Kadafiego z 1969 - Abdeka Bakousha. W kilka dni później okazało się, że czteroosobowy "oddział samobójców" rzeczywiście znalazł się w Egipcie, ale złapany przez policję egipską zgodził się na kooperację i upozorowanie śmierci byłego premiera Bakousha co było zamierzone przez Egipt jako ewentualna przynęta dla Libii.

Haczyk złapał i libijska agencja prasowa JANA otrzymawszy umowionym z oddziałami samobójców kanałem zdjęcie zabitego Bakousha wydała oświadczenie, że "samobójcze oddziały" pułkownika Kadafiego przedostały się do Egiptu i wykonały wyrok na byłym premierze Libii Bakousku. Po oświadczeniu Libii Bakoush wystąpił w telewizji egipskiej oraz wziął udział w konferencji prasowej w Kairze. Prezydent Egiptu H Mubarak powiedział, że Kadafi zaplanował zamachy na wielu przywódców światowych

oraz blokadę Kanału Sueskiego przez zatopienie statku wraz ze zbombardowaniem tamy Aswan w celu podminowania egipskiej gospodarki. Według Mubarak na czarnej liście Kadafiego znaleźli się między innymi kanclerz RFN H Kohl, król Faud z Arabii Saudyjskiej, prezydent Francji Mitterand, premier Indii, prezydent Pakistanu Zia ul-Hag oraz przywódca Kuwejtu, Kataru i Zjednoczonych Emiratów Arabskich. Prezydent Mubarak podkreślił, że uważa Kadafiego za "międzynarodowego terrorystę".

A W KĄCIE

Bezbronne dziecko. Jedno z tysięcy dzieci w naszej prowincji poddane może największemu przestępstwu, maltretowaniu dzieci.

Nasi pracownicy pracujący z dziećmi mają obowiązek przedstawiania raportów w przypadkach znanych maltretowania dzieci do Children Aid Society lub Family and Children Servis.

Ale co ważniejsze musimy wszyscy informować o przypadkach lub domniemaniach maltretowania dzieci.

Jest to odpowiedzialność nas wszystkich za to, żeby każde dziecko w Ontario miało dzieciństwo wolne od przykrości.

Dajmy dziecku szansę, informujemy władzę o ich maltretowaniu.

Give a kid a fighting chance

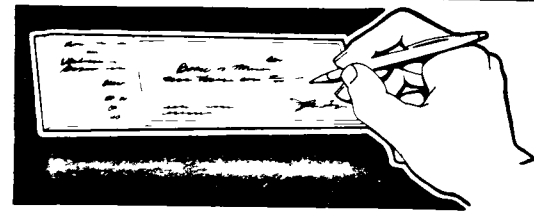
Report child abuse

Ministry of Community
and Social Services
Frank Drea, Minister
William Davis, Premier

Do bezpłatną broszurę na ten temat prosimy pisać

c/o Ontario Centre for the Prevention of Child Abuse 100 Bay Street Toronto Ontario M7A 1E9

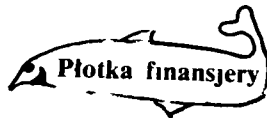

Zasady Wyboru Inwestycji

Drugim najpoważniejszym problemem, tuż zaraz po rozwikłaniu pierwszego czyli po zgrupowaniu środków fiskalnych na inwestycje, jest podjęcie ryzyka - w co je ulokować? Ze względu, że tylko w samej Kanadzie i USA, na giełdach jest zarejestrowanych kilka tysięcy firm sprzedających swe akcje, problem ten staje się zasadniczy, bez potrzeby dalszego pogłębiania go o rynki pozostałych kontynentów gdzie w sumie obraca się akcjami dziesiątków tysięcy firm. Jak dokonać w takiej sytuacji właściwego wyboru? Z mniejszą lub większą dozą trafności można dojść do kilku generalnych wniosków, które są nie tylko pomocne przy podejmowaniu decyzji, lecz wręcz winny leżeć u jej podstaw. Dotyczy to zarówno bondów jak i też akcji preferowanych lub zwykłych. Kwestia pierwsza czy firma, której akcje lub bondy zamierzamy kupić, posiada aktualnie wystarczające dochody, aby pokryć bieżące płatności bankowe? Aby móc odpowiedzieć pozytywnie na to pytanie, firmy przemysłowe winny mieć dochód trzykrotnie większy niż wydatki bieżące, firmy użyteczności społecznej (utilities) mogą mieć dwukrotnie wyższy dochód. Następną kwestią jest czy firma posiada zabezpieczenie w majątku ruchomym i nieruchomym. Na każde 1000 \$ długu winno przypadać w firmach przemysłowych co najmniej 2 tysiące wartości majątku ruchomego i nieruchomego. Im więcej tym lepiej. Przeliczając ten dług na procenty w żadnym wypadku nie może stanowić on więcej niż 50% wartości majątku firmy, jeśli stanowi kilka czy kilkanaście wówczas można inwestować w akcje (w pierwszym przypadku) lub w bondy (w drugim), gdyż wiadomo, że te ostatnie mają pierwszeństwo w kolejce wierzycieli w wypadku dobrowolnego lub przymusowego rozwiązania firmy. Następnym problemem jest ustalenie czy akcje firmy, które zamierzamy kupić nie posiadają zinflacyjnej ceny czyli czy nie przepłacamy za nie. Jeśli wartość całego długu nie jest większa od wartości rynkowej wszystkich akcji danej firmy, wówczas oznacza to że można decydować się na zakup. Przedostatnią kwestią jest czy akcje firmy, które zamierzamy nabyć, zostały rozpisane przez firmę brokerską o ustalonej reputacji. Jeśli tak to jest, to następny czynnik, który należy brać pod uwagę przy zakupie. Znane i duże firmy brokerskie z reguły rozpisują akcje firm o podobnej wielkości stwarzając niejako dodatkową rekomendację do polecanych papierów wartościowych. Ostatni wreszcie jest fakt czy dane akcje są nabywane przez firmę ubezpieczeniową. Firmy te posiadają często całe działy inwestycyjne, które trudnią się "upychaniem" pieniędzy na najlep-

szych warunkach. Jeśli jest wiadome, że firma ubezpieczeniowa lokuje pieniądze w danych akcjach czy bondach - można je nabywać bez większych obaw. Oczywiście aby posiadać powyższe dane konieczne do przeprowadzenia analizy opłacalności zakupu należy się udać na 3 piętro Biblioteki Głównej w Toronto (Young przy Bloor - chwilowo nieczynna z powodu strajku) i poprosić o Financial Post Report danej firmy, gdzie można znaleźć potrzebne dane. Jest to może nieco skomplikowany proceder, ale o wiele bardziej wiarygodny niż opieranie się na informacjach oferowanych przez agencje J P P. Należy jeszcze pamiętać o cykliczności danych sektorów przemysłowych, które regularnie mają swoje hossy i bessy, gdyż w czasie trwania tej ostatniej akcje takiej firmy nie przeszłyby kryterium kwalifikacyjnego, a mimo to za rok czy dwa będą w stanie to zrobić, lecz wtedy zwykle są już zbyt wysoko aby je nabyć. W obecnej sytuacji w związku z nadwyżką ropy naftowej, spadkiem znaczenia OPEC i "wojna producentów" tego surowca (oczywiście nie tylko tą w rejonie Zatoki Perskiej) akcje firm paliwowych nie są atrakcyjne, jednak z chwilą ustabilizowania cen, mogą skoczyć znacznie w "gorę". Sektory przemysłowe, które korzystały z ustabilizowania cen paliw jak przemysł samochodowy czy lotniczy (wraz z liniami lotniczymi) zanotowały już wystarczający wzrost który kwestię zakupu czy ni bezzasadną. Pozostały jeszcze do inwestowania firmy produkujące maszyny rolnicze jak International Harvester, John Deere, Versatile czy Massey-Ferguson, które ciągle jeszcze są w "dołku", lecz, jest to raczej uboczny skutek niskich cen ziemiopłodów. Także cały sektor wydobywczy metali znajduje się w niezbyt podniecającej inwestorów sytuacji, choć tutaj dodatkowo nie jest takie pewne czy koniunktura jest tuż za rogiem, gdyż w dużej mierze zależy to od ogólnego rozwoju gospodarki i wraz z tym wzrostem zapotrzebowania na metale coraz częściej wypierane przez różnego typu substytuty.

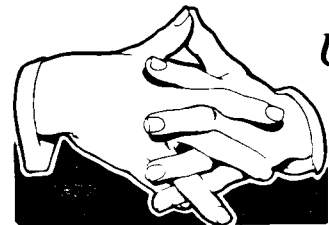
Reasumując w podjęciu decyzji zakupu danych akcji należy brać pod uwagę sytuację finansową danej firmy oraz sektora przemysłowego jaki prezentuje. Jeśli prognozy w obydwu wypadkach są zadowalające, wówczas można zdecydować się na zakup.

Płotka finansjery

UBEZPIECZENIA

Ubezpieczenie samochodowe

Jeden z moich przyjaciół, kiedyś w rozmowie zauważył, że po przyjeździe do Kanady szczególnie uderzyło go to, że praktycznie każdy może żądać odszkodowania jak również może być obiektem procesu. Na pierwszy rzut oka może się wydawać, że to nas nie dotyczy bo przecież my nie spowodujemy żadnej szkody. Jednakże fakt posiadania i prowadzenia samochodu sprawia, że możemy stanąć przed sądem o odszkodowanie w wyniku wypadku samochodowego spowodowanego przez nas, lub przez osobę, która za naszym pozwoleniem prowadziła samochód. Najlepszym zabezpieczeniem przed ruiną finansową spowodowaną wypadkiem samochodowym jest polisa ubezpieczeniowa. Ilość wypadków i wysokość strat finansowych wynikających z nich spowodowała, że rząd Ontario wprowadził prawo zakazujące

prowadzenia nieubezpieczonego samochodu.

Dowodem ubezpieczenia (wymaganym przez policję) jest odcinek polisy ubezpieczeniowej (liability card).

Jego brak narazi kierowcę na mandat w wysokości \$500,00 przy pierwszym wykroczeniu - konsekwencje są bardziej poważne gdy wykroczenie to się powtarza.

Ubezpieczenie samochodowe składa się z dwóch podstawowych części. Popularnie nazywanej "ubezpieczeniem jednostronnym" i "obustronnym".

Ubezpieczenie "jednostronne" pokrywa straty finansowe odniesione przez innych w wypadku spowodowanym przez nas natomiast nie pokrywa strat związanych z uszkodzeniem naszego samochodu

Ubezpieczenie "obustronne" pokrywa straty odniesione przez innych i przez nas.

Wymagane przez prawo jest ubezpieczenie "jednostronne", które składa się z dwóch części: 1) ubezpieczenia od odpowiedzialności materialnej (liability), które wypłacane jest osobom trzecim w imieniu osoby uznanej za winną spowodowania wypadku oraz 2) zasiłku wypadkowego (Accident Benefits) wypłacanego ofiarom wypadku niezależnie od tego kto go spowodował.

Specjalista d/s ubezpieczeń
HALINA BARAŃSKI
MA, A.I.C.
PEGASUS GROUP
H43 - 0016
1470 DON MILLS ROAD

Dokonczenie
w następnym numerze

U W A G A
Polonia w Toronto i okolicy
POLISH ALLIANCE (TORONTO)
CREDIT UNION LTD.
2150 BLOOR ST. W.
(Wejście od wschodniej części budynku)
TEL. 762-9523

Konta depozytowe	8 1/2 %	rocznie
Specjalne konta depozytowe (minimalny depozyt \$5000 oprocentowany na każdy dzień depozytu)	8 %	rocznie
3-miesięczne certyfikaty	10 1/4 %	rocznie
6-miesięczne certyfikaty	10 1/2 %	rocznie
1-letnie certyfikaty	10 1/2 %	rocznie
3-letnie certyfikaty	10 1/2 %	rocznie
3-letnie certyfikaty Non-redeemable	11 %	rocznie
RRSP i RHOSP	9 1/2 %	rocznie
Pozyczki personalne	15 %	rocznie
Hipoteki	14 1/2 %	rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE
(\$50 000 pożyczki ubezpieczone na życie)

CODZIENNIE od 12 do 2.30 po poł. i od 7.30 do 9 wiecz.
WTORKI tylko od 12 do 2.30 po poł. oraz SOBOTY od 10 do 12.30

Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest warunkiem członkostwa w naszej Jrodz. Unii

Kongres Polonii Kanadyjskiej OKRĘG TORONTO OŚRODKI POMOCY IMIGRANTOM

OŚRODEK POMOCY
POLSKIM IMIGRANTOM
206 Beverley Str
Tel. 979-9634

BIURO POMOCY
SPOŁECZNEJ
128 Fern Ave
Tel 533-9471

Zostań właścicielem domu przy pomocy Credit Union

Fundusz kupna domu (R H O S P), który oferuje nasza Credit Union pozwala zaoszczędzić ponad \$10,000 00 wolnych od podatku

Informujemy ze:

- 1) rocznie można zainwestować w R H O S P do \$1,000 00 i odjąć tę kwotę od dochodu, który podlega podatkowi
- 2) efektem powyższego oszczędzania są odsetki - wolne od podatku

UWAGA!

Pieniądze zainwestowane w fundusz R H O S P łącznie z odsetkami - nie podlegają opodatkowaniu - jeżeli posłużą jako zadatek w momencie kupna domu

Ostateczny termin depozytu upływa z dniem 31 grudnia

Przyjdź lub zadzwoń

220 Roncesvalles Ave
tel 537-2181

12 Denison Ave
tel 863-0996

2987 Bloor Str W
tel 236-1225

4260 Cawthra Rd
tel 848-4303

MODA

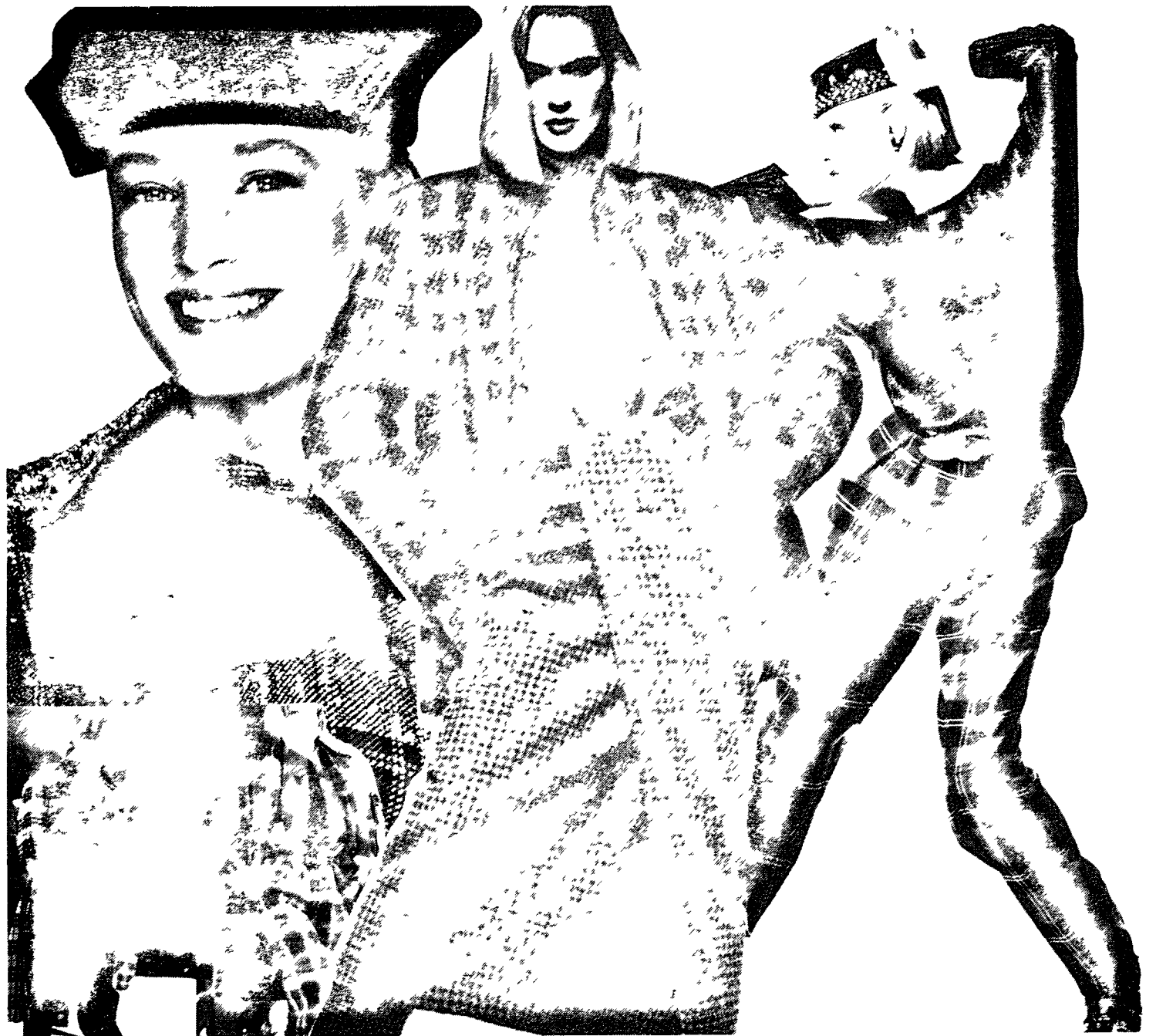
Tartany

Współczesne przetworzone szkockie wzory stały się jednym z wiodących trendów jesiennej mody. Tradycyjne spódnice z jednej sztuki materiału spiętej agrafką, noszone są teraz w dwóch długościach - do kolan i do poł łydki. Spodnie w tartanową kratę nosi się do wszystkiego. Może to być sweter jak również jedwabna bluzka, nie mówiąc już o zakciecie. Szkocka moda jest swoistą reakcją na ascetyczne modele ubrań szytych z materiałów w ziemistych kolorach. Kraciaste wzory rwą oczy żywocia barw. Swoje robią również modne ozdoby. Są to błyszczące spinki i klamry do butów, czapek i pasów. Efektowne akcesoria towarzyszą wszystkim "szkockim" kolekcjom.

Kosmetyka dla babci

Musimy pamiętać, że z obowiązku dbania o swoje ciało nie jest zwolniona żadna kobieta - ani szesnastoletni podłotek ani jej siedemdziesięcioletnia babcia. A oto rady dla babci, która zapewne chętniej skorzysta ze starych, wypróbowanych domowych metod niż z często drogich i nie sprawdzonych kosmetyków. Twarz najlepiej zmywać mlekiem, które ma właściwość wybielające. Mleko powinno być dosyć ciepłe, można je również mieszać poł na poł z przygotowaną wodą. Jeżeli cera jest bardzo sucha, można ją dodatkowo splukać naparem z kwiatu lipowego albo kremem Nivea, do którego dodajemy kilka kropel oliwy i ucieramy tak długo, aż osiągnie konsystencję gęstej śmietany. Przy wklepywaniu kremu warto pamiętać, że starsza cera nie lubi rozciągania. Dobrze jej natomiast robią maseczki ze świeżych warzyw i owoców - ogorków, truskawek, brzoskwin i moreli.

Przy nakładaniu makijażu trzeba być bardzo ostrożnym i - na czelna zasada - raczej rozjaśnić niż przyciemnić. A więc jasne szminki do ust, jasne brwi - nigdy czarne, bo to postarza i zaostrza rysy twarzy. Roz nie na policzkach, a delikatnie na skroniach. Siwe włosy, które wykazują tendencję do przyciemnienia, dobrze jest splukiwać wywarem z pietruszki (w litrze wody gotujemy dwie duże pietruszki) i konieczne poddać trwałą, co pomaga utrzymać ładną i schludną fryzurę.

KULINARIA

Ktoż z nas nie lubi jeść smaczków klopsów, rolmopsów, gęstych sosików!
A już szczególnie węgierskie danie będzie smakować nam niestety chanie.
Bo gulasz węgierski to senne marzenie, które jak aksamit pieści podniebienie!

Przepis na senne marzenie (kuchnia węgierska)
GULASZ WĘGIERSKI "Z KOTŁA"

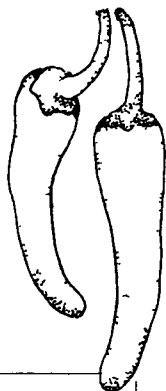
Składniki (na cztery osoby)
 30-40 dkg mięsa wołowego bez kości, 4 dkg tłuszczu, 1 duża ce-

bula, 2-3 papryki w strąkach, 2 ząbki czosnku, 1/2 kg ziemniaków, poł puszki koncentratu, do smaku papryka, kminek, majeranek, sol, pieprz, bazylija

PRZYGOTOWANIE
 Pokrajane na małe kawałki i opłukane mięso włożyć do ron-

da, dodać posiekaną cebulę, czosnek rozarty z solą, paprykę w proszku, szczyptę kminku i majeranku, sol, następnie wymieszać, podlać wodą i dusić powoli pod przykryciem. W czasie duszenia mieszać i podlewać wodą. Ziemniaki, paprykę i koncentrat dodać wtedy gdy

mięso znacznie mięknie i zalać wodą tak, aby przykryła wszystko. Gotowy gulasz można podawać zmieszany z kłuskami kładzionymi (40 dkg mąki, dwa jaja, sol i wodę wymieszać na gęstą masę, a następnie włożyć łyżką na wrzącą wodę) lub z plackami kartoflanymi.

PRAKTYCZNOŚCI

Stare podarte swetry można spruć nici uprać wysuszyć i zrobić z nich szydełkiem lancuszek. Zwijając go na kłębek a następnie wykorzystując jako nową nitkę do robienia nakrycia na łóżka dywaników lub poduszek. Dobierając kolory z pewną myślą można uzyskać bardzo ciekawe efekty. Nie zapominajmy też, że istnieją farby do wełny i innych tworzyw, ale przed zakupieniem nie od rzeczy będzie zapoznanie się z instrukcją na opakowaniu. Nie wszystkie tworzywa przyjmują farbę.

ARDHA - KURMASANA

PÓŁŻÓŁW

(wersja trzecia)

Istnieje również ułatwiona wersja żółwia - tzw Półżółw. Kłękamy siadając na piętach i tułów trzymając prosto. W tej pozycji robimy głęboki wdech i chwilę go zatrzymujemy. Robiąc wydech skłaniamy ciało tak, by klatkę piersiową poło-

żyć na udach, a czoło oprzeć o ziemię. Uda powinny być złączone, jeśli jednak nie potrafimy w tej pozycji dotknąć czołem podłogi, możemy nogi rozszerzyć. Ręce zwieszamy biernie tak, by przedramiona leżały na ziemi, po bokach tułowia. W pozycji tej pozostajemy kilka chwil, oddychając normalnie, dopóki nie odpoczniemy. Półżółw jest bowiem pozycją relaksową.

PACZKI DO POLSKI

DZIAŁAMY OD 1982 ROKU
 CIESZYMY SIĘ ZAUFANIEM
 RODAKÓW NADAJĄCYCH
 PACZKI Z 5 KRAJÓW

Gwarantujemy najniższe ceny w Ameryce Połudnocnej

- SPECJALIZUJEMY SIĘ W PACZKACH NA ZLECENIE
- PACZKI PAKOWANE SĄ W NIEMCZECH ZACHODNICH I DOSTARCZANE DO DOMU ODBIORCY NA TERENIE CAŁEJ POLSKI W TERMINIE OK. 15-25 DNI
- CENY W DOLARACH KANADYJSKICH W CENACH ZAWARTY JEST KOSZT TRANSPORTU
- ANI ODBIORCA ANI NADAWCA DO NASZYCH CENNIK WIECJĘJ NIE DOPLACAJĄ
- PRZESYŁAMY PISEMNE POTWIERDZENIE ODBIORU
- W RAZIE ZAGINIĘCIA PACZKI GWARANTUJEMY WYSŁANIE PACZKI O TEJ SAMEJ WARTOŚCI NA NASZ KOSZT
- NAJMNIEJSZE ZLECENIE \$20 LUB 5 KG
- DANKI NA KOSCIÓŁY W POLSCE PRZESYŁAMY BEZPŁATNIE

JAK WYSŁAĆ PACZKĘ

- 1 Wytłnij nasze ZLECENIE WYSYŁKI PACZKI
- 2 Zaznacz ilość zamawianych artykułów i zsumuj ich wartości
- 3 Na oddzielnej kartce wyraźnie napisz swój adres i telefon oraz adres odbiorcy w Polsce
- 4 Wysłuj w zaadresowanej do nas kopercie ZLECENIE WYSYŁKI PACZKI kartkę z adresami oraz money order lub czek (płatny dla SAP) na kwotę równą wartości paczki

ZLECENIA PROSIMY PRZESYLAĆ NA ADRES (tylko dla korespondencji)

SAP pomoc
 1180 Mississauga Valley Blvd
 Unit 24
 MISSISSAUGA ONTARIO
 L5A 3M9 Canada

TEL (416) 273-5729

ZLECENIE WYSYŁKI PACZKI

ARTYKUŁY DO WYBORU	S Can	szk
1 Szyńska konserwowa	900 g	6 20
2 Szyńska konserwowa	450 g	3 20
3 Szyńska mielona	340 g	1 80
4 Salami	900 g	6 10
5 Pasztet	200 g	1 20
6 Bekon	450 g	2 80
7 Wieprzowina w konserwie	300 g	1 90
8 Wołowina w konserwie	400 g	2 50
9 Sardynki w oliwie	125 g	0 90
10 Makrela w pomidorach	125 g	0 90
11 Filety śledziowe	200 g	1 50
12 Ser twardej w kawałku	500 g	4 90
13 Masło w puszcze	1 kg	6 20
14 Margaryna	500 g	1 40
15 Olej roślinny	1 litr	2 50
16 Dżem pomarańczowy	450 g	1 50
17 Miód naturalny	450 g	2 90
18 Ananas w puszcze	750 g	1 30
19 Brzoskwinie w puszcze	750 g	1 20
20 Koktail owocowy w puszcze	750 g	1 30
21 Figi suszone	250 g	1 40
22 Rodzynki	200 g	1 20
23 Migdały	200 g	1 60
24 Orzeszki ziemne	200 g	1 40
25 Herbata w torebkach	25 szt	1 20
26 Herbata w wiórkach	500 g	4 30
27 Kawa ziarnista	500 g	3 50
28 Kawa instant typu "Nesca"	100 g	2 50
29 Kakao	250 g	2 50
30 Czekolada do picia w proszku	800 g	3 90
31 Czekolada mleczna	100 g	0 80
32 Czekolada z bakaliami	100 g	1 00
33 Czekolada z orzechami	100 g	1 00
34 Batonik czekoladowy	1 szt	0 25
35 Cukierki owocowe z witaminami	500 g	2 50
36 Guma do żucia miętowa	12 szt	1 00
37 Guma do żucia owocowa	12 szt	1 00
38 Guma balonowa	12 szt	1 20
39 Pieprz czarny	100 g	1 10
40 Koncentrat pomidorowy	50 g	0 30
41 Kostki rosółowe (z kury) na 5 litrów	1 szt	1 00
42 Kostki rosółowe (wołowe) na 5 litrów	1 szt	1 00
43 Mleko w proszku	400 g	3 10
44 Witaminy dla dzieci	100 szt	2 30
45 Aspiryna Bayer	20 szt	1 80
46 Wata	200 g	0 75
47 Pasta do zębów (duża)	150 g	1 40
48 Mydło toaletowe	100 g	0 50
49 Szampon do włosów	1 litr	2 50
50 Proszek do prania	3 kg	4 90
51 Proszek do szorowania	500 g	1 50
52 Flyn do mycia naczyń	1 litr	1 90
53 Zapalniczka gazowa	1 szt	0 90
54 Rajstopy damskie (małe)	1 szt	1 00
55 Rajstopy damskie (średnie)	1 szt	1 00
56 Rajstopy damskie (duże)	1 szt	1 30
57 Dżinsy Montana	1 szt	13 00

OWOCE

Pomarańcze (świeże)	10 kg	16 40	5 kg	9 00
Cytryny (świeże)	10 kg	17 40	5 kg	9 50
Cytryny (świeże)	10 kg	17 40	5 kg	9 50
A anasy (świeże)	5 szt	12 00	1 szt	2 60

Ponadto możecie Państwo wysłać przez nas do Polski samochód (nowy lub używany) oraz artykuły techniczne i odzieżowe a także świeże kwiaty z okazji ślubu i innych itp.

ZDROWIE

NA MRÓZ

Zima nie jest dla naszej urody zbyt łaskawa. W żadnej innej porze roku nasz naturalny płaszcz - włosy skóra - nie jest narazony na działanie tak krańcowych temperatur około 21 st C w pomieszczeniu i minus 15 czy 20 st C na zewnątrz. Już ten jeden czynnik wystarczy abyśmy czuli się zobowiązani do troskliwej opieki nad swoją urodą. Podstawowy warunek - trzymać się ciepło i starać się tego ciepła nie tracić!

Nasza normalna temperatura wynosi 36,6 st C. Gdy organizm nie może jej utrzymać na tym poziomie mięśnie kurczą się, krew odpływa do wewnętrznych narządów a my zaczynamy marznąć dostajemy gęsiej skóry bledniemy. Ponieważ

w takich warunkach potrzebna jest - dla regulacji ciepła - większa ilość kalorii. W momencie gdy rękę w termometrze spada poniżej minus 10 st C możemy sobie pozwolić na podwyższenie dziennej normy kalorii w posiłkach o 10% bez obawy o przytycie. Najlepiej aby ta dodatkowa porcja spożyta była na śniadanie.

Nie wolno zapominać o witaminach. Taką wspaniałą witaminową bombą jest porcja surowki z kwaszonej kapusty z dodatkiem usieka-

nej natki pietruszki i utartej na tarce marchewki. Nie załujemy też sobie jabłek zjadamy po trzy-cztery sztuki dziennie. Korzystajmy również od czasu do czasu z recepty naszych prababek i róbmy sobie nawilżającą parówkę z rumianku. Garść ziół wysypuje się do garnuszka zalewa wrzątkiem głowę przykrywa ręcznikiem i pochyla twarz (ale niezbyt nisko aby nie przegrzać skóry) nad unoszącą się parą. Jeśli cera na policzkach skłonna jest do zrywania przed parówką należy te miejsca zabezpieczyć tłustym kremem a przed wyjściem na mróz także ochronić taką kółderką z kremu i make-up'u. Gdy się już wróci do domu makijaż należy zmyć śmietanką, a następnie zastosować krem nawilżający.

Naszej szyi też się nie najlepiej zimą dzieje to z różnych względów. Po pierwsze - w tym miejscu nie ma obrawy w ogóle gruczołów tłuszczowych a więc zimno odczuwa się w dwójnasób dotkliwie. Po drugie - swetry z golfami szale futrzane kołnierze wszystkie te zimowe akcesoria nie dają skorze szyi odychać podrażniają ją. Wieczorem przed spaniem po umyciu szyi ciepłą wodą i łagodnym mydłem trzeba ją koniecznie odżywić po całym męczącym dniu tłustym kremem

wmasowując go opuszkami palców w kółeczko miejsce przy miejscu.

Bądźmy miłe zarówno dla naszych włosów (pod czapami brakuje im tlenu szybciej się przettuszcza) jak i dla nóg które w kozaczkach mogą ładnie wyglądać ale męczą się okrutnie. Wieczorem po bardzo ciepłej kąpieli nóg (zwłaszcza gdy stopy nam przemarzły) dobrze jest wmasować w skórę - od stóp do kolan - tłusty krem. Świetnie się do tego nadaje rumuński w dżych zielonych pudłkach.

Nawet mroźna zima nie powinna nas odstraszać od spacerów po świeżym powietrzu. Ruch i tlen działają korzystnie na serce i układ krążenia to z kolei na lepsze ukrwienie skóry i cery. Idąc na spacer ubierajmy się lekko ale ciepło najlepiej na cebulkę i nakładajmy luźne obuwie. W wąskich i obcisłych stopy bardzo szybko zamieniają się w sople lodu. Jeśli wiosną nie chcemy być blade i zmęczone (a symptomy zmęczenia wiosennego pojawiają się już w lutym) w każdą sobotę i niedzielę poświęćmy choć po 2 godziny na poprawiający kondycję spacer.

NIEZŁE ZIÓŁKO

Wielbiciele szalwii są zdania że w smaku i wartości niewiele się ona różni od listki herbaty i że z powodzeniem może być używana jako jej namiastka. Zarówno w starożytności jak i w średniowieczu uważano szalwię niemal za uniwersalny lek przeciwko różnym dolegliwościom. Współczesne ziołolecznictwo także ocenia ją bardzo wysoko. Napary z tego zioła zalecane są przy niezbyt silnych bólach brzucha, łagodnych biegunkach, stosuje się je do płukania jamy ustnej w stanach zapalnych dziąseł, przy bólu gardła, plesniawkach. Kto cierpi na nadmierną potliwość - powinien regularnie pic napar z szalwii. Francuzi bardzo lubią i cenią przyrządzoną z niej herbatkę, podobnie zresztą jak nad Sekwaną i w innych krajach ceni się napar z mięty. Kto spędzał kiedykolwiek urlop w domu wczasowym w NRD lub był tam gościem u znajomych wie że na śnia-

danie pije się tam wyłącznie herbatę miętową. Już niedługo będziemy mogli sami zbierać miętę podczas weekendowych wypadów za miasto. Jak działa to ziele na nasz organizm?

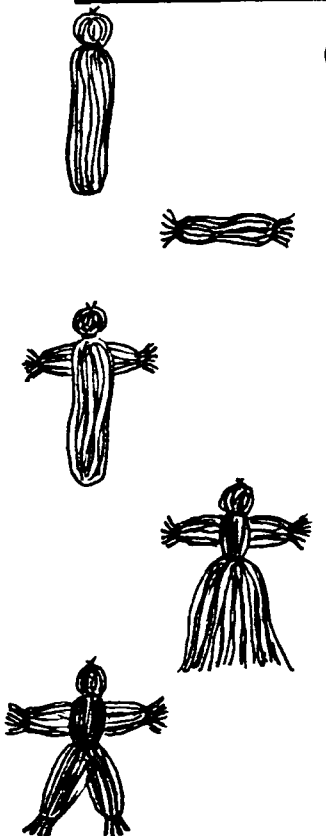
Wzmaga wydzielanie żółci, soków trawiennych, żołądka i dwunastnicy, obniża ciśnienie krwi, a także poprawia apetyt. Naparem z mięty płucze się zaczerwienione gardło, spuchnięte dziąsła i bolące migdałki. Dobrze jest pić go regularnie, gdy trapi nas migrena, nerwobole, a także bezsenność, jako napój za stępujący przy kolacji, herbatę. Francuzi twierdzą, że mięta jest ziołem pobudzającym do amorów.

● Nikt nie jest normalny w seksie? Według badań nad zachowaniem seksualnym Amerykanów przeprowadzonych przez zespół uczonych amerykańskich na zlecenie magazynu "Parade" zachowanie seksualne Amerykanów rozciąga się od ludzi "którzy uprawiają seks we wszystkich formach" do ludzi, którzy nie interesują się seksem w ogóle. "Wielką niespodzianką naszych badań jest to - powiedział dr Carol Flax - jak nasze zachowanie seksualne jest różne i że nie ma takiej rzeczy jak normalność, żaden styl nie dominuje". Badanie przeprowadzono na próbie 1100 mężczyzn i kobiet w wieku 18 do 60 lat pochodzących z różnych regionów USA, mających różne wykształcenie, zawody i status rodzinny oraz wyznających różne religie.

COŚ DLA DZIECI

Włóczkowe laleczki

Owin włóczkę około 30 razy, dokota tekturki. Zwiąż mocno włóczkę z jednej strony. To będzie czubek głowy laleczki. Zdejmij włóczkę z tekturki, zwiąż cały motek w miejscu gdzie będzie szyja. W podobny sposób, używając wcześniej tekturki, zrób ręce. Wsun ręce w środek korpusu laleczki i przymocuj, okręcając korpus włóczką. Piękny, pętelki na dole spodnioczki i laleczka gotowa. Jeśli chcesz mieć chłopca, podziel spodnioczkę na dwie części i każdą z nich okręć nitką, jak pokazuje rysunek. Kto chce, może przykleić lub przyszyć oczy i nos z małych koralików.

Proszę zwrócić uwagę z nr-u 110.

Idzie zima. Rybak. Serce

"PANI JADWIGA" Polski program radiowy ze stacji CHWO 1250 w Oakville - od godz. 1 do 2 w każdą sobotę. Reklamy i ogłoszenia handlowe oraz wszelkie komunikaty - przyjmuje się telefonicznie 691 - 8789

POLSKI PROGRAM RADIOWY na stacji CJVB w VANCOUVER - 1470 AM w każdą niedzielę od 14 30 do 16 00
TEL 327 - 6892

Adres P O BOX - 58262 - Stn - L-, Van B C V6P 6E3
Wiadomości z Polski, ogłoszenia i komunikaty polonijne, komentarze, koncert życzeń, ogłoszenia handlowe

Echo Ojczyzny

codzienny polski program radiowy nadawany od godziny 11 05 od poniedziałku do piątku włącznie.

ze stacji CHIN FM 100.7 tel. 531-9991

Prowadzi Karola Kęsik

Muzyka, wiadomości z Polski, z Kanady i ze świata, komentarze. Przyjmujemy reklamy i ogłoszenia handlowe i wszelkie komunikaty

"POLONEZ" Polski program radiowy

Producent MAREK J GOŁDYN
2120 Bloor St W Toronto, M6S 1M8, Tel (416) 762-7254
W soboty 3:30 - 4:30 1250 AM CHWO

POLONIA REVIEW" Polski Program Telewizyjny

Przynosi aktualne wiadomości z Polski z życia Polonii kanadyjskiej. Nadawany jest w dzielnic Parkdale w każdą środę - godz. 6 wieczorem, piątek - 8 30 wieczorem, i sobotę - 3 30 po południu

"EURO-PAK" I "PRES-POL" PRZEDSTAWICIEL W HAMILTON

1 PACZKI DO POLSKI NA ZLECENIA

● owoce cytrusowe ● artykuły gospodarcze ● kwiaty ● pieniądze ● żywność
Niskie ceny w dolarach kanadyjskich. Szybka dostawa

2 TYGODNIKI Z POLSKI

● Kobieta i Życie ● Przyjaciółka ● Przekrój, ● Panorama ● Polityka ● Forum ● Veto
Cena jednego egz. 0,85\$ Prenumerata od zaraz. Niewielkie opóźnienie od wydania w Polsce

3 ZAMOWIENIA I INFORMACJE

● listownie ● telefonicznie (w godz. 10 00 do 22 00)
MAREK LACHOWICZ
151 Queen St N / 2501 Hamilton, Ont L8R 2V7
TEL (416) 525 - 4707

GENERAL CONTRACTOR
Nowe domy. Dostawianie pokoiów. Przerabianie wnętrz.
TEL Toronto 353 2697 109 112

COTTAGE do sprzedania
Georgan Bay
TEL 534 2697 109 112

Malowanie / zewnątrz i wewnątrz do mow biur pomieszczeń przemysłowych i handlowych, cyklinowaniu podłóg oraz wszelkie prace stolarskie i remonty. Tania i szybko.
TEL 530-1246 TORONTO rano do 8 30 i po 9 wieczor

NOWO OTWARTY SKLEP GIEWONT 333

Roncesvalles 333, Toronto, Ont.

ma przyjemność zaprosić Państwa w swoje progi

● Oferujemy najniższe w całej okolicy ceny na artykuły delikatesowe, słodkie, wyroby pamiątkarskie i unikalne, malowane ręcznie polskie banki choinkowe

● Posiadamy duży wybór ozdobnych lamp pokojowych w bardzo przystępnych cenach

● Jesteśmy autoryzowanym przedstawicielstwem znanej firmy EURO-PAK

Przyjmujemy zlecenia na wysyłkę do Polski z Europy Zachodniej

- owoców cytrusowych
- paczek żywnościowych o składzie dobranym przez klienta
- artykułów technicznych i odzieżowych
- świeżych kwiatów
- pieniędzy (banknoty do rąk odbiorcy)

Przyjmujemy również gotowe paczki do przesyłki morskiej lub lotniczej. Wszystkie przesyłki i zlecenia ubezpieczone

BARAN
(Aries)
21 03 20 04

Nadchodzący tydzień zapowiada wiele ruchu w twoich sprawach przede wszystkim prywatnych. Nastąpi realizacja niektórych planów co związane będzie z większymi niż zwykle wydatkami. Czekaj też dość nerwowy okres wyczekiwania na decyzję dość istotną. Będzie ona miała znaczenie na dłużej niż ten jeden tydzień. Ktoś nowy bardzo interesujący może się teraz pojawić w kręgu twoich przyjaciół. Rozwój wypadków być może będzie burzliwy! 27-ego pytania natury moralnej będą wymagały natychmiastowej odpowiedzi.

BYK
(Taurus)
21 04 - 21 05

Są sprawy które być może teraz właśnie się rozstrzygną. Wszystko inne potoczy się dawnym torem. Jeżeli czeka cię jakiś zadziwienie to w bliskim kręgu zawodowym. Pomyśl czy aby na pewno masz rację! Nie istotne spory tylko pogorszą sytuację a na tym ci przecież nie zależy. Twoja aktywność społeczna okaże się bardzo ważna. Znajdziesz niejedną okazję zresztą aby się nią wykazać. W końcu miesiąca domowe kłopoty się spiętrzą szczególnie jeżeli goście pozostaną w domu przez kilka dni. 30 ego pohamuj uczucie zazdrości!

BLIŹNIAKI
(Gemini)
22 05 21 06

Nadchodzący tydzień przyniesie ci wiele ciekawych zdarzeń. Będą to dni ożywione wypełnione różnorodnymi sprawami. Nie wszystko wzbudzi jednak twój zachwyt ale jeśli chcesz mieć pełną życiową satysfakcję musisz podzielić swój czas sprawiedliwie między te ulubione i te traktowane po macoszemu zajęcia. Ktoś bliski zaangażował się głęboko w jakiś nieznan ci projekt i właśnie teraz nadejść może chwila kiedy będzie mu potrzebne twoje pomocne ramię. Wpływ Słońca Neptuna i Plutona uczynią 27 y doskonałym dniem który wspominać będziesz bardzo długo.

RAK
(Cancer)
22 06 23 07

Po okresie napięć i nerwowych dni nastąpi okres spokojniejszy ale wcale nie monotony. Trzeba będzie bowiem poważnie pomyśleć o niektórych czekających cię życiowych sytuacjach. Jak je rozwiążesz jak się do nich ustosunkujesz będzie ważne nie tylko dla ciebie. Dla twoich bliskich również. Kilka interesujących rozmów przyniesie sporo nowości i utrwali twój punkt widzenia. Wpływ Księżyca Jowisza i Wenus uczyni ze wszystkie działania jakie podejmiesz 26ego okazją się niezwykle korzystną dla całej twojej przyszłości.

LEW
(Leo)
24 07 23 08

Przed tobą okres wielu zmian w codziennych sprawach. Okaza się one na szczęście bardzo udane. Początkowo trudno będzie do nich przywyknąć ale później wszystko ułoży się gładko. Wbrew oczekiwaniom również szanse na dobre układy finansowe. To sprawi że szybko przekonasz się do nowej sytuacji. Druga połowa tygodnia wymaga będzie od ciebie decyzji która nie będzie łatwa do podjęcia. Ktoś bliski okaże się tu bardzo pomocny. Doskonale układy w pracy zawodowej.

PANNA
(Virgo)
24 08 23 09

Natłok spraw zawodowych! Okaze się jednak że jesteś na tyle w dobrej formie że cię to ani nie przestraszy ani nie sprawi większego kłopotu. Ponadto możesz oczekiwać dobrych wiadomości w sprawach dotychczas trudnych do przewyciężenia. Zwłaszcza jedna z nich powinna szczególnie cię ucieszyć. Czyżby wizyta po długim okresie niewidzenia też związana będzie z uczuciami radości? 29 ego nie ryzykuj większych zakupów i pamiętaj o konsekwencjach wszystkich długów jakie zamierzasz teraz zaciągnąć.

WAGA
(Libra)
24 09 23 10

Powinny zająć teraz jakieś zmiany. Będą one jednak raczej krótkotrwałe w ramach tego tygodnia. Będą to dla ciebie sprawy nowe ale na tyle ciekawe że nie zmartwi cię nadmiar zajęć i poświęconego im czasu nie uznasz za stracony. W nadchodzącym tygodniu możesz się tak spodziewać spotkania z kimś kto wyda ci się bardzo interesujący. Samotne Wagi powinny się zastanowić czy nie jest to właśnie ten ktoś wymarzony. 26-ego sprawy sercowe sięgną ze nitu i otoczy cię atmosfera ciężka od romantycznych i sentymentalnych nastrojów.

SKORPION
(Scorpio)
24 10 22 11

Jeżeli planujesz teraz podróż, przygotuj się do niej starannie. Uważaj w drodze i zabierz ze sobą większą niż zwykle ilość gotówki. A to dlatego że chyba nie do uniknięcia będą jakieś nadprogramowe wydatki. Zresztą jeżeli nawet nigdzie nie zamierzasz się ruszać od wydatków takich niesety nie uciekniesz. Inne sprawy chociaż nieco pogmatwane nie sprawią za wiele kłopotów. 27 ego za intryguje cię jakaś nowość. W końcu miesiąca uważaj bardziej niż zwykle na wartościowe przedmioty które znajdują się w twoim posiadaniu.

STRZELEC
(Sagittarius)
23 11 21 12

Najważniejsze będą teraz plany na najbliższe tygodnie. Chodzi tak o ciebie jak i twoich bliskich. Nie będzie miętety pełnej zgodności i trochę czasu upłynie zanim dojdziecie do porozumienia. A czas leci! Ponadto kłopotem okaże się czyjas podróż. Wpłynie bowiem w sposób dość istotny na twój tok zajęć i wypoczynku. Ktoś za przyjaznym poczuciem się urażony jakimś twoim nieprześlany posunięciem. Uwaga na zdrowie szczególnie psychiczne. 27 ego 29 ego zas staraj się niczego nie zgubić aby potem nie żałować.

KOZIOROŻEC
(Capricorn)
22 12 20 01

Bardzo ważna dla ciebie sprawa tocząca się już od dawna właśnie w nadchodzącym tygodniu przyjmie kształt pozwalający ci żywić nadzieję że sprawę tę lada dzień doprowadzisz do szczęśliwego zakończenia. Będzie to miało znaczny wpływ na tok pozostałych spraw. Szansa że i bieżące plany ułożą się w pełni po twojej myśli. Jednego tylko nie da się uniknąć na pewno a mianowicie poważnych wydatków. Jeżeli 29 ego raz przełamiesz swą anonimowość twoja sława będzie już tylko rosła i rosła.

WODNIK
(Aquarius)
21 01 19 02

Udane posunięcie pozwoli ci żywić nadzieję że cały tydzień będzie toczył się pomyślnie. I z całą pewnością niejedno się powiedzie ale niektóre sytuacje nie dadzą pokonać się z taką łatwością jak przypuszczasz. Na nic upor potrzebne będzie spokojne działanie cierpliwość i umiejętne użycie argumentów właściwych dla chwili i sprawy. 27 ego możesz się spodziewać gremialnego zwycięstwa na wszystkich frontach i polach. Ktoś nieznajomy wkroczy 29 ego w twoje życie i zrobi w nim wiele zamieszania.

RYBY
(Pisces)
20 02 20 03

Tydzień który nadchodzi okaze się chwilami dość nerwowy i wymagający od ciebie dużej skupienia uwagi. Dobrej woli i faworyści. Uważaj aby się nie potknąć właśnie o brak wiedzy w sprawie którą przyjdzie ci załatwić. Ktoś rownie zainteresowany jak ty tylko czeka na taką chwilę. A do osiągnięcia będzie dużo nie lekceważ więc żadnej dogodnej sytuacji. Rada partnera okaze się wielce pomocna. 27 ego możesz spodziewać się od dawna zasłużonej promocji lub wypełnienia czyjejs dość niezwykłej obietnicy.

ZŁOTO I BRYLANTY
OD PRODUCENTÓW I IMPORTERÓW 21 DUNDAS ST, SUITE 1601, TORONTO, ONT M5B 1B7
HOLDER DIAMONDS Inc **TEL. (416) 368-7186**
Diamond Importers
● Pierścioni z brylantami ● Złote łańcuszki 14 i 18 karatowe
● Kolczyki i wisioriki ● Perły ● Bizuteria wykonywana na zamówienie
lub proszę telefonować w sprawie terminu wizyty

 WSPANIAŁA OKAZJA!
UNITY TRAVEL
100 University Ave Suite 807
Toronto Ont Canada M5J 1V6
Telephone (416) 595 1244
Telex 06 22186 P W T

Odlot 27 grudnia - powrot 30 stycznia
WARSZAWA ● SZTOKHOLM
● OSŁO ● HELSINKI lub PRAGA
\$ 559
LOTY DO KOPENHAGI
Od 27 grudnia - powrot do konca maja
\$ 499
SPĘDŹ SYLWESTRA
I NOWY ROK W
KOPENHADZE
\$ 599
W koszt biletu wchodzi m.in noclegi i bal

DLA MIŁOŚNIKÓW BIAŁEGO
SZALEŃSTWA
AUSTRIA - SAINT ANTON
ISCHL BAD
Od 27 grudnia - powrot 9 stycznia
HOTEL, WYCIĄGI, PRZELOT
\$ 799
Po dalsze informacje i rezerwacje prosimy telefonować -
TORONTO 595-1244
prosić p Krystynę
Od osób spoza Toronto akceptujemy "collect calls" tylko w sprawie rezerwacji

ANDRZEJKI
z koncertem **WALDEMARA KOCONIA**
SOBOTA 1 GRUDNIA 1984 godz 7 30 do 1 00
w sali parafialnej Kościoła pod wezwaniem
Maksymiliana Kolbe, 4260 Cawthra Road - Mississauga
GRA ZESPOŁ MUZYCZNY QUO VADIS
Wstęp 20 dolarów od osoby
Dancing, kolacja, koncert
Bilety do nabycia w Credit Union u p Holdy w kościele M K i Credit Union M K

BIURO POMOCY SPOŁECZNEJ
POLISH SOCIAL SERVICES BUREAU
Czynne **PONIEDZIAŁEK WTOREK, CZWARTEK, PIĄTEK**
OD GODZ 10 00 a m DO 4 00 p m
ADRES 128 FERN AVE Pokój 103, TEL 533 9471

KOMUNIKAT
Federacja Polek w Kanadzie, Ogniwo Nr 1 organizuje wieczór wspomnień o bohaterskim księdzu pł **"W SŁUŻBIE BOGU I POLSCE"**
PONIEDZIAŁEK 26 LISTOPADA 1984, godz 7 wiecz
w Dolnej Sali SPK, 206 Beverley Str Toronto
Wszyscy wstrząśnięci tragedią księdza J Popieluszki proszeni są o przybycie Wolne datki na pomoc rodzicom zamordowanego kapłana **ZARZĄD**

SPRZEDAM mieszkanie własnościowe w Warszawie Mokotów - 2 pokoje z kuchnią i łazienką
TEL Toronto 239 7878

14TH ST AUTO BODY
AND COLLISION LTD.
74 - 14th Street, TEL 251-2892
Wszelkie naprawy karoserii i lakierowanie samochodów
Bezpłatna wycena
Prowadzimy oddział samoobsługi
● wynajęcie stanowiska naprawczego 1 godzina - \$ 3,
● cały dzień \$ 25, ● tydzień - \$ 120
● Komora lakiernicza - \$ 35
Klient przygotowuje samochód - my lakierujemy - \$ 130

- 22 C Cecyli, Marka, Maura, Sławoja, Wszemilej
- 23 P Adeli, Felicjty, Klemensa, Kolumbana, Orestesa
- 24 S Emmy, Flory, Jana, Romana
- 25 N Chwałimura, Erazma, Katarzyny
- 26 P Delfina Delfiny, Konrada Lechostława Sylwestra
- 27 W Maru Ody, Tomura, Waleriana, Wirgiliusza
- 28 S Goszcisława, Grzegorza, Lestawa, Tristana, Zdzisława

Chwalimy się 1000-letnią kulturą polską, a nie dbamy o propagandę dobrego Imienia polskiego
"POLONIA SEMPER FIDELIS"
Ks dr Zdzisław Peszkowski, profesor Zakładów Naukowych w Orchard Lake, napisał w skrócie Historię Polski do dnia dzisiejszego - bogato ilustrowana pł **"Polonia semper Fidelis"** - w języku angielskim
Jest do nabycia w Organizacjach Polonijnych po cenie \$3 90 za egz
Dla propagandy "Dobrego Imienia Polskiego" kupuj **POLONIA SEMPER FIDELIS** dla dzieci swoich i podaj w prezencie sąsiadom aby zapoznać się z przebogata historią Polski - książka pisana po angielsku, objętości 208 stron druku, w tym 100 stron z ilustracjami - to książka album
Jest pierwszorzędnym środkiem propagandy "Dobrego Imienia Polskiego"
KUP, daj dzieciom, studentom i sąsiadom w prezencie to "Mowa Wieków"

Wystawa
prac
malarskich
JOLANTY KOŁACZEK
i
EWY RUDNICKIEJ
15 i 22 listopada br w Domu SPK w Toronto, w godzinach wieczornych

Nr 110

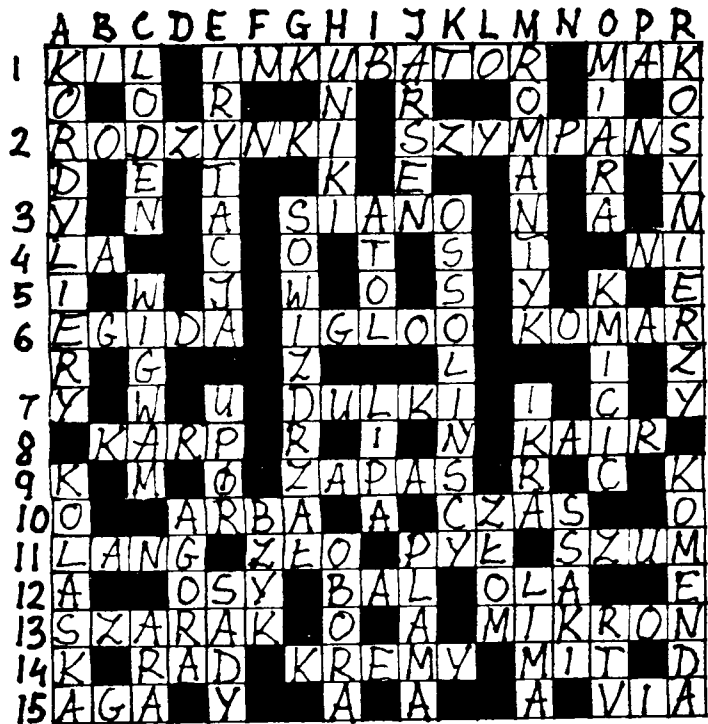
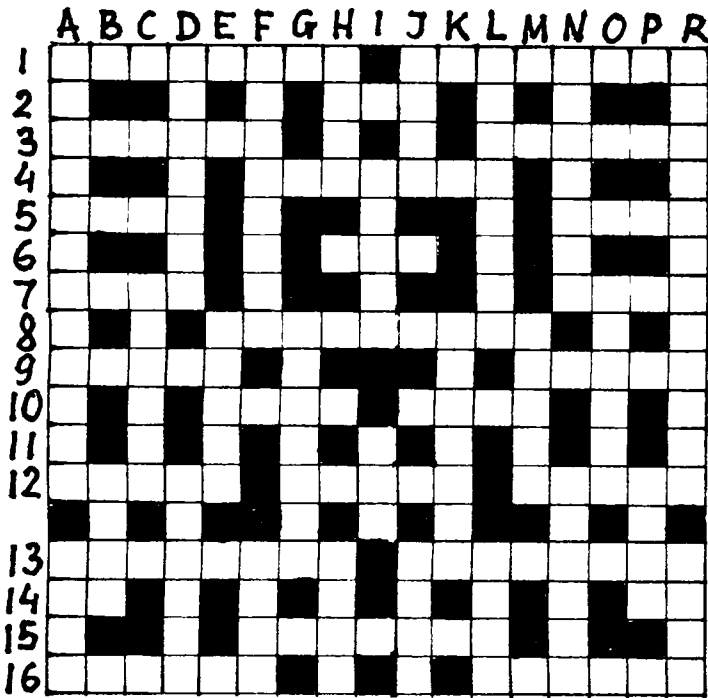
Pionowo

- 1-A zmieszanie, zakłopotanie
- 1-D małpy żyjące w stadach
- 1-F "matką głupich" wg polskiego przysłowia
- 1-H powszechnie występujący gaz
- 1-J amerykańskie zwierzę
- 1-L wyspecjalizowany statysta wykonujący w filmach ryzykowne akcje

- 1-N chemiczna przemiana jednych substancji w inne
- 1-R nauka o truciznach i jadach organicznych
- 4-I psy myśliwskie
- 7-C zapał, entuzjazm, zarliwość
- 7-O mrzonka, pomysł wzniosły ale nierealny
- 8-G figiel, żart
- 8-G książę Siedmiogrodu wojujący z Polską
- 8-K mała gitara hawajska
- 8-M bandyta, rzezimieszek
- 11-I stopień oficerski w sułtańskiej Turcji
- 12-B rzeka w Polsce
- 12-D wizerunki zwierząt otaczane czcią religijną u ludów pierwotnych
- 12-N dyżur marynarza na statku
- 12-P jednostka siły w fizyce
- 13-A służy do przeprawy przez rzekę
- 13-F twierdzenie naukowe
- 13-H młoda albo wodna
- 13-J domowy gryzon
- 13-L odyniec
- 13-R kamień półszlachetny

Poziomo

- 1-A towarzystwo, grono osób lub oddział złożony z trzech plutonów
- 1-J choroba wywołana awitaminozą
- 2-H wada wzroku
- 3-A polski poeta romantyczny
- 3-L element zimowego stroju
- 4-F sławny biegacz przedwojenny "czeska lokomotywa"
- 5-A ubiór Rzymianina
- 5-N liny do przymocowywania statku do nabrzeża
- 6-H słucki w staropolskim stroju
- 7-A podwodne skały
- 7-N samochód
- 8-E szczegółowy zapis nutowy utworu
- 8-A jeden z wielu w notesie
- 9-M jednoroczna roślina zbożowa
- 10-E uzębione walec z rodziny delfinów
- 10-J wyspa na Morzu Karaibskim
- 12-A główna tętnica ciała
- 12-G sciąża je jeździec zatrzymując konia
- 12-M sprzeczka, spor
- 13-A pierwowzór doświadczalny egzemplarz
- 13-J nauka i sztuka lekarska
- 14-A staroegipski bog słońca
- 14-P symbol srebra
- 15-F generał - propagator żeglarstwa i taternictwa w Polsce międzywojennej
- 16-A narzędzie ogrodnicze
- 16-L na szyi eleganta

Praca

DIEMASTER TOOL Inc
MISSISSAUGA 160 Watline Ave
(okolice Hwy 401 Hwy 10)

ZATRUDNIMY operatorów pras
(punch press operators) Na początek \$5 na godz Wszystkie świadczenia łącznie z Dental Plan Praca na 2 zmiany
TEL 621 7378 od 10 3 po poł lub 273 7111 od 4 23 po poł

POTRZEBNI doświadczeni pracownicy do robot betonarskich (krawężniki i chodniki) Toronto
TEL 252 8492 po 7 wieczor

ASYSTENT operatora do pracy w zakładzie produkcji tasm samoprzylepnych **POTRZEBNY** (Keele i Hwy 7) TEL 669 6531

Dr Inz chemii ze specjalnością technologia organiczna poszukuje pracy w przemyśle chemicznym lub farmaceutycznym TEL 923 3529

POSZUKUJE się osoby do opieki nad 16 miesięcznym dzieckiem i prowadzenia domu Warunki do uzgodnienia TEL 487 9977

POWAŻNEJ pani na stałe do 6 miesięcznego dziecka i prowadzenia domu poszukuje
TEL 665 - 2799

MŁODY mężczyzna poszukuje pracy na weekendy **MISSISSAUGA**
TEL 848 6331

PODEJMĘ pracę w budownictwie lub każdą inną
TEL 536 5747 po 19 00 Marian

POTRZEBNI zręczni pracownicy "HANDYMEN" w dziedzinie napraw i remontów mieszkań oraz kobiety do sprzątnia
Angielski, chociaż trochę, potrzebny
TEL 823 8985

NOWO PRZYBYŁA podejmie pracę - sprzątnięcie, pilnowanie dzieci, w Eto-bicoke albo w okolicy Roncesvalles
TEL Toronto 255 2013

POSZUKUJE pracy jako Cleaning Lady
TEL 848-0051 MISSISSAUGA 109 118

CUKIERNIK potrzebny natychmiast
TEL 767 58171

PRZESZŁO \$ 20 NA GODZINĘ zarabia wykwalifikowany spawacz **SWIADECTWO SPAWACZA W 5 TYGODNI** można uzyskać w **INSTITUTE OF TECHNICAL TRADES** który szkoli specjalistów już 25 lat z górą
● nowoczesne urządzenia ● rysunek techniczny ● kursy dzienne, wieczorowe, sobotnie i na zmiany ● dokogone opłaty tygodniowe
734 Kipling Ave., Toronto
TEL 255 2369

po godzinach TEL 536-008 921 3886
Informacji udzielają **MARK NIEWIADOMSKI** lub **ANDRZEJ MAJ**
89-110

UCZCIWA kulturalna obywatelka kanadyjska bardzo samotna pragnie poznać również uczciwego kulturalnego Pana w wieku 65 75 nie posiadającego żadnego majątku gdyż sama go nie posiada
KAWALER (30) któremu inteligentna kultura i rycerskość nie są obce o milej powierzchowności i przyjemnej aparatury pragnie poznać Panią o zblizonych walorach Zdjęcia mile widziane Oferty F T A 12

KAWALER lat 32 od 3 lat w Toronto ustabilizowany interesujący się poezją muzyką klasyczną filmem z bardzo dobrą aparaturą pozna Panią do lat 30 w celu nawiązania kontaktów towarzyskich najchętniej z nowo przybyłą emigracją z kulturalnym obyciem i minimum średnim wykształceniem Poważne foto oferty kierować na adres F T Dla A 334 109 115

KAWALER lat 28 blondyn wysokiego wzrostu dobrze zbudowany bez nałogów chciałby poznać Panią w celu matrymonialnym
Zgłoszenia listownie na adres E T 108111

UWAGA NIEBIESKIE OCZY!
Pani której ogłoszenie zaczyna się od słów Panna lat 29/164 szatynka oczy niebieskie proszona jest o jak najszybsze skontaktowanie się z Redakcją
TEL 531 5523 lub listownie

KAWALER lat 28 na stałe w Kanadzie bardzo samotny pogodnego usposobienia pozna Panią do lat 30 o podobnym zainteresowaniu w celu matrymonialnym

PIĘKNE kulturalne panie w Polsce pragną korespondować z paniami z USA Kanady
Załączcie \$15 00 na członkostwo i informację **EWAPOL BOX 306 Port Coquitlam B C V3C 4K6, Canada.** 106 110

PANNA lat 29/164 Szatynka, oczy niebieskie z dobrą aparaturą Poważnie myśląca o życiu Wykształcenie średnie Od kilku miesięcy zamieszkała w Kanadzie Pozna kawalera do lat 30, z kulturalnym obyciem, dobrej powierzchowności Minimum średnie wykształcenie Zdjęcie mile widziane Poważne oferty proszę kierować na adres redakcji E T

BRYDŻ

REDAGUJE	Północ	33-CP
KIBIC	<ul style="list-style-type: none"> ♠ K82 ♥ xx ♦ KQ109 ♣ AQxx 	
Zachód	Wschód	
<ul style="list-style-type: none"> ♥ xxxxx ♦ xxxxx ♣ xxxxx 	<ul style="list-style-type: none"> ♠ AJ109 ♥ AQJ ♦ Axxx ♣ Kx 	
Deklarant		
<ul style="list-style-type: none"> ♠ Q76543 ♥ Kxx ♦ J ♣ J109 		

Każdy z nas zna zapewne typ gracza tzw czajnika Określenie to pochodzi od słowa czaić się Czym się wyróżnia ten osobliwy typ brydzysty? Jego głównym narzędziem pracy to maskowanie siły własnej ręki Jak wąż zapada w gąszcz zarosł, bacznie obserwuje ruchy swej ofiary, niczym nie zdradza swej obecności Dopiero gdy ofiara, nieswiadoma niebezpieczeństwa i nie mając drogi powrotu, niebacznie się wychyli, "czajnik" przechodzi do morderczego ataku
Trzeba przyznać, że wymaga to dużej dozy zimnej krwi oraz

dobrego wyczucia sytuacji "Czajnik" to doskonały psycholog jego Pas usypia czujność wrogów i pobudza ich agresywność Nie daj Boże dać się wciągnąć do takiej pułapki Przyznajmy także, że wiedzieć kiedy się przycisnąć i kiedy uderzyć, to nie lada umiejętność, znana tylko niewielu graczom Spójrzcie na dzisiejszy przykład Wszyscy po partii Oto licytacja

P	Czajnik	D	Z
1 karo	PAS	1 pik	Pas
2 trefl	PAS	2 pik	Pas
3 pik	PAS	4 pik	Pas
Pas	KONTRA	Pas	Pas

P, prawdziwy kosynier, niewiele się namyslał i zrekontrował "No bo jak" - tłumaczył się później, "przecież oni cały czas pasowali"

Z wyszedł blotką trefl Ze stołu poszło małe trefl i W wziął pierwszą lewą, po czym odegrał trefl do Asa na stole Ze stołu poszła blotka pik do Damy w rękę Następnie Walet karo wzięty Asem u W, który wziął trzecią lewą Asem kier i odegrał karo Czajnik weźmie później 3 lewy na pik Bez trzech z kontrą rekontrą to chyba 1800 Bagatela - po co grac szlemiki?

Juz słyszę protesty niektórych Czytelników "Jeśli, po otwarciu 1 karo, "czajnik" spasa i pozostali gracze również spasują, to "czajnik" wystrychnie się na dudka" Czyżby? Zastanówmy się Otwierający ma 14 punktów, "czajnik" 19 Pozostaje 7 pkt do podziału na dwóch graczy Rozdajcie te 7 pkt graczom D i Z a przekonacie się, że "czajnik" może zagrać 2 pik, nic więcej

Z kolei dajmy wszystkie 7 punktów graczowi Z
I co z tego? W żaden sposób nie można z tych rąk wyrzesać ani 4 pik ani 4 kier Spróbujcie Owszem, traci pół partii ale gdy mu numer wychodzi - zyskuje bardzo wiele

INFORMATOR TURYSTYCZNY

CZARTERY WARSZAWA \$ 559

ODLOT 27 GRUDNIA PRZYLOT 30 STYCZNIA

DOMINICUS VILLAGE (DOMINICAN REPUBLIC)

\$ 699

1 TYDZIEŃ Z PEŁNYM UTRZYMANIEM (DON'T LEAVE TOWN UNTIL YOU CALL US)

ZYCZYMY PAŃSTWU PRZYJEMNEJ PODRÓŻY

COLODY TRAVEL

598 - 3337

SPORT

SPORT

SPORT

TURNIEJ SIATKARSKIEJ POLONII

Polonijni siatkarze zaplanowali swoje najbliższe spotkanie dnia 25 listopada 1984 Turniej organizuje tym razem klub POLONIA St CATHARINES w kompleksie sportowym Brock University (początek godz 13 00)

Cykl spotkań sportowo towarzyskich rozpoczęli zwolennicy tej pięknej dyscypliny sportu z London Ont

W I Turnieju drużyn polonijnych na kontynencie Płn Ameryki brały udział 4 zespoły tj wspomniane wyżej oraz Kitichener i Toronto

Dzięki dużemu zaangażowaniu działaczy z London impreza wypadła bardzo okazale co było bodźcem do organizowania następnych spotkań Pozwala to na właściwe rozgrywki sportowe na pożyteczną wymianę doświadczeń a co najważniejsze na popularyzacje sportu wśród młodzieży polonijnej

W imprezie startowali w większości imigranci z Polski którzy przebywają na tym kontynencie od kilku lat oraz nowo przybyli W czasie spotkania i na podstawie innych obserwacji stwierdza się że między tymi grupami panuje mur który dzieli

Ambicją naszego Klubu jest by drużyna było coraz więcej, jak również aby wieź polonijna nabrała większego znaczenia

Dlatego też apelujemy do wszyst

kich istniejących już zespołów polonijnych na gościnnym kontynencie do zgłoszenia swego udziału w tych spotkaniach

I Turniej wygrali siatkarze z St Catharines oni też będą bronic trofeum ufundowanego przez działaczy ZPK w London

Polonia Toronto ma duże ambicje aby z turnieju wrócić z tą nagrodą z St Catharines

Polonia V C z Toronto, którą prowadzi działalność od kilku lat ma wiele osiągnięć W roku 1983 wygrała wice mistrzostwo prowincji Ontario w grupie B

Aktualnie do klubu należy 20 osób treningi odbywają się dwa razy w tygodniu

Mamy dobrą drużynę seniorów i od miesiąca pracujemy z młodzieżą Liczymy na szersze zainteresowanie się naszym klubem polonijnego środowiska

Polonia Toronto do St Catharines pojedzie w następującym składzie Z Bożek M Fortuniak D Jedynak P Kalembet M Kaminski T Owczarek H Podstawka W Prokopo wicz P Rependa W Zalewski W Wilczyński R Anisko trener

Wszelkich informacji na temat działalności naszego klubu udzieli R A

TEL 231 - 9810

OLIMPIADA BRYDZOWA W SEATTLE

Trwa dobra passa polskich brydżystów na olimpiadzie w Seattle W ćwierćfinale Polacy po bardzo trudnym meczu wygrali z Pakistanem 157 127 Rywalem naszej drużyny w półfinale będzie Austria Austriacy sprawili wielką niespodziankę, eliminując gospodarzy olimpiady, jednego z głównych faworytów turnieju - zespół USA 128 121

Przegrał także inny faworyt - Włochy, które uległy Dani 117 132 Rywalem Dunczyków będzie Francja, która odniosła najwyższe zwycięstwo w ćwierćfinale - nad Indonezją 244 95

Skład ćwierćfinalistów wyłoniony został w wyniku eliminacji w dwóch grupach Każda z drużyn miała do rozegrania aż 27 meczów w eliminacjach Polacy przeszli przez nie jak burza, przegrali zaledwie dwa z nich i wygrali zdecydowanie swą grupę

A oto kolejność w eliminacjach

Grupa A 1 Polska 532 pkt, 2 Dania 519,75, 3 Austria 508, 4 Francja 502, 5 India 480, 6 Holandia 476, 7 Kanada 474, 8 W Brytania - 473, 9 Brazylia 462, 10 Izrael 459,

Grupa B 1 Indonezja 531, 2 USA 509, 3 Włochy 506,75, 4 Pakistan 482, 5 Szwecja 479, 6 Norwegia 476, 7 Australia 457, 6 Argentyna 456,5, 9 Islandia 456, 10 RFN 446,25

Przed rozpoczęciem olimpiady wydawało się, że grupa B jest znacznie silniejsza (Włochy, USA) W ćwierćfinale jednak wszystkie drużyny z grupy B odpadły w tym zwycięzca tej grupy Indonezja została wręcz zdeklasowana w ćwierćfinale przez Francuzów - zaledwie czwartą drużyną grupy A

3 : 4 z RFN w Superlidze

W trzecim meczu nowego sezonu superligi tenisa stołowego Polska przegrała w Neustadt z RFN 3 4 Mimo braku kontuzjowanego Leszka Kucharskiego, zespół polski bliski był wygranej Debiutujący w rozgrywkach superligi Piotr Molenda zagrał bardzo ambitnie Stoczył dość wyrównane pojedynki z wyżej notowanymi graczami RFN Boehmem i Lieckiem Punkty zdobył jednak tylko niezawodny Andrzej Grubba w singlach i w mikście z Jolantą Szatko

Wyniki poszczególnych gier (na pierwszym miejscu Polacy) Grubba - Boehm 2 0 (21 16, 26 24), Molenda - Lieck 1 2 (13 21, 23 21, 18 21), Grubba, Molenda - Boehm, Lieck 1 2 (11 21, 21 15, 17 21) Grubba, Szatko - Lieck, Wenzel 2 0 (21 16, 21 11), Molenda - Boehm 1 2 (21 17, 7 21, 20 22), Grubba - Lieck 2 1 (21 18, 14 21, 21 14)

Inne wyniki Szwecja - Anglia 5 2, Węgry - CSRS 3 4

Poprzednio Polacy wygrali 5 2 z Jugosławią i przegrali 2 5 z Anglią

Europejska Unia Tenisa Stołowego (ETTU) podjęła bezprecedensową, ostrą decyzję, karzącą dwie drużyny uczestniczące w rozgrywkach superligi europejskiej Szwecję i Holandię

Obu zespołom odebrano po cztery punkty! Powód? Szwedzi podczas meczu z Węgrami (4 3) nie wywiesili emblematów oficjalnych sponsorów tych rozgrywek (Butterfly i Nittaku), lecz zastąpili je własnymi Z kolei Holendrzy nie grali oficjalnymi piłeczkami

Ta sensacyjna decyzja spowodowała, że Holendrzy

praktycznie już spadli do I ligi, natomiast Szwedzi nie mają szans na pierwsze miejsce Decyzją ETTU ich przeciwnicy nie otrzymali punktów, zostają rezultaty tych spotkań, natomiast odpisuje się po cztery punkty Tak więc Szwedzi mają obecnie 0 pkt zaś Holendrzy - minus cztery

OKRUCHY SPORTOWE

Polski reprezentacyjny stoper Władysław Żmuda, który przez ostatnie dwa lata był zawodnikiem włoskiej Verony (praktycznie - z powodu kontuzji - nie występował w pierwszym zespole), a niedawno rozegrał kilka spotkań w barwach Cosmosu Nowy Jork, zdecydował się ostatecznie na powrót do Włoch Żmuda miał wolną rękę w wyborze klubu, gdyż wykupił swój kontrakt z Veroną przed wygaśnięciem jego terminu Verona chętnie się na takie rozwiązanie zgodziła, gdyż zakupiła dwóch innych zawodników zagranicznych - Hansa Petera Briegela (RFN) oraz Dunczyka Prebena Elkjaera Larsena

Jak nas poinformował korespondent "PS" we Włoszech Jacek E Pałkiewicz Władysław Żmuda podpisał kontrakt ze zespołem Cremonese, I-ligowym beniaminkiem Cremonese jest jedynym włoskim zespołem, który nie ma w swym składzie żadnego cudzoziemskiego piłkarza

***

MOSKWA 22 partia szachowego meczu o mistrzostwo świata pomiędzy obrońcą tytułu Anatolijem Karpowem i pretendentem Garrim Kasparowem, zakończyła się po 20 posunięciach remisem zaproponowanym przez grającego białymi Kasparowa Był to już 18 remis w meczu i 13 w całej W meczu prowadzi Karpow 4 0

***

ABIDZAN Z 51 samochodów, które wyruszyły na trasę Rajdu Wybrzeża Kosci Słoniowej, metę pierwszego etapu w Yamoussoukro osiągnęło tylko 11 Po tym etapie (1105 km) prowadzą Szwedzi Stig Blomqvist i Bjoern Cederberg - 1 31 (karnych) przed Finem Hannu Mikkolą i Szwedem Arne Hertzem (obie załogi na Audi Sport Quattro) - 1 36 oraz kierowcami Wybrzeża Kosci Słoniowej Alainem Ambrosino i Danielem le Sauxem - Opel Manta 400 - 2 26

***

W pierwszym wycigu z cyklu Grand Prix "Dziennika Ludowego" w kolarstwie przełajowym, rozegranym w środę w Bieganowie, zwyciężył Grzegorz Jaroszewski (Polska), przed Radomirem Fiserem (CSRS) i Janem Węjakiem (Polska) Wycig juniorów wygrał Urs Gueller (szwajcaria) przed Robertem Bondarykiem (Polska)

PACIFIC WHOLESALE MEATS LTD.

Otwarty tylko czwartki, piątki i soboty
2986 DUNDAS STR W TORONTO
TEL 767 - 0000

SPECJALNE CENY

Kielbasa	2 99 lb
Wiejska - Village Sausage	2 89 lb
Krakowska - Cytrynowa	3 09 lb
Kielbasa - BBQ	2 89 lb
Mysliwska	2 19 lb
Pasztetowa - Liver Sausage	1 59 lb
Kiszka	1 59 lb
F Bacon - wędzony	3 29 lb
Szynka - W Ham - Virginia	3 79 lb
C Ham	3 79 lb
Poledwica	4 19 lb

DEALER

Uwaga!

TORONTO - WARSZAWA - TORONTO
CENA \$649

Po szczegółowe informacje prosimy zgłaszać się do

EMPRESS TRAVEL AGENCY Ltd.

185 Roncesvalles Ave., Toronto M6R 2L5
(naprzeciw Credit Union)
Tel. (416) 536-3554, 536-6991

K O M I S

139 Roncesvalles Ave TEL. 534 - 9362

Zapraszamy do drugiego nowego sklepu
W dużym wyborze • wyroby artystyczne • kostiumy ludowe • bogata galeria kryształów • bursztyny, biżuteria artystyczna, srebro • polski fajans i porcelana

WSPANIAŁE ELEGANCKIE PREZENTY

ZAPRASZAMY

F I B A K

ZNÓW W FORMIE

Stale napływają przyjemne informacje o formie Wojciecha Fibaka

W WIENERSTADTHALLE zakończyły się międzynarodowe halowe mistrzostwa Austrii (GP 100) W grze podwojnej tytuł wywalczyła para Wojciech Fibak, Sandy Mayer Polak grał również dobrze w singlu

W ćwierćfinale stoczył wyrównany pojedynek z faworytem, Francuzem Henri Leconte, przegrywając jednak 2 6, 6 4, 4 6

Gra pojedyncza, półfinały Pavel Slozil - Henri Leconte 2 6, 6 1, 6 2, Tim Wilkison - Mel Purcell 3 6, 6 2, 6 3, finał Slozli 6 1, 6 1, 6 2

Gra podwojna, ćwierćfinał Fibak, Mayer - Purcell, Stan

Smith 6 4, 7 5, półfinały Fibak, Mayer - Leconte Slozil 4 6, 6 3, 7 5, Guenthardt, Taroczy - Gildemeister, Motta 2 6, 7 6, 7 5, finał Fibak, Mayer - Guenthardt, Taroczy 6 4, 6 4

Następnie Fibak wystąpił w turnieju mistrzów Europy w Natwerpi (Belgia) gdzie suma nagród wynosi aż 800 000 dol USA Tu w pierwszej rundzie pokonał Vijaya Armitaja a w drugiej Andresa Gomeza 6-2, 6-2 Dopiero w ćwierćfinale przegrał z Joakimem Nystromem W półfinałach znaleźli się Nystrom i Anders Jarryd (obaj Szwecja) i van Lendl (Czechosłowacja) i Ramesh Krishnan

Do turnieju nie został dopuszczony McEnroe który za niesportowe zachowanie w Sztokholmie zarobił 21 dni kary zawieszania

SPORT SPORT SPORT

WIDZEW W ĆWIERĆFINALE PUCHARU UEFA Wisła wyeliminowana

Bardzo emocjonujące były - sądząc po wynikach - mecze rewanżowe II rundy rozgrywek o europejskie puchary. Obronca tytułu w Pucharze Europy - Liverpool utrzymał bramkową przewagę na boisku Benficy Lizbona. U siebie wygrał 3:1, w Lizbonie przegrał 0:1. Wysokiej przewagi nie udało się utrzymać natomiast drużynie Queens Park Rangers, występującej w Pucharze UEFA. Po zwycięstwie 6:2 na swoim boisku Anglicy przegrali w Belgradzie z Partizanem 0:4. Manchester United po remisie 0:0 z PSV Eindhoven na wyjeździe u siebie wygrał dopiero w dogrywce 1:0. Juventus nie dał szans drużynie Grasshoppers Zurich. Po wygraniu 2:0 w Turynie w Zurichu zwyciężył 4:2. Dwie bramki strzelił Platini. Z trudem do III rundy Pucharu UEFA awansował Real Madryt. Po przegraniu 1:3 w Rijece, na swoim boisku dopiero w II połowie strzelił 3 gole. Najwyższe zwycięstwo odniósł Anderlecht Bruksela. Pokonał on Fiorentinę, w której gra Brazylijczyk Socrates, aż 6:2.

Partizan, Manchester United, Juventus, Real, Anderlecht, a także Tottenham Inter Mediolan - w takim towarzystwie znalazł się Łódzki Widzew.

Widzew wygrał bowiem rewanżowy mecz w Łodzi 1:0, a przy przegraniu meczu w RFN 2:3 bramki zdobyte na wyjeździe dały mu awans do drugiej rundy.

W meczu rewanżowym Widzew miał zdobyć właśnie tę jedną bramkę. Ale było to bardzo trudne zadanie.

Widzew rozpoczął od szalonych wręcz ataków. Dostał wiadomość, że w 6 min meczu Łódzianie wykonywali już trzeci rzut różny. Ale można się było przekonać, że rywale będą także mieli wiele do powiedzenia w tej walce. W 9 min po rzucie wolnym Hans Bruns potężnie uderzył piłkę - minęła o centymetry lewy słupek bramki Henryka Bolesty. Po chwili Borussia mogła zdobyć gola. Po dosrodkowaniu z pierwszego dla niej rzutu różnego doskonałe głową strzelił Wielfried Hannes, na szczęście dla polskiego zespołu na linii bramkowej stał Krzysztof Kaminski i odbił piłkę w pole.

Łódzianie atakowali z pasją i olbrzymią determinacją, ale jednak zbyt rzadko potrafili stworzyć korzystne dla siebie sytuacje podbramkowe. Natrafiłi bowiem na przeciwnika, umiającego zaprezentować, na czym polega nowoczesna, elastyczna defensywa. Piłkarze Borussia starali się uwikłać gospodarzy w niezliczoną ilość pojedynków w środku pola. Rzadko pozwalali widzowi na przedostanie się na własne pole karne.

Okazja nadarzyła się w 37 min - Piotr Romke przechwycił piłkę odbitą od obrońców gości, znalazł się sam przed Urlichem Sude, ale bramkarz Borussia udanym wybiegiem zlikwidował niebezpieczeństwo.

W 47 min kapitalnym uderzeniem z dystansu (jakże tego brakowało przed przerwą) popisał się Jerzy Wijas. Ale i tym razem Sude nie dał się zaskoczyć i w świetnym stylu wybił piłkę za linię końcową. Wijas tylko machnął z rezygnacją ręką - taka sytuacja.

Widzew nadal atakował, zresztą nie miał innego wyjścia. Czynił to jednak zbyt przejrzyście i mało precyzyjnie, by móc zaskoczyć niesłychanie czujną i

zdecydowanie interweniującą defensywę zachodniemieckiej jedenastki. Az prosiło się o pełne, istic husarskiej fantazji, przyspieszenie i doczekaliśmy się.

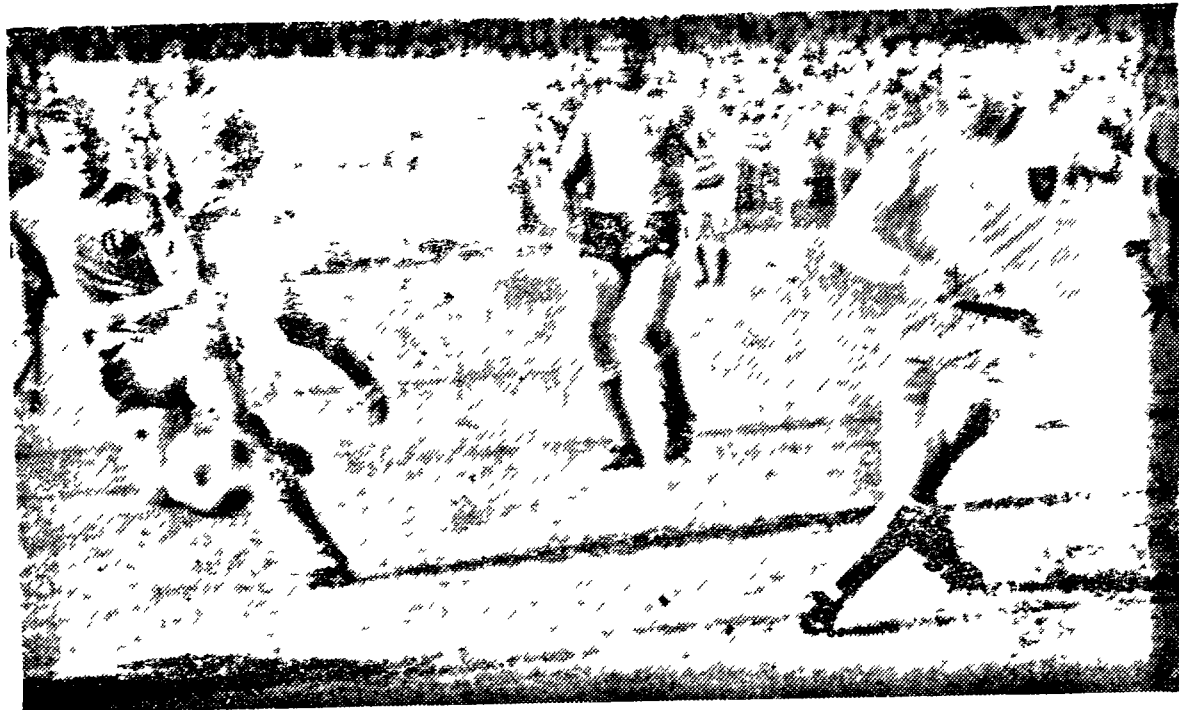
W 65 min nastąpiła błyskawiczna wymiana piłki między Wiesławem Wragą i Włodzimierzem Smolarkiem. Nasz

BORUSSIA Sude - Krauss, Borowka, Bruns, Frontzeck - Rahn, Herlovsen (72 Herbst), Hannes, Lienen - Mill Crieis
Złote kartki Wojcicki i Kaminski (Widzew) oraz Bruns (Borussia)

P S Z kraju doszła nas wiadomość, że powstała grupa im-

gwizdek sędziego, został sam przeciwko dwóm graczom Fortuny. Holendrzy nie zmarnowali szansy, a szczęśliwym strzelcem był Arthur Hayer.

Bramka zdobyta w szóstej minucie przez Andrzeja Iwana z rzutu karnego, podyktowanego za faul na Januszu Krupin-

Włodzimierz Smolarek (ten eo kopie piłkę lewą nogą oczywiście) tym razem w meczu ligowym z Legią. W meczach pucharowych Widzewa był on również jednym z lepszych graczy.

reprezentacyjny napastnik otrzymał wreszcie piłkę na "swoją" lewą nogę - strzelił więc pewnie w długi róg bramki. Na trybunach szła radość, wivaty, niemal euforia - wszak właśnie brakowało do pełni szczęścia tej jednej, jedynej bramki.

Jak często bywa w takich przypadkach, od tego momentu rozpoczął się futbolowy spektakl, jaki naprawdę zawsze lubimy oglądać. Widzew zachęcony powodzeniem atakował, ale również piłkarze Borussia, zdający sobie sprawę ze swego położenia, zaczęli nacierać. Kilkakrotnie Bolesta znajdował się w poważnych opałach, lecz uzyskał prowadzenie wyraźnie go zmobilizowało. Chwilami dopisywało mu szczęście, ale to z reguły przywilej tych, którzy demonstrowają określone umiejętności.

W ostatnich minutach - czemu się trudno dziwić - szła walka niemal na noże. Temperatura na murawie i trybunach wyraźnie wzrosła.

Po ostatnim gwizdku sędziego zawodnicy Widzewa utonęli w ramionach kibiców, których grupka zdołała przedostać się na zieloną murawę.

WIDZEW - BORUSSIA 1 0 (0 0)

Bramka Smolarek - 65. Sędziowali Quimou jako główny oraz Rideau i Rosenberger (wszyscy z Francji), Widzew 22 000.

WIDZEW Bolesta - Mysliński, Dziuba, Wojcicki, Kaminski - Kajrys, Wijas, Romke (89 Leszczyk), Wraga - Dziekanowski, Smolarek

zajatywna, która postanowiła, o wielu obserwacjach ze szczególnym uwzględnieniem meczu Borussia Moenchengladbach - Widzew, utworzyć Stowarzyszenie Mające na Celu Nauczanie Włodzimierza Smolarka Kopania Piłki Prawą Nogą.

Gorzej w Pucharze Zdobywców Pucharów poszło krakowskiej Wisle, która mimo wygrania rewanżowego pojedynku 2:1 odpadła z dalszych gier.

Holendrzy przyjechali do Krakowa pewni swego. Trener drużyny Fortuny Sittard, Bert Jacobs mówił wprawdzie, że "będzie ciężko", ale był to raczej gest kurtuazji wobec gospodarzy. Bardziej prawdziwie brzmiało następne zdanie: "Powinnismy przejść do trzeciej rundy Pucharu Zdobywców Pucharów, mamy przecież dwie bramki przewagi".

Krakowianie robili dobrą minę do złej gry, bo co też im pozostało. Trener Orest Lenczyk zapowiadał atak non-stop od pierwszej do ostatniej minuty, dużo strzałów, agresywne krzyki obrońców holenderskich, rozciąganie gry skrzydłami. Kibice wierzyli. Kilkadziesiąt sekund po rozpoczęciu meczu nie bardzo już mieli w co!

Po dalekim wykopie bramkarza Fortuny, obrońcy Wisły usiłowali zastawić pułapkę ofsajdową. Ale Janusz Nawrocki trochę się spóźnił, i Jerzy Zajda, który też właściwie czekał na

skim, poprawiła nastroje na widowni tylko na parę minut. Słuszne założenia trenera Lenczyka zostały bowiem na papierze, a piłkarze Wisły robili swoje, czyli grali wolno, środkiem boiska, co przy dobrze zorganizowanej obronie Holendrów nie mogło oczywiście przynieść żadnych efektów. Mgła też nie była na tyle gęsta, aby przerwać mecz.

Następną groźniejszą sytuację pod bramką Fortuny wisłacy stworzyli dopiero w 33 minucie, jednak Michał Wróbel nie zdążył przelozyc sobie piłki na lewą nogę 8 minut później wisłacy jakby sobie przypomnieli o zaleceniach trenera i po szybkiej akcji prawym skrzydłem Wróbel zdobył drugiego gola.

Było to jednak wszystko, na co zdobył się zespół krakowski. W drugiej połowie spotkania wisłacy przystąpili wprawdzie do zdecydowanych ataków, ale agresywnie grający w obronie Holendrzy nie dopuścili do stworzenia groźniejszych sytuacji pod własną bramką. Jedyne Andrzeja Iwana próbował szarpac grę. W pierwszych 15 minutach drugiej części meczu dwukrotnie jego strzały były minimalnie niecelne, a raz po uderzeniu z rzutu wolnego holenderski bramkarz zdołał koncami palców wybić piłkę.

Mimo zwycięstwa odpadli więc wisłacy z dalszych rozgrywek Pucharu Zdobywców Pucharów a na domiar złego stracili Jana Jaloche, który doznał ciężkiej kontuzji kolana.

PUCHAR EUROPY

DNIEPR - Lewski Sofia	2 0	(1 3)
AUSTRIA WIEN - Dynamo Berlin	2 1	(3 3)
Linfild Belfast - PANATHINAIKOS	3 2	(1 2)
Lyngby BK - SPARTA PRAGA	1 2	(0 0)
Benfica Lizbona - LIVERPOOL	1 0	(1 3)
Dinamo Bukareszt - BORDEAUX	1 1	(0 1)
Beveren - IFK GOETEBORG	2 1	(0 1)
Grasshoppers - JUVENTUS	2 4	(0 2)

PUCHAR ZDOBYWCÓW PUCHARÓW

Wisła Kraków - FORTUNA SITTARD	2 1	(0 2)
FC METZ - Dynamo Drezno	0 0	(1 3)
EVERTON - Inter Bratysława	3 0	(1 0)
Hamrun Spartans - DYNAMO MOSKWA	0 1	(0 5)
Trakija Płowdiw - BAYERN MONACHIUM	2 0	(1 4)
Wrexham - AS ROMA	0 1	(0 2)
CELTIC GLASGOW - Rapid Wiedeń	3 0	(1 3)
Servette Genewa - LARISSA	0 1	(1 2)

PUCHAR UEFA

WIDZEW - Borussia Mgl	1 0	(2 3)
SPARTAK MOSKWA - Lokomotive Lipsk	2 0	(1 1)
DYNAMO MIŃSK - Sporting Lizbona	2 0	(0 2)
karnie 5 3		
PARTIZAN BELGRAD - Queens Park	4 0	(2 6)
Gl. Rangers - INTER MEDIOLAN	3 1	(0 3)
FC KOELN - Standard Liege	2 1	(2 0)
TOTTENHAM LONDYN - FC Brugge	3 0	(1 2)
BOHEMIANS PRAGA - Ajax	1 0	(0 1)
karnie 4 2		
REAL MADRYT - Rijeka	3 0	(1 3)
Videoton - Paris SG	2 0	(4 2)
mecz przerwany		
DUNDEE UTD - Linzer ASK	5 1	(2 1)
MANCHESTER UTD - PSV Eindhoven	1 0	(0 0)
FC Sion - ZELEZNICAR SARAJEWO	1 1	(1 2)
Olympiakos Pireus - UN CRAIOVA	0 1	(0 1)
ANDERLECHT BRUKSELA - Fiorentina	6 2	(1 1)
CSKA Sofia - HAMBURGER SV	1 2	(0 4)

Uwaga: dużymi literami podajemy nazwy drużyn, które awansowały do następnej rundy, natomiast w nawiasach - wyniki pierwszych spotkań.

<p>POLISH CONSULATING BUREAU 618 Queen St West TORONTO, ONT M6J 1E4 TEL (416) 864 1182, godz 4-7 po poł</p> <p>Udzielanie porad i pomocy we wszelkich sprawach oraz załatwianie ich na terenie Polski, m.in. małżeńskich (małżeństwa przez pełnomocnika) rozwodowych w Polsce majątkowych kupna i sprzedaży nieruchomości i mieszkan spadkowych</p> <p>PONADTO pełnomocnictwa do polski sprawy paszportowe, odwołania od odmowy paszportów sprowadzanie krewnych pisma do polskich urzędów i sądów</p> <p>Długoletnia praktyka adwokacka w Polsce</p> <p>J DZIWIŃSKA, LL M</p>	<p>RÓZNE</p> <p>ADAM'S SHOE REPAIR AND DRY CLEANER REPERACJA WSZELKIEGO RODZAJU I TYPU OBUWIA ORAZ SYSTEMU MONTAŻU</p> <p>Wymiana obcasów i całych spódów obuwia Wymiana uszywnaczy stalowych i prawidłowe dopasowanie wysokości obcasa do skłonu obuwia Zmiana koloru obuwia Renowacja ze skór zamazanych welurowych</p> <p>● Pranie odzieży (dry cleaning) ● Renowacja czyszczenie i reperacja odzieży skórzanej</p> <p>SPECJALIZUJEMY SIĘ w reperacjach butów kowbojskich ortopedycznych i damskich torebek</p> <p>3096 DUNDAS STR W (przy Quebec na zachód po prawej stronie)</p> <p>OD PONIEDZIAŁKA DO PIĄTKU 9-6 SOBOTA 9 5 TEL 767 - 5966 94-105</p>	<p>SAMOCHODY</p> <p>WEST YORK CHEV OLDS Przedstawiciel Ted MOSZYŃSKI poleca duży wybór nowych i używanych samochodów Dogodne warunki finansowe</p> <p>1785 St Clair Ave W przy Keele Str TEL 656 - 1200</p> <p>PREMIER AUTO SALES Wyjątkowa okazja 2376 Dundas St W Toronto Tel (416) 537-2437 STAN MAZUR</p>	<p>PIEKARNIE</p> <p>THE FUTURE BAKERY NAJLEPSZY W MIĘSCIE ŚWIEŻY CHLEB Dostarczamy do sklepów i domów 739 Queen St W - Toronto, Ont TEL 368 - 4235</p> <p>ONTARIO BREAD Co Ltd 178 Ossington Ave Toronto, Ont TEL 532 - 4929</p> <p>Pyszny świeży chleb do nabycia we wszystkich sklepach</p>
<p>ADWOKAT, NOTARIUSZ RICHARD E KULIS B.A., B.Ed M.A. LL.B.</p> <p>uprzejmie zawiadamia że biuro czynne jest codziennie od 9 rano i wieczorami po porozumieniu telefonicznym</p> <p>2991A Bloor Street West Toronto (przy Royal York Road obok Credit Union) TEL 231 0327</p>	<p>Ballroom Dancing TANIEC TOWARZYSKI</p> <p>Nowości międzynarodowy socjalny polski grupowo indywidualnie organizacje prywatnie prelekcje na bale zabawy imprezy uroczystości młodzież dorosli amatorzy zawodowcy</p> <p>NAUKA POKAZY TRENING TEL 416 - 782-9776</p> <p>walce tango foxtroty — rumba samba cha cha jive</p>	<p>LEKARZE</p> <p>Nowy Gabinet Lekarski otworzyła młoda, polonijna lekarka, Dr MARY DONNA PIETRASZEK w budynku Jane Bloor Centre 2 Jane St suite 203 Tel 763 5956 Poprzednio pracowała w St Joseph's Health Centre</p>	<p>DLA DOMU</p> <p>ADAMS CARPET CLEANING SERVICE Oferuje czyszczenie dywanów i tapicerki meblowej najnowszą metodą Steam Brush. Praca fachowa Gwarantowana Ceny konkurencyjne TEL 537 5089 całą dobę</p> <p>DELIKATESY</p> <p>ONTARIO MEAT PRODUCTS LTD 783 Queen St W TEL 364-7720 157 Roncesvalles Av TEL 535-4648</p> <p>świeże mięso wędliny wędzone domowe delikatesy</p>
<p>DIVORCE AID K BELDOWSKI Rozwód \$155 226 Queen St W suite 200 Toronto, Ont M5V JZ6 tel. (416) 598-1127</p>	<p>ZNANY SPOŁECZNOŚCI POLSKIEJ W TORONTO PŁECHBUKOWSKI CIESZĄCY SIĘ POWSZECHNĄ SYMPATIA GRYWA OBECNIE W OKALU TAFERNA BENEFS 392 Eglinton W (przy Avenue Rd) CZWARTEK I NIEDZIELA OD 7 10 WIECZOR</p>	<p>DR WALDEMAR KOZERAŃSKI ma przyjemność ogłosić otwarcie nowego gabinetu lekarskiego w Toronto przy 2299 DUNDAS ST W suite 102, TEL 532 - 6837 oraz 45 Overlea Boulevard, suite B-9 TEL 425 - 4114 (przy Ontario St i Centre) Poprzednio pracował w Sick Children Hospital</p>	<p>J P CONSTRUCTION COMPANY GENERAL CONTRACTOR WYKONUJEMY ROBOTY BETONIARSKIE KŁADZENIE ASFALTU PRACZ MURARSKIE I WYKOPY Instalujemy aluminiowe okna i sining Wycena bezpłatna Plany i zezwolenia wykonuje architekt</p> <p>TEL 252 8492</p> <p>COPERNICUS MEAT PROD 79 Roncesvalles Ave TEL 536 - 4054</p> <p>Posiadamy świeże mięso wykrojone na życzenie Szyunki buczki balony kiełbasy na sposób polski oraz wędliny wędlin i delikatesów ogorki kiszzone kapuście buczki śledzie pierogi i s pakuski</p>
<p>TP & ASSOCIATES Ltd Niezależni specjaliści w zakresie ubezpieczeń (life Insurance) R.R.S.P. i R.H.O.S.P. oraz funduszy inwestycyjnych Prosimy telefonować lub pisać, wysyłamy bezpłatnie FINANCIAL PLANNING REVIEW ANDREW SLEDZ 194 Wilson Ave Suite G-8 TORONTO, ONT M5M 3A7 TEL 482 - 0175, dom 625-1529</p>	<p>BISTRO</p> <p>EUROPE</p> <p>Europejska atmosfera ● Znakomite miejsce na spotkanie ● Cos na zab</p> <p>2390 Bloor West Toronto Ontario M6S 1P5 Tel (416) 767-0848</p>	<p>SOLARSKI PHARMACY Ltd (Naprzeciw kościoł i św. Kazimierza) 149 RONCESVALLES AVE TEL 536 - 5452</p> <p>Właściciel J SOLARSKI I S SALAPATEK Szybka i tania wysyłka lekarstw do Polski ● Agencja Pekao ● Wysyłka paczek i pieniędzy do Polski ● Polskie kartki i czasopisma ● Zioła Zakonna ● Urząd Pocztowy ● Sprzedaż biletów</p>	<p>THOMAS ALUMINUM PRODUCTS TEL Toronto 239-6476 po 6 wieczorem</p> <p>TANIO I Z GWARANCJĄ wykonujemy aluminiowe obicia domów (siding) Thermal Windows, rynny, krycie dachów ("Shingle" i płaskie dachy) oraz roboty elektryczne Metro Licenc B 1390</p> <p>KARL'S BUTCHER & GROCERY Właściciel Karol Jarząbek</p> <p>Posiadamy na składzie zawsze świeże mięsa wędliny własnego wyrobu smaczne i świeże oraz importowane z Polski i Europy artykuły spożywcze</p> <p>105 Roncesvalles Ave Toronto TEL 531 - 1622</p>
<p>HUMBERVIEW INSURANCE STEFAN BORYS AUTA — DOMY — SKLEPY 337 Roncesvalles Ave Toronto, Ont TEL 531-4647 Dom i wyposażenie domu do \$120 000 - TYLKO \$182 rocznie</p> <p>Ubezpieczenia chorobowe dla gości na wycieczce</p>	<p>WILLOWS MOTEL 1041 Lakeshore Rd E (między Dixie i Cawthra) ZAPRASZA Konkurencyjne ceny</p> <p>Po renowacji 15 minut z Downtown TEL 278 - 3569</p>	<p>DENTYSTYCZNE PROFIZY G. RYTWIŃSKI D I z 25 letnim doświadczeniem 404 A Roncesvalles Ave Toronto (obok km i Revue) TEL 531 - 8545</p>	<p>polanta interiors</p> <p>POLSKA FIRMA specjalizująca się w architekturze wnętrz udzieli Ci porady jak urządzić gustownie i wygodnie Twoje mieszkanie lub dom</p> <p>Sprzedajemy nowoczesne zastawy okienne tzw VERTICAL HORIZONTAL BLINDS po bardzo dogodnych cenach</p> <p>Szeroki asortyment prezentów na każdą okazję</p> <p>2368 Bloor Str W Toronto Ont M6S 1P5 TEL 762 9638</p> <p>WĘDZONE NA MIEJSCU SŁYNNY NA CAŁE TORONTO I ONTARIO POLSKIE KIEŁBASY Szyunki, kabanosy wędliny, mięsa oraz delikatesy</p> <p>Superior Sausage Co 1004 DUNDAS ST W TEL 531 8422 Konkurencyjne ceny!</p>
<p>HOMETARIO REAL ESTATE LTD & insurance brokers Ltd</p> <p>● KUPNO I SPRZEDAŻ NIEMOCHOMOŚCI WSZELKIEGO RODZAJU</p> <p>● UBEZPIECZENIA NA SAMOCHODY ODOGNIA KRADZIEŻY I INNE</p> <p>171 Roncesvalles Ave Toronto TEL 531 - 3506</p>	<p>ANNA'S TAILORING KOZUCHY I ODZIEŻ SKÓRZANA Damskie kostiumy suknie płaszcze z mowem wykonujemy na miarę według projektów własnych lub zleconych REPERACJE (wymiana podszewek) POSIADAMY FUTRA Ceny bardzo atrakcyjne 87 Roncesvalles Ave TORONTO tel 532 4060</p>	<p>DENTURE THERAPY CLINIC Jan M Wisniewski D 1 Pierwsza Polska Protezownia Dentystyczna</p> <p>2337 Dundas St W Toronto Ont (Bloor Dundas Square Bldg.) TEL (416) 533 8811 M6P 1W7</p>	<p>PLUMBER" Naprawy przerobki oraz montaż nowych instalacji hydraulicznych wraz z centralnym ogrzewaniem, wykonuje rzemieślnik z licencją i długoletnią praktyką</p> <p>TEL Toronto 533-5543 (po 6 wiecz)</p> <p>Bayer's Delicatessen 2988 Dundas St West (Skrzyżowanie Dundas i Park) (Skrzyżowanie Dundas i Park) Domowe wyroby smaczne dania pierogi gołąbki flaczki naleśniki sałatki i inne europejskie na miejscu i na wynos Specjalizujemy się w przygotowywaniu wszelkich uroczystości Otwarte 6 dni w tygodniu od poniedziałku do soboty od godz 9 do 6 TEL 767 2018</p>
<p>POLSKA KSIĘGARNIA WYSYŁKOWA posiada słowniki francuskie angielskie techniczne i inne książki do nauki języków kulinarne młodzieżowe bajki religijne karty świąteczne</p> <p>MONTREAL P Q Postal Box - 647 N D G H4A 3R1 Canada TEL (514) 489-0396</p>	<p>KOMIS 305 Roncesvalles Ave Toronto Ont M6R 2M6 TEL 531-8872</p> <p>Polecamy odwiedzić nasz KOMIS wielobranżowy Przyjmujemy rzeczy do sprzedaży i sprzedajemy po cenach przystępnych dla każdego</p> <p>WSTĄP DO KOMISU — A PRZEKONASZ SIĘ</p>	<p>Dr V T, BLOK GIŁOWCZYŃSKA, M A, O D OPHTHEMISTRYIA OKULISTA Badanie i ćwiczenia oczu okulary contact lenses 2391 - A Bloor St W (tanie Subway) TEL 766 - 5580</p> <p>Codziennie z wyjątkiem wtorków</p>	<p>BIKOL CONSTRUCTION Instalacja i wymiana okien (Thermal) drzwi aluminiowe siding rynny dachy budowa garaży Praca wykonawcza przez ekspertów i z gwarancją Wycena bezpłatna Proszę kontaktować się z Zuzanną TEL 251-4466 Metro Licencja B 3229</p> <p>M-C DAIRY Co Ltd PRODUCTS Dostarczamy wszystkie znane produkty mleczne do każdego sklepu w Toronto, Wyrabiamy kwasną śmietanę Yogourt, huslanke, sery białe i topione Zadzajcie naszych wyrobów w swoich sklepach</p> <p>Godziny otwarcia 7 00 do 4 00 212 Mavety St TEL 766-6711</p>
<p>INTERNATIONAL CAMERA REPAIR COMPANY LTD Kupujemy wszelkich marek sprzęt fotograficzny</p> <p>● Sprzedaż ● Reperacje ● "Trade-ins" ● Wypożyczanie</p> <p>Bezpłatne wyceny 3351 BLOOR St W Toronto TEL 239 - 1882</p>	<p>ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY ANKA & PETER 2374 Bloor Street West, Toronto, M6S 1P5 TEL 769 - 4488</p> <p>Zdjęcia i portrety na różne okazje</p>	<p>dermatone</p> <p>ZAKŁAD KOSMETYCZNY</p> <p>● Pielęgnacja twarzy rąk i stóp ● Usuwanie zbędnego owłosienia ● Specjalistyczna aparatura ● Jakosciowe kosmetyki ● Wizyty prosimy zamawiać telefonicznie</p> <p>2285 DUNDAS St W Toronto TEL 537 - 0542</p>	<p>SOLID AUTOREPAIR WŁADYSŁAW DAKOWICZ wszelkiego rodzaju naprawy samochodowe dożywotnia gwarancja na za instalowane hamulce oraz tłumiki</p> <p>201 Schell Ave Toronto (koło Caledonia i Shell 2 blok na północ od Eglinton) Tel 787 2702</p> <p>DOSKONAŁE WYROBY MIĘSNE I WĘDLINIARSKIE Sprzedaj detalczna i hurtowa dostarczamy do sklepów Ceny konkurencyjne</p> <p>PACIFIC WHOLESALE MEATS LTD JURFK ZOCHNAK SIEVE PAKIOS 2986 DUNDAS St W Toronto TEL 767 - 0000 Sprzedaj detalczna tylko w czwartki piątki i soboty</p>